

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

25^η ΣΥΝΟΔΟΣ

ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

«Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών»

Λευκωσία, 2025

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΒΟΥΛΗΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Πρακτικά 25^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων

Έκδοση: © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Τήρηση Πρακτικών και γλωσσική επιμέλεια: Βουλή των Αντιπροσώπων

Επιμέλεια Έκδοσης:

Ηλίας Δημητρίου, Ολίβια Πατσαλίδου, Ειρήνη Αγγέλη

ISBN 978-9925-555-21-5 (χαρτόδ.)

ISBN 978-9925-555-22-8 (ηλεκτρ.)

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της έκδοσης επιτρέπεται νοούμενου ότι αναφέρεται η πηγή.

Ευχαριστίες

Για τη συμβολή στην οργάνωση και την επιτυχία της 25ης Συνόδου, θερμές ευχαριστίες:

- ❖ στην Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Αννίτα Δημητρίου
- ❖ στον Προεδρεύοντα της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Αντρέα Καυκαλιά
- ❖ στην κ. Τασούλα Ιερωνυμίδου, Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων
- ❖ στη Διευθύντρια των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, στο προσωπικό της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων και ιδιαίτερα στην Διευθύντρια και το προσωπικό της Υπηρεσίας Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων
- ❖ στα μέλη του προσωπικού της Βουλής των Αντιπροσώπων για την προσφορά διαφόρων υπηρεσιών

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 25^{ΗΣ} ΣΥΝΟΔΟΥ

«Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα
των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	6
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	7
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 25ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ	8
Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων	9
Παράρτημα Ι	90
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	90
Παράρτημα ΙΙ	91
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	91
Παράρτημα ΙΙΙ	92
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	92

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας (ΕΣΣΕ), με την ευκαιρία της ανακήρυξης του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων το 1999, οργάνωσε και λειτούργησε για πρώτη φορά τη Βουλή των Γερόντων με σκοπό να συμβάλει στην προώθηση των στόχων του Διεθνούς Έτους.

Το 2001, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΣΣΕ Λευκωσίας και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων που είχε συσταθεί, η ευθύνη λειτουργίας και συντονισμού του θεσμού της Βουλής των Γερόντων ανατέθηκε στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ). Κύριο στόχο του θεσμού αποτελεί η διεύρυνση και η αναβάθμιση της Βουλής των Γερόντων σε παγκύπρια κλίμακα.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Τρίτη ηλικία στην Κύπρο. Η Βουλή των Γερόντων συνεδριάζει μία φορά τον χρόνο στην Αίθουσα Συνεδριάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, με την παρουσία μελών της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και άλλων παρατηρητών.

Αποτελείται από 56 βουλευτές, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας τους και εκπροσωπούν Παγκύπρια οργανωμένα σύνολα, που ασχολούνται με την ευημερία των ηλικιωμένων.

Για την προώθηση των θεμάτων που απασχολούν τις ετήσιες εργασίες της Βουλής των Γερόντων, αναφορικά με την Τρίτη ηλικία, λειτουργούν δύο Επιτροπές, η Επιτροπή Υγείας και η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Η Βουλή των Γερόντων λειτουργεί βάσει Κανονισμών οι οποίοι εγκρίθηκαν από την Ολομέλεια της Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Οι Κανονισμοί ρυθμίζουν τις διαδικασίες και όλα τα πρακτικά ζητήματα για τη λειτουργία της Βουλής των Γερόντων βάσει των πιο κάτω άρθρων:

ΜΕΡΟΣ Ι - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ - ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙV - ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ V - ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ VI - ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ VII - ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΜΕΡΟΣ VIII - ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙX - ΔΙΑΦΟΡΑ

Τα πρακτικά και τα αιτήματα των Συνόδων της Βουλής των Γερόντων προωθούνται στους αρμόδιους φορείς.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 25ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Βουλή των Αντιπροσώπων
Αίθουσα Ολομέλειας
Δευτέρα, 25 Νοεμβρίου 2024, 10.00 - 13.00

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Χαιρετισμός και κήρυξη των εργασιών της 25^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων από την Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. **Αννίτα Δημητρίου**

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

1. **Ηλίας Δημητρίου**, Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων
2. **Γιάννης Παναγιώτου**, Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
3. **Μαριλένα Ευαγγέλου**, Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας
4. **Δρ. Ελισάβετ Κωνσταντίνου**, εκ μέρους του Υπουργού Υγείας Μιχάλη Δαμιανού
5. **Χάρης Νικολαΐδης**, εκ μέρους του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων

Διάλειμμα

6. α. Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα **«Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών»** και ειδικότερα για θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια.

- β. Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα **«Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών»** και ειδικότερα για θέματα που αφορούν την υγεία.

8. Συζήτηση και έγκριση των εκθέσεων

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων

25^η Σύνοδος

Συνεδρίαση 25^{ης} Νοεμβρίου 2024

Ωρα έναρξης: 10.18 π.μ.

Πρόεδρος (Αννίτα Δημητρίου):

Καλημέρα σας! Καλωσορίσατε! Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, κύριε Υπουργέ Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κυρία Υφυπουργέ Κοινωνικής Πρόνοιας, κύριε εκπρόσωπε του Υπουργού Υγείας, κύριε εκπρόσωπε του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων, κύριε πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και

του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων. Αγαπημένοι μου συνάδελφοι, συναδέλφισσες. Βλέπω τον κ. Δημητρίου, βλέπω τον κ. Καυκαλιά, βλέπω την κ. Ατταλίδου, την κ. Σούπερμαν. Καλημέρα σας, σας καλωσορίζω και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της 25ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Παρακαλώ τις γραμματείες και τον γραμματέα να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία, που αντιλαμβάνομαι πως υπάρχει.

Γραμματέας (Γιαννούλα Κυριακίδου):

Υπάρχει απαρτία, κυρία Πρόεδρε.

Πρόεδρος (Αννίτα Δημητρίου):

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Είναι με ιδιαίτερη χαρά που είμαστε και σήμερα εδώ στην 25η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Το θέμα της φετινής συνόδου τιτλοφορείται «Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών». Η απαιτητική καθημερινότητα με τους γρήγορους ρυθμούς, η ακρίβια, οι σύνθετες προκλήσεις, αλλά και ο μειωμένος ελεύθερος χρόνος που έχουμε, για να αφιερώσουμε στους αγαπημένους μας, καθιστούν αδήριτη την ανάγκη για περαιτέρω φροντίδα και διεκδίκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για όλους και όλες, και ιδιαίτερα για κάθε ηλικιωμένο πρόσωπο ξεχωριστά.

Ο απώτερος σκοπός είναι η διασφάλιση μιας καλύτερης ποιότητας ζωής, αξιοπρεπούς - χρησιμοποιείτε συχνά αυτή τη λέξη εσείς- αντιμετώπισης και αποδοχής των θέσεων και των πεποιθήσεων μιας άλλης γενιάς, σίγουρα με άλλα βιώματα από τα δικά μας. Όμως είναι συνάμα και ζήτημα αναγνώρισης του έργου που επιτέλεσε και επιτελεί το κάθε ηλικιωμένο άτομο και το αντίκρισμα από τη ζωή. Είναι πράγματι λυπηρό και παράλληλα τρομακτικό το

γεγονός ότι το κόστος ζωής έχει ανέβει δραματικά, πόσο δε μάλλον όταν πρόκειται για προϊόντα πρώτης ανάγκης, και είναι κοινώς παραδεκτό πως οι αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων και γενικότερα η αύξηση του κόστους ζωής δεν συμβαδίζουν με τις αυξήσεις στους μισθούς, στις συντάξεις και στα επιδόματα. Ως αποτέλεσμα τα άτομα της τρίτης ηλικίας βιώνουν στα πιο ευάλωτα χρόνια της ζωής τους μια έντονη οικονομική ανασφάλεια, άγχος και ανησυχία. Και επιτρέψτε μου να τονίσω εμφαντικά ότι αυτοί που πλήττονται περισσότερο και βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση είναι οι συνταξιούχοι που διαμένουν σε περιοχές ορεινές ή της υπαίθρου, εξού και που έχετε επιλέξει να προσδώσετε αυτή την ιδιαίτερη διάσταση στον τίτλο της θεματικής σας αυτή τη Σύνοδο.

Επομένως, το κράτος, όλοι οι θεσμοί οφείλουν να αναζητήσουν λύσεις και να εξετάσουν τα θέματα με προτεραιοποίηση, όπως αύξηση των συντάξεων, ενίσχυση των κοινωνικών ασφαλίσεων των ηλικιωμένων, μόνιμη στήριξη για το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος, των καυσίμων θέρμανσης και όχι οριζόντιες αυξήσεις ή προσεγγίσεις που στο τέλος της μέρας δεν βοηθούν αυτούς που πραγματικά χρειάζονται στήριξη ή έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη. Συναφώς, πρωταρχικής σημασίας για τον ηλικιωμένο πληθυσμό είναι και η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή υγειονομική περίθαλψη. Δεν αμφισβητούμε το γεγονός ότι έχουν γίνει βήματα, ειδικά με την καθιέρωση και λειτουργία του ΓΕΣΥ, όμως παραμένουν και άλλα ζητήματα για τα οποία είτε πρέπει να ληφθούν αποφάσεις είτε πρέπει να προχωρήσουν, όπως η κατ' οίκον φροντίδα, οι φροντιστές ηλικιωμένων, η διακίνηση προς υπηρεσίες υγείας, το «κόκκινο κουμπί» και η εφαρμογή του, η επιβάρυνση των συνταξιούχων με σημαντικό κόστος για αγορά φαρμάκων που δεν καλύπτονται από το ΓΕΣΥ, η αύξηση του ορίου επισκέψεων στους προσωπικούς γιατρούς κ.ά.

Σφυρηλατημένα στον στίβο της καθημερινής βιοπάλης τα ηλικιωμένα άτομα κατάφεραν να κατακτήσουν την έννοια της αξιοπρέπειας, ως έναν δείκτη ασφαλείας γύρω από τον εαυτό τους, γι' αυτό και αδιαμφησβήτητα είναι άξια σεβασμού, ενός σεβασμού που με τόση σκληρή δουλειά δεκαετιών και προσωπικές θυσίες κατάφεραν να κερδίσουν. Δυστυχώς όμως, σε έναν κόσμο που βάλλεται από παντού, ο ηλικιωμένος πληθυσμός ίσως να είναι ο πρώτος που πλήττεται και καθίσταται ευάλωτος. Οφείλουμε λοιπόν ως κοινωνία να βοηθήσουμε, ως πολιτεία να πρωτοστατήσουμε, ώστε να διατηρηθεί στο ακέραιο και μέχρι τέλος η αξιοπρεπείά τους, αποδίδοντας στην πράξη έτσι τον δέοντα σεβασμό.

Είναι χρέος μας λοιπόν ως πολιτεία να διαφυλάξουμε τη συνέχιση της ενεργούς συμμετοχής τους στα κοινά και χαίρομαι πραγματικά κάθε χρόνο που σας έχουμε μαζί μας, προς όφελός σας, αλλά και προς όφελος όλων μας, αφού με αυτό τον τρόπο πραγματικά θα

μπορέσουμε τα δικά σας βιώματα να αποτελέσουν σημείο αναφοράς και για τις επόμενες γενιές.

Θερμά συγχαρητήρια, λοιπόν, και επιτρέψτε μου να τα μεταφέρω εκ μέρους όλου του σώματος, στους βουλευτές, στις βουλευτρίες της Βουλής των Γερόντων για τη δράση τους. Θεωρώ ότι η καταγραφή της προόδου των αιτημάτων σας είναι πολύ σημαντική ενέργεια και βεβαίως αυταπόδεικτη μαρτυρία της προσφοράς σας προς το κοινό καλό.

Σημαντική βεβαίως η παρουσία του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας, των διαφόρων εκπροσώπων, γιατί είναι εδώ, για να ακούσουν πρωτίστως, να δουν τα αιτήματα ειδικότερα των δύο επιτροπών σας, Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, αλλά και να δώσουν τις δικές τους απαντήσεις και να προβούν στην εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών, που θα μπορέσουν να ελαφρύνουν τα άτομα τρίτης ηλικίας από τα βάρη που δυσχεραίνουν την καθημερινότητά τους.

Ως Βουλή των Αντιπροσώπων διαβεβαιώνουμε ότι θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε μέσω του κοινοβουλευτικού έργου κάθε προσπάθεια προώθησης της υγιούς και ενεργούς γήρανσης, που στόχο έχει τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πρεσβυτέρων συμπολιτών μας και βεβαίως τη συνέχιση της ενεργούς πολιτικότητάς τους. Ζητούμε όλοι να βρεθούν λύσεις και σίγουρα δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις ή δεν μπορούν όλα να επιλυθούν μεριάς τόσο εύκολα. Είναι γι' αυτό τον λόγο που είμαστε εδώ να συζητήσουμε, να προτεραιοποιήσουμε, έτσι και ο καθένας να αναλάβει τον ρόλο που του αναλογεί. Συναφώς, η ενσωμάτωση, η αποδοχή, η συνδρομή μας στην ομαλή μετάβαση σε έναν καινούριο τρόπο ζωής, θα έλεγα, σε έναν κόσμο με μια διαφορετική νοοτροπία είναι το πολυτιμότερο δώρο που μπορούμε να προσφέρουμε σε όλους αυτούς οι οποίοι μας χάρισαν τόσα πράγματα και συνεχίζουν ακόμη βεβαίως να προσφέρουν.

Να συγχαρώ για ακόμη μία φορά το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια διοργάνωση, για την πραγματοποίηση και της φετινής Βουλής των Γερόντων, που έχει πλέον καθιερωθεί θεσμικά να πραγματοποιείται κάθε χρόνο, όπως θα μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω και τις υπηρεσίες της Βουλής των Αντιπροσώπων για όλη τη βοήθεια και τη στήριξη.

Κηρύσσω λοιπόν αγαπητοί, αγαπητές συνέδροι, με αυτό τον τρόπο την έναρξη των εργασιών της 25ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Εύχομαι όλα να πάνε κατ' ευχήν με ουσιώδεις αλλαγές, ουσιαστική συζήτηση και κυρίως να μπορέσουμε να έχουμε τα αποτελέσματα τα οποία θέλουμε.

Σας ευχαριστώ πολύ και καλώ τώρα στο βήμα τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, κ. Ηλία Δημητρίου, για τον δικό του χαιρετισμό.

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων (Ηλίας Δημητρίου):

Καλημέρα σας.

Εξοχότατη κυρία Πρόεδρε, κύριε υπουργέ, κυρία υφυπουργέ, κύριοι επίτροποι, κύριοι βουλευτές. Έχουμε αρκετούς βουλευτές και μας χαροποιεί ιδιαίτερα η σημερινή παρουσία των βουλευτών των διαφόρων κομμάτων εδώ, άρα είναι μια καλή ευκαιρία να ακουστούν τα προβλήματα και να συζητηθούν ξανά στις αρμόδιες επιτροπές.

Αγαπητοί φίλοι και φίλες, είναι με ιδιαίτερη χαρά που χαιρετίζω τη φετινή σύνοδο η οποία συμπληρώνει είκοσι πέντε χρόνια λειτουργίας από την έναρξη του Θεσμού. Η Βουλή των Γερόντων από το έτος της ίδρυσής της έχει ως απώτερο σκοπό την ανάδειξη των προβλημάτων της τρίτης ηλικίας και την επίλυσή τους. Μέσω των Επιτροπών Υγείας και Πρόνοιας και του Συντονιστικού Σώματος, αλλά και των πενήντα έξι βουλευτών, βουλευτριών που εκπροσωπούν διάφορες οργανώσεις από την Κοινωνία των Πολιτών, όλοι μαζί ως σύνολο εστιάζουμε στην ευαίσθητη αυτή ομάδα τρίτης ηλικίας, ώστε η φωνή της να ακουστεί στους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Μέσω της συνένωσης δυνάμεων από πολλά και διαφορετικά οργανωμένα σύνολα, της ενίσχυσης της ενεργούς συμμετοχής των ατόμων τρίτης ηλικίας, της αναγνώρισης και αξιοποίησης της προσφοράς και της συσσωρευμένης εμπειρίας τους, αλλά και της συλλογής και προώθησης των θεμάτων των

ηλικιωμένων, η Βουλή των Γερόντων μπορεί και επιτελεί το έργο για το οποίο έχει συσταθεί εδώ και είκοσι πέντε χρόνια. Οι ηλικιωμένοι αποτελούν μια ομάδα ατόμων που βρίσκεται γύρω μας και αναζητά τη βοήθειά μας, ώστε να ανταπεξέλθει στη δική της δύσκολη καθημερινότητα. Δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με αδιαφορία ή να βρίσκονται στο περιθώριο, αλλά να τους τιμούμε δίνοντάς τους τη θέση που τους αξίζει στην κοινωνία. Το φετινό μας θέμα έχει τίτλο «Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών». Σε αυτούς τους ανθρώπους, λοιπόν, αφιερώνουμε τη φετινή Σύνοδο, στους ανθρώπους που ζουν στις κοινότητες και στα χωριά και τα κρατούν ακόμα ζωντανά, σε αυτούς που διαμόρφωσαν τις τοπικές κοινωνίες μας προσφέροντας τη ζωή τους όλη. Ειδικά, αυτή η ομάδα, πέραν των κοινών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν με τη μεγάλη ομάδα των ηλικιωμένων, αντιμετωπίζουν πλέον και τον αποκλεισμό λόγω της διαμονής τους μακριά από τα αστικά κέντρα. Οι παροχές και οι υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για την καθημερινότητά τους είτε δεν υπάρχουν είτε είναι ελλιπείς. Οι υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας αποτελούν τα πιο σημαντικά ζητήματα, που δυστυχώς δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ηλικιωμένων που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές. Αναμένουμε ότι με τη σημερινή Σύνοδο πλέον δεν θα ακούσουμε ξανά τα ίδια και τα ίδια και τα ίδια. Θέλουμε επιτέλους, μετά από τόσα χρόνια, πράξεις. Η Βουλή των Γερόντων κατά τα τελευταία χρόνια... Και αυτά είναι διαχρονικά προβλήματα, δεν αφορά, για να προλάβω, κάποιον υφυπουργό ή τον υπουργό ή ότι είναι κάτι συγκεκριμένο για την κυβέρνηση Χριστοδουλίδη, είναι διαχρονικά τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζονται και έχουν καταγραφεί συνολικά σαράντα έξι αιτήματα που αφορούν την υγεία και την κοινωνική πρόνοια. Από τα είκοσι ένα αιτήματα υγείας, που τα πλείστα επανέρχονται από προηγούμενες συνόδους, ένα ποσοστό 43% έχει ικανοποιηθεί μερικώς, όπως για παράδειγμα οι λίστες αναμονής, οι υπηρεσίες ευημερίας προσωπικών γιατρών, οι πρώτες βοήθειες των ιδιωτικών νοσοκομείων κ.ά. και αναμένουμε την πλήρη ικανοποίησή τους. Ενώ σε ποσοστό 57% για αιτήματα όπως τα κέντρα αποκατάστασης, η διακίνηση προς υπηρεσίες υγείας ή το κόστος των φαρμάκων δεν παρατηρείται βελτίωση ως προς την αντιμετώπισή τους, καθώς επίσης έχουμε το θέμα των παραπεμπτικών, έχουμε τα θέματα των ακουστικών βαρηκοΐας, για τα οποία ζητείται επείγοντως να υπάρξει καλύτερη διευθέτηση, και το θέμα με τα αναλώσιμα της γλυκόζης τα οποία αφορούν την ομάδα εκείνων των συναδέλφων οι οποίοι πάσχουν από διαβήτη, που δυστυχώς βλέπουμε αρκετές φορές να πηγαίνουν στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και να μην υπάρχουν εκεί τα αναλώσιμα και να αναγκάζονται να πηγαίνουν δύο και τρεις φορές. Εδώ να αναφέρουμε επίσης ότι ένα μεγάλο θέμα, το οποίο πρέπει και το

έχουμε ζητήσει επίμονα στις αρμόδιες επιτροπές να λυθεί, είναι το θέμα του συνόδου σε επιδοτούμενους ασθενείς οι οποίοι από τον Απρίλιο έχουν πάει στο εξωτερικό, για να βρουν τη γιατρεία τους, πληρώνουν οι ίδιοι και ακόμα αναμένουν να πάρουν πίσω τη χορηγία την οποία δίνει το κράτος. Είναι λυπηρό! Αντιλαμβάνεστε ότι όσοι κρατούμε καλά τα έχουμε και μπορούμε να ανταπεξέλθουμε. Αυτοί οι οποίοι δεν μπορούν όμως και μέσα από το πρόβλημά τους πρέπει να διευθετηθεί μια άλλη διαδικασία, πέραν από όλη τη γραφειοκρατία την οποία έχουμε, για να λειτουργήσει και να βοηθήσουμε αυτούς τους ανθρώπους.

Τώρα για τα είκοσι οκτώ αιτήματα για θέματα κοινωνικής πρόνοιας, εκ των οποίων σχεδόν όλα επανέρχονται από τα προηγούμενα έτη, ένα ποσοστό 43% έχει ικανοποιηθεί μερικώς και αναμένεται όπως ικανοποιηθούν σε πλήρη βαθμό και αφορά ορισμένα από τα εξής: Τα μέτρα στήριξης κατά της ακρίβιας, τη βελτιστοποίηση των κρατικών υπηρεσιών που αφορούν την εξυπηρέτηση ηλικιωμένων, τα προγράμματα κατάρτισης για τους ηλικιωμένους κ.ά. Για ένα ποσοστό τώρα 57% δεν παρατηρείται πρόοδος ως προς την αντιμετώπισή τους και αφορούν το πλέον σλόγκαν αστείο που έχει καταντήσει το κόκκινο κουμπί. Σήμερα το πρωί άκουα στο ράδιο ότι θα κάμουμε και κόκκινο κουμπί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για τις γυναίκες οι οποίες κακοποιούνται. Εύχομαι να μην πάρει τόσα χρόνια όπως έχει πάρει και το κόκκινο κουμπί το δικό μας, το οποίο ακόμα δεν έχει εφαρμοστεί. Πραγματικά, περιμένουμε κάποια απάντηση επιτέλους και σε αυτό το θέμα.

Αφορούν την κατάργηση του 12% σε πρόωρα συνταξιοδοτούμενους, τη σύνταξη χηρείας των ανδρών που είχε εφαρμοστεί η νομοθεσία 1η Ιανουαρίου του 2018, τα ασφάλιστρα των αυτοκινήτων των ηλικιωμένων και αναμένουμε ότι επιτέλους κάποια από αυτά θα λυθούν. Είναι κρίμα να πηγαίνουν συνέχεια προς συζήτηση και απλώς να τα λέμε.

Τα υπουργεία, υφυπουργεία και οι κρατικοί οργανισμοί έχουν ανταποκριθεί, και χαίρομαι για αυτό, και έχουν τοποθετηθεί επί όλων των αιτημάτων, επί των εκθέσεων της επιτροπής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας. Ενώ φαίνεται ότι διακρίνεται η προσπάθεια επίλυσης αυτών, δυστυχώς τα περισσότερα είναι εκεί.

Οι πρόεδροι των επιτροπών, αλλά και οι βουλευτές και οι βουλευτρίες μας θα σας παρουσιάσουν τα θέματα και καλούμε όλους τους αρμόδιους φορείς να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προς επίλυσή τους.

Κλείνοντας, θέλω να ευχαριστήσω πρωτίστως την Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων για την εμπιστοσύνη και κατανόηση που δεικνύει προς το θεσμό της Βουλής των Γερόντων και πάντα είναι παρούσα, όχι μόνο σε αυτήν τη Σύνοδο, αλλά και στη Σύνοδο της Κοινωνίας των Πολιτών, την οποία έχουμε καθιερώσει εδώ και αρκετά χρόνια,

τη Βουλή των Αντιπροσώπων και το προσωπικό που έχουν συμβάλει για την πραγματοποίηση της σημερινής Συνόδου, τους αρμόδιους φορείς που συμμετέχουν δείχνοντας τη θετική τους διάθεση προς επίλυση των προβλημάτων των ηλικιωμένων, το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων και τους βουλευτές και βουλευτρίες που ενώνουν τις δυνάμεις τους και επιζητούν συλλογικά μία αξιοπρεπή και λειτουργική γήρανση για την τρίτη ηλικία.

Να ευχηθώ καλή επιτυχία στις εργασίες της Συνόδου, με την προσδοκία μίας ελκρινούς συνεργασίας για επίλυση των θεμάτων. Να είστε καλά.

Πρόεδρος:

Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ, κύριε Δημητρίου. Σας ευχαριστώ και για τα καλά σας λόγια. Είναι ελάχιστή μας υποχρέωση να είμαστε εδώ. Να καλωσορίσουμε επίσης τον συνάδελφο τον κ. Αποστόλου και να σας ευχαριστήσω και προσωπικά, γιατί ξέρω ότι και εσείς ενεργείτε εθελοντικά, σε προσωπικό επίπεδο όπως και όλοι εδώ οι καλοί συνάδελφοι, οι βουλευτές, βουλευτρίες της Βουλής των Γερόντων, και όλο αυτό δεν αφορά μόνο τα ζητήματα τα δικά σας, τα προσωπικά αιτήματα, είναι και για τους υπόλοιπους και κυρίως για την προστασία της κοινωνίας μας, τον σεβασμό που θα πρέπει να υπάρξει, τις υποδομές, τις αποφάσεις που θα πρέπει να ληφθούν, για να μπορέσουν να προετοιμαστούν και οι επόμενες γενιές σιγά σιγά.

Να ευχαριστήσω ξανά τον κ. Δημητρίου και να καλέσω τώρα τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τον κ. Παναγιώτου, για τον δικό του χαιρετισμό.

Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Γιάννης Παναγιώτου):

Έντιμη Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, αγαπητέ πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, αγαπητή Υφυπουργέ Κοινωνικής Πρόνοιας, αγαπητοί εκπρόσωποι του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων και του Υπουργού Υγείας, σεβαστά μέλη του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, αγαπητοί βουλευτές, κυρίες και κύριοι, καλημέρα σας.

Είναι η μεγαλύτερη κατάκτηση του κυπριακού λαού η ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και αμέσως μετά από το επίτευγμα αυτό σηματοδοτήθηκε η υπογραφή του συμβολαίου τιμής για τη διαγενεακή αλληλεγγύη και συνεργασία, όπου αμέσως μετά από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, παρά τις προκλήσεις και τις δυσκολίες που συνάντησε η χώρα μας στα πρώτα της βήματα, θεσμοθετήθηκε η καθολική κοινωνική ασφάλιση, για την οποία εξήντα χρόνια πριν από το σήμερα διασφαλίστηκε ότι όλοι οι εργαζόμενοι στη χώρα μας πληρώνουν υποχρεωτικά ασφαλιστικές εισφορές, για να μπορούν όλοι οι συνταξιούχοι που έχουν εργαστεί να λαμβάνουν σύνταξη, για να διαβιούν αξιοπρεπώς.

Εξήντα χρόνια μετά έχουμε ενώπιόν μας τις προκλήσεις που συνεπάγεται η σημερινή πραγματικότητα και η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση για την ενίσχυση της επάρκειας των συνταξιοδοτικών απολαβών του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αποτελεί εμβληματική κυβερνητική προτεραιότητα η οποία έχει ήδη δρομολογηθεί με τη συνεργασία και την καθοδήγηση του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας, έτσι ώστε πριν από το τέλος του 2025 να κατατεθούν στη Βουλή τα μεταρρυθμιστικά νομοσχέδια. Στην πράξη αυτό θα σημάνει ότι οι συντάξεις που καταβάλλονται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα ενισχυθούν μέσα από τις δυνατότητες του ταμείου, ώστε να καταστούν επαρκέστερες και πιο ανταποδοτικές για τους εργαζομένους οι οποίοι έχουν καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές. Ταυτόχρονα, η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι άμεσα συνυφασμένη με τον εξορθολογισμό της επενδυτικής πολιτικής του ταμείου, που επίσης εντάσσεται στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, και παράλληλα με αυτό προωθείται η περαιτέρω αξιοποίηση του δεύτερου και του τρίτου ασφαλιστικού πυλώνα, έτσι ώστε οι μελλοντικοί συνταξιούχοι να έχουν τη δυνατότητα για περαιτέρω ενισχυτική υποστήριξη των συνταξιοδοτικών τους απολαβών.

Παράλληλα, η κυβέρνηση έχει διαμορφώσει ολοκληρωμένη πολιτική για τη δημογραφική ανάκαμψη της χώρας, έτσι ώστε η τάση που καταγράφεται μέσα από τις προηγούμενες δεκαετίες σύμφωνα με την οποία η αναλογία των εργαζομένων και των συνταξιούχων κατά την τελευταία εικοσαετία ιδιαίτερα έχει διαφοροποιηθεί με τρόπο αρνητικό, εξελικτικά να

βελτιωθεί, έτσι ώστε κατά τις επόμενες δεκαετίες οι επόμενες και οι μεθεπόμενες γενιές να μπορούν να απολαμβάνουν με βεβαιότητα τα ωφέληματα της κοινωνικής ασφάλισης μέσα από την ενισχυμένη βιωσιμότητα του Ταμείου των Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άμεσα συνυφασμένη όμως με την ενίσχυση της επάρκειας των συντάξεων είναι και η ενίσχυση της επάρκειας των μισθών, επειδή οι σημερινοί χαμηλόμισθοι είναι οι μελλοντικοί χαμηλοσυνταξιούχοι. Οι εργαζόμενοι που σήμερα λαμβάνουν πολύ χαμηλούς μισθούς καταβάλλουν εκ των πραγμάτων χαμηλότερες ασφαλιστικές εισφορές και αναμένεται ότι ως συνταξιούχοι θα έχουν και περιορισμένες συνταξιοδοτικές απολαβές, που θα καθιστούν απαραίτητη και την περαιτέρω στήριξή τους μέσα από τις κοινωνικές παροχές, οι οποίες ούτως ή άλλως καταβάλλονται μέσα από τις δυνατότητες των δημοσίων οικονομικών, τα οποία έχουν δυνατότητες ανάλογες με τις δυνατότητες της κοινωνίας ευρύτερα, αφού εμείς οι πολίτες χρηματοδοτούμε τα δημόσια οικονομικά. Άρα λοιπόν, η ενίσχυση της επάρκειας των μισθών δεν είναι ούτε δείγμα αποσπασματικής διαβούλευσης για οποιοδήποτε ζήτημα ούτε απλή ένδειξη κοινωνικής ευαισθησίας, είναι ολοκληρωμένη πολιτική προσέγγιση η οποία αφορά τους σημερινούς εργαζομένους και τους μελλοντικούς συνταξιούχους, για τους οποίους μέσα από την περαιτέρω ενίσχυση της τριμερούς κοινωνικής συνεργασίας των εργαζομένων, των εργοδοτών και της πολιτείας θεωρώ ότι θα καταφέρουμε να επιβεβαιώσουμε εκείνο που καταφέραμε επί δεκαετίες να εδραιώσουμε, ότι σε αυτή τη χώρα καταφέρνουμε μεταξύ μας, παρά το ότι ενδεχομένως στην αρχή διαφωνούμε, μέσα από τον διάλογο, μέσα από τη διαβούλευση, μέσα από την εμπειριστατωμένη και τεκμηριωμένη ανάλυση των δεδομένων, να καταλήγουμε σε συμφωνίες.

Κατά το προηγούμενο διάστημα καταφέραμε να καταλήξουμε σε πολλές τέτοιες συμφωνίες μαζί με τους κοινωνικούς εταίρους στη χώρα μας, ανανεώνοντας τη συλλογική σύμβαση για την οικοδομική βιομηχανία με ορίζοντα μακράς πνοής μέχρι το τέλος του 2027 και με αυξημένες απολαβές για τους εργαζομένους, επιτυγχάνοντας αντίστοιχη συμφωνία για την ξενοδοχειακή βιομηχανία, που εκτιμώ ότι εντός της επόμενης εβδομάδας θα υπογραφεί και θεωρώ ότι αυτή η αισιοδοξία μου θα επιβεβαιωθεί, και αναμένω ότι εντός των επόμενων ημερών θα επιδειχθεί από όλες τις πλευρές η απαραίτητη υπευθυνότητα, που θα επιτρέψει την επαναφορά στην ομαλότητα για τους κλάδους της οικονομίας μας οι οποίοι επηρεάζονται μέσα από τις συνεχιζόμενες αντιπαραθέσεις. Θεωρώ επίσης ότι οι προοπτικές της χώρας μας είναι θετικές, η χώρα μας οδεύει προς το μέλλον με αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία και για να καταφέρουμε αυτές τις προοπτικές να τις καταστήσουμε πράξη, έτσι ώστε να μπορέσουν να επωφεληθούν οι σημερινοί εργαζόμενοι, οι σημερινοί συνταξιούχοι, αλλά ιδιαίτερα οι επόμενες και οι μεθεπόμενες γενιές των

Κυπρίων πολιτών. Πρέπει να καταφέρουμε να διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού την ενότητα στο εσωτερικό, την ομαλότητα και τη σταθερότητα, η οποία, ιδιαίτερα στην παρούσα συγκυρία όπου στο εξωτερικό οι συνθήκες είναι ρευστές, είναι πιο απαραίτητη από ποτέ.

Ευχαριστούμε πολύ για τη συνεισφορά σας, ευχαριστούμε πολύ για το έργο που έχετε επιτελέσει, τόσο ως σώμα, αλλά και ιδιαίτερα ο καθένας ξεχωριστά μέσα από την έως τώρα πορεία σας και αναμένω μέσα από τα συμπεράσματα της Συνόδου να μπορέσουμε να εντρυφήσουμε ακόμη περισσότερο στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των προβλημάτων που απασχολούν την τρίτη ηλικία στη χώρα μας διαχρονικά, αποδίδοντας τον ανάλογο σεβασμό.

Σας ευχαριστώ πολύ και εύχομαι καλές επιτυχίες.

Πρόεδρος:

Και εμείς ευχαριστούμε πολύ, κύριε υπουργέ, αν και η αλήθεια ανέμενα να ακούσω κάτι συγκεκριμένα για τον σκοπό που βρισκόμαστε σήμερα εδώ. Φαντάζομαι θα παρακολουθήσετε στη συνέχεια και ίσως να πείτε κάτι εξειδικευμένο μετά.

Να καλέσω την Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας κ. Μαριλένα Ευαγγέλου να προσέλθει στο βήμα για τον δικό της χαιρετισμό.

Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας (Μαριλένα Ευαγγέλου):

Έντιμη Πρόεδρε της Βουλής, αγαπητέ συνάδελφε, αξιότιμε Υπουργέ Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αγαπητές βουλευτρίες, αγαπητοί βουλευτές, Πρόεδρε του

Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, αγαπητά μέλη της Βουλής των Γερόντων, κυρίες και κύριοι. Αισθάνομαι τιμή, αισθάνομαι χαρά που για δεύτερη χρονιά χαιρετίζω τη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, ενός εξαιρετικά σημαντικού θεσμού, ο οποίος συμβάλλει ουσιαστικά στη συμμετοχική δημοκρατία, συμβάλλει ουσιαστικά στον δημιουργικό διάλογο. Η παρουσία όλων μας σήμερα στην 25η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων αναδεικνύει τη σημασία της συνεργασίας και της ενεργούς συμμετοχής των μεγαλύτερων γενεών στη διαμόρφωση πολιτικών και δράσεων που αφορούν τις προκλήσεις και τις ανάγκες της τρίτης ηλικίας.

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής αποτελεί ένα φαινόμενο το οποίο παρατηρείται στη χώρα μας, αλλά και σε όλες τις σύγχρονες κοινωνίες ως αποτέλεσμα της επιστημονικής και της ιατρικής εξέλιξης, αλλά και της αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και φροντίδας. Δεν μπορεί παρά να αναγνωρίσουμε πρωτίστως τα θετικά που προκύπτουν από αυτή την εξέλιξη, παραχωρώντας όλες εκείνες τις ευκαιρίες που θα δημιουργήσουν ένα πλαίσιο υγιές, παραγωγικό, δημιουργικό και ταυτόχρονα επωφελές για το κοινωνικό σύνολο, αντλώντας σοφία από την εμπειρία, από τη γνώση, από τις ικανότητες των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας σε κάθε επίπεδο, μέσα από μία διαγενεαλογική συνύπαρξη και συμμετοχή, η οποία μόνο θετικά μπορεί να συμβάλει στην κοινωνία. Από την άλλη, οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε και όλες τις προκλήσεις που δημιουργεί η γήρανση του πληθυσμού, η οποία σε παγκόσμιο επίπεδο προκαλεί πιέσεις τόσο στα συστήματα φροντίδας όσο και στα συστήματα υγείας.

Η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη έχει ιεραρχήσει τα θέματα που αφορούν στην τρίτη ηλικία ανάμεσα στις προτεραιότητές της, πολιτικές δράσεις, μέτρα, αποφάσεις σε σχέση με την τρίτη ηλικία λαμβάνονται διαχρονικά σχεδόν από όλα τα υπουργεία, από όλα τα υφυπουργεία και προχωρώντας ακόμα ένα βήμα ως Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας έχουμε αναλάβει να συντονίσουμε όλες τις δράσεις, από όλα τα χαρτοφυλάκια, καταρτίζοντας την πρώτη εθνική στρατηγική και εθνικό σχέδιο δράσης για την ενεργό γήρανση.

Είμαι στην ευχάριστη θέση να αναφέρω ότι η διαδικασία καταρτισμού της εθνικής στρατηγικής και σχεδίου δράσης έχει ολοκληρωθεί και, μετά από τον απαραίτητο συντονισμό όλων των συναρμόδιων υπουργείων και υφυπουργείων για τις τελικές τους τοποθετήσεις, αναμένεται εντός μερικών εβδομάδων να κατατεθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου. Στο πλαίσιο της εθνικής στρατηγικής θα ανακοινωθούν και νέες δράσεις μεταξύ των οποίων ο καταρτισμός και η εφαρμογή σχεδίου για συντροφιά και φροντίδα ηλικιωμένων οι οποίοι διαμένουν στις οικίες τους και ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών

παροχής κατ' οίκον φροντίδας, ενώ θα ανακοινωθεί επίσης, αγαπητέ φίλε Ηλία, η πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος «Κόκκινο κουμπί».

Δεν παρατήσαμε το πρόγραμμα «Κόκκινο κουμπί», ήταν μία απόφαση η οποία είχε ληφθεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το 2019. Όντως, είχαν δημιουργηθεί πάρα πολλές προσδοκίες σε σχέση με το κόκκινο κουμπί, ακούσαμε πάρα πολλά -ως δημοσιογράφος τα έγραφα κιόλας- σε σχέση με την εφαρμογή του, με τη λειτουργία του κ.λπ. Δεν είναι ένα εύκολο πρόγραμμα το κόκκινο κουμπί, δεν το παρατήσαμε το κόκκινο κουμπί, παρ' όλο που ήταν μια απόφαση της προηγούμενης κυβέρνησης, βρήκαμε τον τρόπο και βρήκαμε και τη χρηματοδότηση. Είναι κοστοβόρο πρόγραμμα.

Εν τω μεταξύ ήδη το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το σχέδιο επιδότησης διαμονής και φροντίδας σε στέγες ηλικιωμένων, το οποίο αυξάνει την παροχή από €745 σε €1.300 και εισάγει ποιοτικά κριτήρια για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε στέγες ηλικιωμένων, μια σημαντική απόφαση, ενώ αποφάσισε και την ένταξη πέραν των 22 000 νέων νοικοκυριών χαμηλοσυνταξιούχων στην ειδική διατίμηση 0,8 της ΑΗΚ, έτσι ώστε να επωφελούνται της ειδικής διατίμησης όλοι οι δικαιούχοι του επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχων.

Κυρίες και κύριοι, η φετινή Σύνοδος επικεντρώνεται στην αξιοπρεπή διαβίωση των ηλικιωμένων και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, ιδιαίτερα όλων όσοι ζουν στην ύπαιθρο και στις ορεινές περιοχές, και, ξέρετε, γνωρίζω πάρα πολύ καλά τις προκλήσεις σε ό,τι αφορά στις συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων στις ορεινές περιοχές, γιατί κατάγομαι και εγώ από ορεινή περιοχή και η δική μου η γιαγιά έζησε μια ζωή στον Πεδουλά. Αναγνωρίζουμε, λοιπόν, τις αυξημένες ανάγκες των ατόμων τρίτης ηλικίας στην ύπαιθρο, στις ορεινές περιοχές και για τον λόγο αυτό είμαστε σε στενή συνεργασία με τον Επίτροπο Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων τον κ. Χριστοφή, ο οποίος είναι προσηλωμένος, με ιδιαίτερο ζήλο θα έλεγα, στην αντιμετώπιση των προκλήσεων, αλλά και στην ενίσχυση των πολιτικών, οριζόντια, περιλαμβανομένων αυτών που αφορούν στα άτομα τρίτης ηλικίας.

Την ίδια ώρα το πρόγραμμα «Κοινωνικός λειτουργός της γειτονιάς» που εφαρμόζει το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές, το οποίο έχει επεκταθεί σε παγκύπρια βάση, στοχεύει στην ενδυνάμωση της πρόσβασης των πολιτών στις κοινωνικές υπηρεσίες, μεταξύ αυτών και των ατόμων τρίτης ηλικίας, εντοπίζοντας με έγκαιρο και άμεσο τρόπο προβλήματα που τους απασχολούν και παρεμβαίνοντας για την επίλυσή τους. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού της γειτονιάς καθίσταται ακόμα πιο σημαντικός στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, όπου ενδεχομένως η πρόσβαση σε κρατικές υπηρεσίες να είναι δυσκολότερη. Πέρα από την άμεση παροχή υπηρεσιών, ο

κοινωνικός λειτουργός της γειτονιάς λειτουργεί και ως σύνδεσμος μεταξύ πολιτών και κρατικών υπηρεσιών εκεί και όπου παρίσταται ανάγκη. Τη σημαντικότητα αυτού του προγράμματος, δηλαδή του κοινωνικού λειτουργού της γειτονιάς στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, την είχαμε αναγνωρίσει οι ίδιοι από την εφαρμογή σε πιλοτική βάση του προγράμματος, γι' αυτό και από τον Απρίλιο του 2023 από τις πρώτες περιοχές που είχαμε εντάξει ήταν η Ευρύχου, το Πέρα Πεδί και το Παλαιχώρι ως ορεινές περιοχές και η Πόλη Χρυσοχούς ως απομακρυσμένη περιοχή.

Επιπρόσθετα, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας εστιάζει στην κάλυψη των αναγκών φροντίδας των συμπολιτών μας περιλαμβανομένων και της τρίτης ηλικίας με τη διαμόρφωση προγραμμάτων, στο πλαίσιο του σχεδίου κρατικών ενισχύσεων, που να καλύπτουν τις περιοχές αυτές. Τα προγράμματα στοχεύουν μεταξύ άλλων στην αναζωογόνηση των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών και σε ό,τι αφορά στα προγράμματα για τα άτομα τρίτης ηλικίας, το 2024 επιχορηγήθηκαν συνολικά οκτώ στέγες ηλικιωμένων και αναπήρων, δύο κέντρα ενηλίκων, τρία προγράμματα κατ' οίκον φροντίδας που λειτουργούν σε απομακρυσμένες ή σε ορεινές κοινότητες. Ιδιαίτερα σημαντική ανάπτυξη κοινωνικού χαρακτήρα αποτελεί η δημιουργία μέχρι το καλοκαίρι του 2026 τουλάχιστον έξι κέντρων εικοσιτετράωρης φροντίδας ενηλίκων ατόμων με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Μέχρι σήμερα έχουν υπογραφεί τρεις συμφωνίες δημόσιας χρηματοδότησης, δύο εκ των οποίων αφορούν σε ορεινές περιοχές, συγκεκριμένα στη Σολέα και στη Βάσα Κοιλανίου. Επίσης, άλλες δύο αιτήσεις που προέρχονται από ορεινές περιοχές είναι σε τελικό στάδιο αξιολόγησης. Τα έργα αυτά αποτελούν πρότυπες αναπτύξεις στην κοινότητα για κάλυψη αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας, ενισχύοντας κατ' αυτό τον τρόπο το κράτος πρόνοιας και προωθώντας την κοινωνική ένταξη και ευημερία.

Κυρίες και κύριοι, ένας από τους βασικούς στόχους που θέτουμε μέσα από την εθνική στρατηγική είναι ο παράγοντας της τρίτης ηλικίας να περιλαμβάνεται οριζόντια σε όλες τις πολιτικές και αποφάσεις. Γιατί η τρίτη ηλικία αποτελεί ενεργό αναπόσπαστο και ουσιαστικό κύτταρο της κοινωνίας. Η σημερινή σύνοδος αποτελεί άλλωστε απτή απόδειξη αυτού.

Μέσα από αυτή την ομιλία έχετε ακούσει πάρα πολλά τα οποία έχουν γίνει και άλλα τα οποία προγραμματίζονται. Μέσα από τον δημιουργικό διάλογο, μέσα από Συνόδους όπως η σημερινή μπορούμε μαζί, πιστεύω πάρα πολύ στη συνεργασία, στο δημιουργικό διάλογο, να αντιμετωπίσουμε όλες τις προκλήσεις που αφορούν στα θέματα της τρίτης ηλικίας. Προσβλέπω λοιπόν στην παραγωγική συνέχεια των εργασιών της Συνόδου και αναμένω με πάρα πολύ μεγάλο ενδιαφέρον τα πορίσματα.

Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος:

Ευχαριστώ και εγώ την Υφυπουργό. Νομίζω είναι πολύ συγκεκριμένη. Αντιλαμβάνομαι θα υπάρξουν ερωτήσεις για όλα τα σημεία τα οποία έχει παραθέσει και συμφωνούμε για τον διάλογο, πολύ σημαντικός, και τη χρησιμότητα της σημερινής Συνόδου. Ευχαριστώ πολύ λοιπόν την κ. Ευαγγέλου.

Καλώ τώρα στο βήμα τη δόκτορα Ελισάβετ Κωνσταντίνου, για να απευθύνει χαιρετισμό εκ μέρους του Υπουργού Υγείας, του κ. Μιχάλη Δαμιανού. Κυρία Κωνσταντίνου, ο λόγος σε εσάς.

Εκπρόσωπος Υπουργού Υγείας, Ελισάβετ Κωνσταντίνου:

Ευχαριστώ. Κυρίες και κύριοι, με μεγάλη τιμή και εκτίμηση απευθύνομαι σήμερα σε όλους εσάς με την ευκαιρία της πραγματοποίησης της 25ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Εξαιρετικά επίκαιρη και εξόχως σημαντική η θεματολογία της φετινής Συνόδου, την οποία θα απασχολήσει το θέμα της αξιοπρεπούς διαβίωσης των ηλικιωμένων και της εξασφάλισης μιας καλύτερης ποιότητας ζωής, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τους συνταξιούχους της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών.

Η πολιτεία οφείλει να στηρίξει κάθε πολίτη, αλλά ιδιαίτερα τους ηλικιωμένους, που αξίζουν τον απόλυτο σεβασμό και την πλήρη φροντίδα μας. Οφείλουμε να διασφαλίσουμε την πρόσβασή τους σε ποιοτικές, υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και να εξασφαλίσουμε συνθήκες αξιοπρεπούς διαβίωσης, που θα ενισχύσουν την ποιότητα ζωής τους. Είναι ευθύνη όλων μας να διασφαλίσουμε ότι κάθε ηλικιωμένος, κάθε συνταξιούχος

θα έχει τη δυνατότητα να ζήσει με ασφάλεια και αξιοπρέπεια. Πιστεύω ακράδαντα πως η Βουλή των Γερόντων αποτελεί πολύτιμο θεσμό, για να ακουστεί η φωνή των ηλικιωμένων συμπολιτών μας, και ελπίζω πως με τη δική σας στήριξη μπορούμε να πετύχουμε αυτή την αποστολή.

Αγαπητές και αγαπητοί μου, η εφαρμογή του συστήματος υγείας αποτελεί τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση στον τομέα της υγείας προσφέροντας ποιοτικές υπηρεσίες σε όλους τους πολίτες με βάση την αλληλεγγύη και την καθολικότητα. Η στήριξη της υγείας των πολιτών και ειδικά των ευάλωτων ομάδων, όπως οι ηλικιωμένοι, αποτελεί αναμφίβολα προτεραιότητα όλων μας. Από την έναρξη του ΓΕΣΥ η συνεχιζόμενη διεύρυνση των υπηρεσιών υγείας έχει αναγνωρισθεί και εκτιμηθεί από τους πολίτες, όπως καταδεικνύεται από τα δεδομένα χρήσης. Σήμερα οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε ένα πλήρες πακέτο υπηρεσιών υγείας. Η συμμετοχή των ιατρών, φαρμακοποιών, νοσηλευτών και άλλων επαγγελματιών υγείας διασφαλίζει επάρκεια σε προσωπικούς και ειδικούς γιατρούς, καθώς και σε φαρμακεία, εργαστήρια, νοσηλευτήρια και υπηρεσίες αποκατάστασης. Η εφαρμογή του ΓΕΣΥ συμβάλλει στη σταθερότητα της αγοράς φαρμάκων και στην πρόσβαση σε καινοτόμες θεραπείες για χρόνια νοσήματα, όπως ο σακχαρώδης διαβήτης και ο καρκίνος. Σ' αυτό το πλαίσιο η πρόσφατη έγκριση της πρότασης του Υπουργείου Υγείας από το Υπουργικό Συμβούλιο για τη δημιουργία Εθνικού Κέντρου Κλινικής Τεκμηρίωσης έρχεται να ενισχύσει περαιτέρω τη βελτίωση της ποιότητας και ασφάλειας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το κέντρο θα αναλάβει την προσαρμογή κατευθυντήριων οδηγιών και κλινικών πρωτοκόλλων στις ανάγκες της Κύπρου διαμορφώνοντας ένα σύστημα υγείας βασισμένο σε τεκμηριωμένες πρακτικές, ώστε να επιτευχθούν βέλτιστα κλινικά αποτελέσματα, ενώ παράλληλα θα παρέχει εκπαίδευση στους επαγγελματίες υγείας και θα ελέγχει την αποτελεσματική εφαρμογή των πρωτοκόλλων και τη διασφάλιση της ποιότητας.

Επιπρόσθετα, στις δράσεις του Υπουργείου Υγείας, σε συνεργασία με τον ΟΚΥΠΥ, εντάσσεται η υπηρεσία της κατ' οίκον νοσηλείας, μέσω της οποίας ειδικά εκπαιδευμένοι νοσηλευτές παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε άτομα που είναι κλινήρη ή έχουν σοβαρά προβλήματα κινητικότητας. Στο εύρος των υπηρεσιών που παρέχονται περιλαμβάνονται η αιμοληψία, η αντιμετώπιση κατακλίσεων, η εκτίμηση της λειτουργικής κατάστασης του ηλικιωμένου ατόμου και η εκπαίδευση των φροντιστών για τη διαχείριση των ηλικιωμένων.

Ένας άλλος βασικός πυλώνας του Υπουργείου Υγείας είναι η παροχή ποιοτικής φροντίδας υγείας σε άτομα με αναπηρία. Κάθε άτομο με αναπηρία έχει δικαίωμα σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας υγείας και σε υπηρεσίες και προγράμματα αποθεραπείας και αποκατάστασης.

Το Υπουργείο Υγείας έχει ολοκληρώσει το νομοσχέδιο για την ίδρυση, λειτουργία, έλεγχο και εποπτεία κέντρου θεραπείας και αποκατάστασης και το έχει καταθέσει στη Βουλή των Αντιπροσώπων για περαιτέρω διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς. Ταυτόχρονα συνεχίζεται το σχέδιο παροχής οικονομικής αρωγής μέσω του Τομέα Επιδοτούμενων Ασθενών του Υπουργείου Υγείας, που έχει ως πρωτεύοντα σκοπό την εξυπηρέτηση και την παροχή ποιοτικής φροντίδας υγείας στους πάσχοντες συμπολίτες μας. Μέσω του συγκεκριμένου σχεδίου επιδιώκεται κυρίως να δοθούν λύσεις για τα περιστατικά τα οποία δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν στην Κύπρο, είτε στα δημόσια νοσηλευτήρια είτε στον ιδιωτικό τομέα.

Επιπρόσθετα, το Υπουργείο Υγείας τον Αύγουστο του 2024 έχει προβεί στην αναθεώρηση της διαδικασίας για την κάλυψη εξόδων μετάβασης, διαμονής και διατροφής ασθενών και συνοδού τους για θεραπεία στο εξωτερικό στα πλαίσια του σχεδίου παροχής οικονομικής αρωγής. Η διαδικασία αυτή ισχύει για την παραμονή των ασθενών και του συνοδού τους στο εξωτερικό.

Κυρίες και κύριοι, η τρίτη ηλικία είναι μια περίοδος της ζωής που ο άνθρωπος, έχοντας αποκτήσει τη βαθιά γνώση και εμπειρία των χρόνων, βλέπει τον κόσμο μέσα από μια νέα οπτική. Έχει την ευκαιρία να απολαμβάνει και να εκτιμά μικρές καθημερινές στιγμές, που συχνά οι νεότεροι λόγω απειρίας ή διαφορετικών προτεραιοτήτων παραβλέπουν. Δική μας ευθύνη είναι να δημιουργήσουμε τις κατάλληλες συνθήκες, ώστε οι ηλικιωμένοι να διανύσουν αυτή την ώριμη περίοδο με αξιοπρέπεια και σεβασμό εξασφαλίζοντας πρόσβαση σε ποιοτική φροντίδα υγείας.

Κλείνοντας, θέλω να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και στο Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια διοργάνωση της φετινής Συνόδου. Το Υπουργείο Υγείας παραμένει αφοσιωμένο στην προσπάθεια επίλυσης των ζητημάτων που αφορούν τους ηλικιωμένους και δεσμεύεται να προωθήσει δράσεις που να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Ολοκληρώνοντας, εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της 25ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Σας ευχαριστώ.

Πρόεδρος:

Και εμείς ευχαριστούμε πάρα πολύ. Ελπίζουμε εσείς να παραμείνετε μέχρι τέλους να ακούσετε. Ευχαριστούμε πολύ την κ. Κωνσταντίνου και τον λόγο έχει τώρα ο εκπρόσωπος του Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων κ. Χάρης Νικολαΐδης.

Μετά θα ξεκινήσουμε τη συζήτηση, αλλά θέλω να πω κάτι, γιατί θα έχει διάλειμμα μετά, ώσπου να ετοιμαστείτε. Ο σκοπός που γίνεται αυτή η Σύνοδος δεν είναι, όπως είπε ο κ.

Δημητρίου, να πούμε τα ίδια και τα ίδια ούτε να συγχαρούμε τους συναδέλφους που κάθε χρόνο είναι εδώ, αλλά να ανταλλάξουμε επιτέλους απόψεις. Πολλές φορές κάποια άτομα θέλουν απλά να ακουστούν. Αντιλαμβάνομαι το πρόγραμμα όλων μας, αλλά ο λόγος που είμαστε εδώ είναι γιατί θεωρούμε πολύ σημαντική αυτή τη Σύνοδο, εξού και γίνεται στον ίδιο τον ναό της Δημοκρατίας, στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Αν είναι στο τέλος της ημέρας να ερχόμαστε να κάνουμε μια ομιλία και να φεύγουμε... Κατανοώ τις δυσκολίες και το πρόγραμμα, δεν θέλω να είμαι αφοριστική. Είμαι σίγουρη ότι θα έπρεπε να έμενε εκπρόσωπος του Υπουργού Εργασίας. Ξέρω πολύ καλά, επειδή τόσες μέρες προετοιμάζουμε αυτή τη Σύνοδο, ότι τα άτομα θέλουν απλά να ακουστούν. Γι' αυτό έχει τόση σημασία για εμάς. Οπότε, να δείξουμε τον σεβασμό που χρειάζεται και μέσω αυτής της Συνόδου, για να μπορέσουμε και να τη διατηρήσουμε, αλλά κυρίως να έχουμε και το αποτέλεσμα που θέλουμε. Και, πού ξέρετε, μπορεί να συμφωνήσουμε όλοι στο τέλος και να βγει και ένα καλό μήνυμα. Αλλά, για να γίνει αυτό, πρέπει πρώτα να συμμετάσχουμε και να συζητήσουμε.

Ελάτε, κύριε Νικολαΐδη.

Εκπρόσωπος Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων, Χάρης Νικολαΐδης:

Ευχαριστώ.

Αξιότιμη Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, να μου επιτραπεί να υιοθετήσω το πρωτόκολλο για χάρη εξοικονόμησης του χρόνου.

Αγαπητοί σύνεδροι, είναι για μένα ιδιαίτερη χαρά και τιμή να απευθύνομαι σήμερα σε σας, τους αντιπροσώπους μιας γενιάς που υπήρξε θεμελιώδης για την οικοδόμηση της κοινωνίας μας. Τα άτομα της τρίτης ηλικίας και ιδιαίτερα των ορεινών κοινοτήτων δεν είναι απλά ένα μέρος της κοινωνίας μας, είναι φορείς των τοπικών παραδόσεών μας, της εμπειρίας και των αξιών μας.

Είναι παραδεκτό ότι η τρίτη ηλικία αποτελεί μια περίοδο ζωής γεμάτη μεταβάσεις και προκλήσεις. Οι σωματικές αλλαγές, ο αποχωρισμός από τον επαγγελματικό χώρο και συχνά από αγαπημένα πρόσωπα μπορούν να οδηγήσουν σε αισθήματα μοναξιάς και απομόνωσης. Η έλλειψη κοινωνικών επαφών, η μείωση της κινητικότητας και οι χρόνιες παθήσεις συμβάλλουν στην απομόνωση και την αποξένωση, ιδιαίτερα σε κατοίκους των ορεινών περιοχών που βρίσκονται μακριά από τους οικείους τους.

Σε πολλές περιπτώσεις η φροντίδα των ατόμων τρίτης ηλικίας ανατίθεται σε φροντιστές συχνά από ασιατικές χώρες. Αν και οι περισσότεροι φροντιστές είναι ευσυνείδητοι και προσφέρουν ποιοτικές υπηρεσίες, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου τα άτομα τρίτης ηλικίας βιώνουν ψυχική ή και σωματική κακοποίηση, λεκτική βία, παραβίαση της προσωπικής τους αξιοπρέπειας, εξευτελισμό και παραμέληση των βασικών τους αναγκών. Η απομάκρυνση από τα παιδιά και τα εγγόνια τους, ιδιαίτερα σε ορεινές περιοχές, τους καθιστά εξαρτώμενους από την καλή διάθεση των φροντιστών.

Αντιλαμβανόμαστε το πρόβλημα και εντάξαμε στην εθνική στρατηγική την κοινωνική πρόνοια στις ορεινές περιοχές, δρομολογώντας περισσότερες ανοιχτές δομές ολόημερης φροντίδας και ενίσχυση του θεσμού της κατ' οίκον φροντίδας μέσω του Συμβουλίου Κοινωνικής Ευημερίας. Έτσι, με βάση το προεκλογικό πρόγραμμα του Προέδρου, προχωράμε μέσα στο 2025 στην αύξηση των χορηγιών των ΣΚΕ με υλικοτεχνικές υποδομές για την ενίσχυση του έργου τους, σε συνεργασία με εθελοντικές οργανώσεις, όπως το Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας, υποστηρίζουμε δράσεις που προάγουν την ευημερία των ατόμων τρίτης ηλικίας, όπως εκδρομές, μουσικές βραδιές, πολιτιστικά προγράμματα, και προωθούμε τη δημιουργία προγραμμάτων διαγενεακής αλληλεπίδρασης, όπου παππούδες, γιαγιάδες και εγγόνια να περνούν ποιοτικό χρόνο μαζί.

Εισήγησή μας η ψυχολογική βία να ενταχθεί στην εθνική στρατηγική υγείας στο Νοσοκομείο Τροόδους με καταρτισμό πολλαπλών δράσεων για τα άτομα τρίτης ηλικίας. Επίσης, στα πλαίσια της εθνικής στρατηγικής στον τομέα της υγείας λειτούργησε μια σύγχρονη πνευμονολογική φυματολογική κλινική και το 2025 θα αποπερατωθεί η αναβάθμιση του Νοσοκομείου Τροόδους με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της τελευταίας φάσης, που αφορά στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό, στη βελτίωση των θαλάμων ασθενών της

παθολογικής κλινικής και στη λειτουργία του υπό κατασκευή σύγχρονου ακτινολογικού θαλάμου με την εγκατάσταση και χρήση τελευταίας τεχνολογίας μηχανημάτων.

Μέσω των επαφών μας με τους αρμόδιους φορείς διαπιστώσαμε σημαντικά προβλήματα στη στελέχωση των περιφερειακών κέντρων υγείας. Με συντονισμένες δράσεις με τον ΟΚΥΠΥ προχωρήσαμε στην παραχώρηση αυξημένων κινήτρων σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, έτσι ώστε όλα τα ιατρικά κέντρα να είναι επαρκώς στελεχωμένα.

Η δέσμευσή μας είναι ξεκάθαρη, να διασφαλίσουμε άμεση και ποιοτική πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας για τους κατοίκους των ορεινών περιοχών, έτσι ώστε κανένας ασθενής να μη στερηθεί την υγειονομική φροντίδα που δικαιούται σε καμιά γωνιά της Κύπρου.

Όσον αφορά την εθνική στρατηγική για τις μετακινήσεις και το οδικό δίκτυο, στόχος μας είναι η ενίσχυση της διασύνδεσης. Γνωρίζουμε από πρώτο χέρι ότι οι μετακινήσεις δεν είναι πολυτέλεια, είναι αναγκαίο μέσο σύνδεσης με τις δομές και την υπόλοιπη κοινωνία και η απομόνωση είναι από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τα άτομα στις ορεινές περιοχές. Για τον λόγο αυτό δημιουργούμε έναν κεντρικό σταθμό λεωφορείων, που θα βελτιώσει τη σύνδεση τόσο μεταξύ των κοινοτήτων όσο και με τα αστικά κέντρα και τα αεροδρόμια. Προχωρούμε σε έργα βελτίωσης του οδικού δικτύου και ασφαλέστερες και πιο εύκολες μετακινήσεις. Εξετάζουμε τρόπους για ειδικά δρομολόγια που θα εξυπηρετούν ιδιαίτερες τις ανάγκες των ατόμων τρίτης ηλικίας για επισκέψεις σε γιατρούς και άλλες βασικές υπηρεσίες.

Όσον αφορά την εθνική στρατηγική για την προστασία και την ασφάλεια των ορεινών κοινοτήτων, προχωρούμε με την κατασκευή του ελικοδρομίου στη Λινού το 2025, που θα συμβάλει στην πυρόσβεση, την έρευνα και τη διάσωση, καλύπτοντας τις ανάγκες των ορεινών περιοχών. Παράλληλα, συμβάλλουμε στην εκπαίδευση τοπικών εθελοντών για την πρόληψη και άμεση αντιμετώπιση των πυρκαγιών, ενώ ενισχύουμε τις κοινότητες με κατάλληλο εξοπλισμό. Η διασφάλιση της ζωής και της παρουσίας των κατοίκων μας είναι για μας αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητα. Η αξιοπρέπεια, η ασφάλεια και η ευημερία των ατόμων τρίτης ηλικίας δεν είναι απλώς υποχρέωση, είναι χρέος προς τους ανθρώπους που αγωνίστηκαν για την ελευθερία αυτού του τόπου, ανθρώπους που δούλεψαν σκληρά για τη δική μας ευημερία, ανθρώπους που μας δίδαξαν, μας στήριξαν και μας έδειξαν τον δρόμο.

Βασικός πυλώνας της στρατηγικής μας είναι να μετατρέψουμε τις ορεινές κοινότητες σε έναν ελκυστικό προορισμό για τις νεαρές οικογένειες, γιατί επιδιώκουμε τη συνύπαρξη των παππούδων, των γιαγιάδων, των παιδιών και των εγγονιών τους. Θέλουμε να

μεταλαμπαδιστούν οι γνώσεις σας, οι εμπειρίες και οι αξίες, τα ιδανικά στη νέα γενιά. Μόνο έτσι, πιστεύουμε, θα διασφαλίσουμε τη μακροημέρευση και την ευημερία του τόπου μας. Ευχαριστώ.

Πρόεδρος:

Και εγώ σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Τώρα βλέπω ότι ολοκληρώνεται το πρώτο μέρος των εργασιών της 25ης Συνόδου των Γερόντων. Έχετε διάλειμμα βλέπω εδώ στο πρόγραμμα. Για να αναγνωστούν οι εκθέσεις των δύο επιτροπών και να έχετε την ευκαιρία να κάμετε τις παρεμβάσεις σας. Να καλωσορίσουμε επίσης τον κ. Μουσιούττα και τον κ. Παπαδούρη. Εγώ θέλω να εισηγηθώ κάτι. Νομίζω ότι δεν έχετε κουραστεί, ε; Ωραία, θα συνεχίσουμε τη συζήτηση, για να μπορέσω να μείνω και εγώ ακόμα λίγο μαζί σας. Να καλέσω τους εκπροσώπους των υπουργείων να καταγράφουν όλες τις εισηγήσεις/παρεμβάσεις. Φαντάζομαι υπάρχουν εκπρόσωποι από όλα τα υφυπουργεία, υπουργεία.

Από το Υπουργείο Εργασίας έχουμε εκπρόσωπο;

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής:

Έρχεται ο γενικός διευθυντής.

Πρόεδρος:

Έρχεται. Φαντάζομαι μετά την παρέμβασή μου. Πολύ ωραία. Αλλά έπρεπε να ήταν εδώ. Ωραία.

Υφυπουργείο; Βλέπω την κ. Στέφη. Θα μείνετε εσείς, κυρία Στέφη; Γιατί πρέπει να αποδεσμεύσουμε την υφυπουργό. Βεβαίως και την ευχαριστούμε πολύ που παρέμεινε μέχρι το τέλος.

Από τα υπόλοιπα υπουργεία; Υφυπουργείο Καινοτομίας. Πολύ ωραία.

Υπουργείο Υγείας; Η κ. Κωνσταντίνου φαντάζομαι θα φύγει. Πολύ ωραία.

Ο επίτροπος; Θα μείνετε εσείς; Πολύ ωραία.

Έχουμε άλλο υπουργείο εδώ, για να ξέρω;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Εσωτερικών:

Υπουργείο Εσωτερικών.

Πρόεδρος:

Εσωτερικών, βεβαίως.

Εσείς; Ήρθατε από την Ιαπωνία, κύριε Επαμεινώνδα; Από Ιαπωνία αφιχθείς;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας:

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία. Και;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων:

Υπουργείο Μεταφορών.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία.

Όλα τα υπουργεία μας είναι εδώ. Είναι σημαντικό. Κατανοούμε ότι δεν μπορεί να είναι όλοι εδώ αυτοπροσώπως, αλλά θέλουμε να καταγράφονται οι εισηγήσεις, για να δούμε ακριβώς πώς θα υπάρξουν και απαντήσεις στη συνέχεια. Νομίζω είμαστε έτοιμοι. Αν δεν νιώθει κάποιος ιδιαίτερα κουρασμένος, που μπορεί βεβαίως όποιος θέλει να βγει, να συνεχίσουμε. Επίσης, παράλειψή μου να μην πω ότι έχουμε τη συζήτηση των προϋπολογισμών, χαίρομαι όμως για την παρουσία, τη σύσσωμη παρουσία των συναδέλφων μας. Άλλοι συνάδελφοι είναι στις αρμόδιες επιτροπές, τώρα είναι εν εξελίξει η συζήτηση των προϋπολογισμών. Οπότε, και άλλοι ήθελαν να είναι εδώ, αλλά χαίρομαι για τους συναδέλφους μου που βρίσκονται σήμερα εδώ μαζί μας.

Στον φάκελο που έχετε μπροστά σας υπάρχει ένα έντυπο αξιολόγησης της σημερινής Συνόδου και θα παρακαλούσα να το συμπληρώσετε και να το αφήσετε στην είσοδο της αίθουσας στο τέλος της συνεδρίασης, για να μπορέσουμε να βελτιωθούμε ακόμη περισσότερο λαμβάνοντας υπόψη και τις δικές σας εισηγήσεις και παρατηρήσεις.

Λοιπόν, προχωρούμε τώρα στις δύο εκθέσεις που έχουν ετοιμαστεί.

Πρώτα έχουμε την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών».

Καλώ στο βήμα τον πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας κ. Δημητριάδη, για να διαβάσει την έκθεση.

Πρόεδρος Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων (Αντώνης Δημητριάδης):

Έντιμη κυρία Πρόεδρε,

(Η έκθεση αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε ο πρόεδρος της επιτροπής)

Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας για το θέμα «Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών»

Η Βουλή των Γερόντων επί είκοσι πέντε συναπτά έτη αγωνίζεται με τα μέσα που διαθέτει για την προάσπιση των δικαιωμάτων και ανάδειξη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Η συνεχόμενη ακρίβια που επικρατεί τα τελευταία χρόνια έχει επιφέρει μεγάλο πλήγμα στους ηλικιωμένους συνταξιούχους, παρά την προσπάθεια της πολιτείας να αντιμετωπίσει με διάφορα μέτρα το πρόβλημα. Το φαινόμενο εντείνεται ειδικότερα στην ύπαιθρο και στις ορεινές περιοχές, όπου οι συνθήκες διαβίωσης για τους ηλικιωμένους και όχι μόνο είναι δυσμενέστερες.

Το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων αποφάσισε όπως αφιερωθεί η φετινή 25η Σύνοδος στους ηλικιωμένους της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών. Αυτοί οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες όντας σε απομακρυσμένες περιοχές, μακριά από αστικά κέντρα όπου υπάρχει η πλειοψηφία των απαιτούμενων υπηρεσιών, όπως υπηρεσίες πρόνοιας, τραπεζικών συναλλαγών, αγορών βασικών ειδών, πολιτιστικών δρωμένων και πολλών ακόμη παροχών. Αναγκαστικά είναι αποκλεισμένοι για πολλούς λόγους, οι οποίοι

κυρίως επικεντρώνονται στην αδυναμία μετακίνησής τους λόγω υγείας ή λόγω έλλειψης οχήματος, φροντιστή, αλλά και τις περισσότερες φορές λόγω οικονομικών δυσχερειών. Στόχος μας είναι όπως στηρίξουμε αυτούς τους ανθρώπους, ώστε να βελτιωθεί η καθημερινότητά τους και εν γένει το βιοτικό τους επίπεδο.

Με τη στήριξη και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στην ύπαιθρο, την ενίσχυση των κοινοτήτων με προοπτικές για το μέλλον τόσο των ηλικιωμένων όσο και των νέων, αλλά και την ταυτόχρονη προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος, η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου μπορεί να είναι αξιοσημείωτη.

Ζητούμε από την πολιτεία τη μόνιμη στήριξη των ηλικιωμένων μας χωρίς προσωρινές, εποχικές λύσεις. Μέτρα για τα κόστη του ηλεκτρικού ρεύματος, των καυσίμων θέρμανσης-κίνησης, των βασικών ειδών, καθώς και ειδών πρώτης ανάγκης. Μέτρα που θα στηρίξουν ουσιαστικά, με αποτέλεσμα τη βελτίωση και την επίτευξη μιας αξιοπρεπούς γήρανσης για όλους.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων υποβάλλει τα ακόλουθα αιτήματα:

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ/ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ/ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1. Μέτρα στήριξης κατά της ακρίβιας

Τα μέτρα στήριξης που επίμονα ζητά η επιτροπή αφορούν στη διασφάλιση του δικαιώματος των ηλικιωμένων να απολαμβάνουν ένα βιοτικό επίπεδο που θα τους επιτρέπει να ζουν και να κινούνται με αυτονομία, αξιοπρέπεια και ασφάλεια. Να αποτελούν κι αυτοί ένα τμήμα του κοινωνικού συνόλου, χωρίς να επιβαρύνουν τις οικογένειές τους. Η μέριμνα του κράτους είναι όπως αναγνωρίσει αυτή την ανάγκη πριν από την προοδευτική εξαθλίωση των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Ζητούμε τη μόνιμη στήριξή τους κι όχι προσωρινές, εποχικές λύσεις. Μέτρα για το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος, των καυσίμων θέρμανσης-κίνησης, των βασικών ειδών, καθώς και ειδών πρώτης ανάγκης. Οι ηλικιωμένοι μας υποφέρουν από δυσβάσταχτα κόστη για τα οποία μόνο το κράτος μπορεί να μεριμνήσει.

2. Κατάργηση της μείωσης του 12% στις συντάξεις όσων αφυπηρετούν στα εξήντα τρία (63)

Ζητούμε την κατάργηση της μείωσης του ποσοστού 12% που επιβάλλεται σε συνταξιούχους μετά από πολλά χρόνια εργασίας και καταβολής εισφορών. Ζητούμε ενημέρωση από την αρμόδια τεχνική επιτροπή ως προς την αξιολόγηση του ποσοστού.

3. Αφαίρεση του ποσού συμπληρωμών και συνεισφοράς προς ορισμένες ειδικότητες από το φορολογητέο εισόδημα

Η εισήγηση της επιτροπής είναι όπως αφαιρείται το ποσό των συμπληρωμών και συνεισφοράς, όπως συμβαίνει και με την εισφορά του 2,65% επί των εισοδημάτων.

4. Επιχορήγηση εγκατάστασης ανελκυστήρα σκάλας

Στις μέρες μας αντιμετωπίζουμε συχνά το φαινόμενο της μειωμένης κινητικότητας στα ηλικιωμένα άτομα είτε λόγω του φυσικού γήρατος είτε λόγω συγκεκριμένων προβλημάτων υγείας. Ειδικότερα, σε περιπτώσεις όπου η κατοικία διαθέτει εσωτερική σκάλα, το πρόβλημα εντείνεται ακόμη περισσότερο με αποτέλεσμα την πλήρη αδυναμία μετακίνησης στα ανώτερα δωμάτια.

Η επιτροπή εισηγείται όπως παρέχεται κρατική επιχορήγηση σε άτομα με τα παραπάνω θέματα κινητικότητας προς αγορά ανελκυστήρα σκάλας. Πρόκειται για ένα δυσβάσταχτο κόστος, το οποίο πολλοί ηλικιωμένοι δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν, ωστόσο με τη συμμετοχή-επιχορήγηση του κράτους εξασφαλίζεται η απαραίτητη κινητικότητα των ατόμων αυτών.

5. Κοινωνική κάρτα

Η κοινωνική κάρτα έχει στόχο την οικονομική ελάφρυνση όλων των συνταξιούχων. Ζητούμε βελτίωση των δικαιωμάτων που προκύπτουν από την κοινωνική κάρτα για όλους τους συνταξιούχους, καθώς και την αποστολή της στους δικαιούχους (το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχει σταματήσει την αποστολή της τα τελευταία έτη).

6. Σύνταξη χηρείας αντρών

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας ζητά βελτίωση της νομοθεσίας, ώστε να δικαιούνται σύνταξη χηρείας όλοι οι άνδρες χήροι.

7. Αύξηση των συντάξεων και του ορίου φτώχειας

Η επιτροπή αιτείται αύξηση των συντάξεων και ουσιαστική αύξηση του ορίου φτώχειας που θα ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, ώστε κανένας συνταξιούχος να μη φτάνει σε συνθήκες εξαθλίωσης.

8. Πασχαλινό επίδομα

Ζητούμε όπως αναθεωρηθούν και βελτιωθούν τα κριτήρια παραχώρησης πασχαλινού επιδόματος, όπως και το ποσό που παραχωρείται.

9. Επίδομα μάνας και κίνητρα στους νέους για δημιουργία οικογένειας

Η Κύπρος, όντας ένα μικρό νησί που πλήττεται από πολυάριθμες εισροές μεταναστών, χρήζει σοβαρής αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος που ταλανίζει χρόνια τη χώρα. Η βελτίωση του επιδόματος πολύτεκνης μάνας, η κατάργηση εισοδηματικών

κριτηρίων και άλλα μέτρα που ενισχύουν την τεκνοποίηση και δημιουργία οικογένειας μπορούν σταδιακά να επιφέρουν λύση στο δημογραφικό πρόβλημα. Αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα, το οποίο πρέπει να αντιμετωπίσουμε.

10. Τιμητικό επίδομα σε ανθρώπους του πολιτισμού

Ζητούμε όπως αυξηθεί το κατά χάριν επίδομα και να αναθεωρηθούν τα κριτήρια για τους δικαιούχους που ασχολούνται με πολιτιστικά και άλλα θέματα. Συνεχώς τα πρόσωπα αυτά λιγοστεύουν και πρέπει να δούμε πώς μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε.

11. Αποπληρωμή μεγάλου χρέους του κράτους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Εισηγούμαστε όπως αρχίσει η σταδιακή αποπληρωμή του μεγάλου χρέους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω των ετήσιων κρατικών προϋπολογισμών.

12. Βελτιστοποίηση των κρατικών υπηρεσιών που αφορούν σε εξυπηρέτηση ηλικιωμένων

Επικροτούμε τη βελτίωση που έχει σημειωθεί στη λειτουργία των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων και αναμένουμε την αντίστοιχη βελτίωση και σε άλλες υπηρεσίες που αφορούν την εξυπηρέτηση των ηλικιωμένων, όπως την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας ή του Τηλεφωνικού Κέντρου Εξυπηρέτησης.

ΔΟΜΕΣ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

13. Στέγες ηλικιωμένων

Άλλο σοβαρό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η κοινωνία μας.

Πάγιο και σημαντικό αίτημά μας είναι:

- η δημιουργία νέων στεγών ηλικιωμένων και
- η στήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και των ΣΚΕ που επιτελούν αυτό το έργο μέσω των δικών τους στεγών, ώστε να προάγουν ανεμπόδιστα τον σκοπό τους.

Η εξασφάλιση ενός ασφαλούς χώρου με τις απαραίτητες παροχές και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου στις στέγες ηλικιωμένων είναι άμεσης προτεραιότητας, γι' αυτό ζητούμε τα ακόλουθα:

- Βελτίωση και άμεση προώθηση της νομοθεσίας που αφορά τη λειτουργία και στελέχωση των στεγών, ώστε να υπάρχει διαφάνεια και αξιοκρατία.
- Ικανοποιητικό αριθμό κοινοτικών στεγών, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών.
- Εφαρμογή αυστηρού νομοθετικού πλαισίου με ανάλογες κυρώσεις σε λειτουργούς/φροντιστές που το παραβαίνουν και δεν σέβονται τα δικαιώματα των ηλικιωμένων.
- Στελέχωση των στεγών με επαρκές έμπειρο προσωπικό μετά από ενδελεχή έλεγχο των δυνατοτήτων τους.

- Κίνητρα για τους επαγγελματίες φροντιστές με στόχο την εξασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων τους και ταυτόχρονη πλήρωση των ελλείψεων σε καταρτισμένο προσωπικό.
- Κατάργηση καταβολής ΦΠΑ από τις ιδιωτικές στέγες, όπως ισχύει και στις κυβερνητικές στέγες, με στόχο τη μεταφορά του οφέλους στους ενοίκους.
- Αύξηση της χορηγίας που παραχωρείται στους δικαιούχους που διαμένουν στις στέγες, ώστε να ανταποκρίνεται στα σημερινά δεδομένα.

14. Κέντρα ενηλίκων

Τα κέντρα ενηλίκων αποτελούν μία ανάσα για πολλούς ηλικιωμένους που για κάποιο λόγο έχουν μείνει μόνοι ή η οικογένειά τους δεν είναι σε θέση να τους στηρίξει όσο θα έπρεπε. Η ενθάρρυνση που λαμβάνουν τα άτομα τρίτης ηλικίας για κοινωνική συμμετοχή σε δραστηριότητες και εκδηλώσεις είναι μεγάλης σημασίας, τόσο ψυχολογικά όσο και σωματικά, δεδομένου ότι η τρίτη ηλικία αρκετές φορές συνοδεύεται από την κοινωνική απομόνωση και απραγία. Ειδικότερα, να αναφερθούμε στις απομακρυσμένες περιοχές και στην αναγκαιότητα λειτουργίας κέντρων ενηλίκων σε τέτοιες αποστάσεις, που να επιτρέπουν στους ηλικιωμένους να συμμετάσχουν.

Η βελτίωση και διεύρυνση των κέντρων ενηλίκων, η οικονομική τους στήριξη από το κράτος, καθώς και η οικονομική ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω της οποίας μπορούν να στηριχθούν τα υπάρχοντα, αλλά και να δημιουργηθούν νέα αποτελεί ένα πάγιο αίτημα της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας προς όφελος όλων των ηλικιωμένων.

Ζητείται ενημέρωση περί των νέων δομών που θα δημιουργούνται έως το τέλος του 2024, αλλά και των επόμενων δομών έως το 2026 μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

15. Χώροι φιλοξενίας κακοποιημένων ηλικιωμένων

Δυστυχώς, στις μέρες μας δεν είναι λίγα τα κρούσματα κακοποίησης ηλικιωμένων. Είτε για άτομα που διαμένουν στις οικίες τους είτε για άλλα που διαμένουν σε στέγες ηλικιωμένων το φαινόμενο υπάρχει και πρέπει το κράτος να μεριμνήσει για την εξάλειψή του.

Το πρώτο βήμα είναι η θεσμοθέτηση αυστηρών ποινών για την κακοποίηση ηλικιωμένων, καθώς και η βελτίωση των μηχανισμών καταγγελίας και διερεύνησης περιστατικών κακοποίησης. Το δεύτερο βήμα είναι η απαραίτητη αποκατάσταση των ατόμων αυτών με τη δημιουργία δομών υποστήριξης, που θα προσφέρουν ψυχολογική υποστήριξη, νομική συμβουλή και βοήθεια, ώστε να έχουν τη δυνατότητα επανένταξης σε ασφαλές κοινωνικό περιβάλλον.

16. Κατ' οίκον φροντίδα

Η κατ' οίκον φροντίδα αποτελεί μια υπηρεσία ζωτικής σημασίας για την αυτονομία, ανεξαρτησία και στήριξη των ηλικιωμένων που διαμένουν στις οικίες τους. Οι ανάγκες όμως που υπάρχουν δεν αντισταθμίζονται με τα προσφερόμενα προγράμματα παροχής φροντίδας, με αποτέλεσμα η ικανοποίηση των αναγκών να παραμένει ελλιπής.

Ζητείται βελτίωση του θεσμού με τη διεύρυνση των προγραμμάτων φροντίδας στο σπίτι, ικανοποιητική στελέχωση σε προσωπικό, παροχή οικονομικών κινήτρων, αλλά και κατάρτιση των φροντιστών σε θέματα των ηλικιωμένων. Η ικανοποιητική επέκταση του θεσμού στην ύπαιθρο και τις ορεινές περιοχές αποτελεί εξίσου μεγάλη αναγκαιότητα.

Συνεχώς ακούμε ηλικιωμένους οι οποίοι έχουν ανάγκη και πρέπει να δούμε πώς θα υποστηρίξουμε αυτούς τους ανθρώπους, ιδίως όταν ζουν μόνοι.

17. Κόκκινο κουμπί

Η επιτροπή ζητά όπως η πολιτεία επιτέλους επιδείξει υπευθυνότητα ως προς το ζήτημα του κόκκινου κουμπιού. Δεν δύναται μετά από τόσα χρόνια να μην μπορεί να δρομολογηθεί και οριστικοποιηθεί ένα τόσο σημαντικό θέμα, που αποτελεί μέγιστο βοήθημα για τους ηλικιωμένους. Ήδη γνωρίζουμε περιπτώσεις ατόμων που απεβίωσαν μόνοι κι αβοήθητοι. Ζητούμε όπως μας ενημερώσετε αν προτίθεται το κράτος να υλοποιήσει την εν λόγω υπηρεσία μέσω των αρμόδιων υφυπουργείων.

Μετά χαράς ακούσαμε ότι φτάσαμε στο τέλος, ελπίζουμε ότι θα δούμε φως στην άκρη του τούνελ.

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ

18. Μετακινήσεις ηλικιωμένων

Ζητούμε τη βελτίωση και διεύρυνση του δικτύου συγκοινωνιών, προκειμένου να καλύπτονται όσο το δυνατόν μεγαλύτερες αστικές περιοχές, αλλά ειδικότερα υπαίθριες, όπως και ορεινές, όπου οι ηλικιωμένοι κυρίως κάτοικοι περιορίζονται από υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, αλλά και πολλές άλλες. Εξίσου σημαντικό θέμα αποτελεί η αύξηση των δρομολογίων που καλύπτουν μεγαλύτερες αποστάσεις, χωρίς ενδιάμεσους σταθμούς, καθώς αυτό αποτελεί δυσκολία για πολλούς ηλικιωμένους.

Επίσης, ζητούμε ενημέρωση για την προσθήκη 5 000 στάσεων-στεγάστρων και κατά πόσο περιλαμβάνονται οι απομακρυσμένες κι ορεινές περιοχές σε αυτό το πρόγραμμα.

19. Ασφάλιστρα αυτοκινήτων

Τα ασφάλιστρα αυτοκινήτων αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό κόστος στη ζωή των ηλικιωμένων. Άτομα που έχουν ξεπεράσει ένα όριο ηλικίας καλούνται να πληρώνουν υπέρογκα ποσά στις ασφαλιστικές εταιρείες, χωρίς πολλές φορές να έχουν καν βεβαρημένο

παρελθόν ατυχημάτων δικής τους υπαιτιότητας. Ο μόνος λόγος των αυξημένων ασφαλιστρών είναι η ηλικία τους. Θεωρούμε ότι, πέραν του άδικου ηλικιακού ρατσισμού που υφίστανται, πρέπει να βρεθεί τρόπος αυτά τα άτομα να προστατευτούν από την πολιτεία.

Ζητούμε όπως το κράτος, εφόσον αδυνατεί να επηρεάσει την τιμολογιακή πολιτική των ασφαλιστικών εταιρειών, εφαρμόσει σχέδιο επιχορήγησης των αυξημένων λόγω ηλικίας ασφαλιστρών αυτοκινήτων.

Άλλη μάστιγα η οποία βασανίζει τους ηλικιωμένους. Προσπαθούμε, κάναμε συνάντηση με τον Σύνδεσμο Ασφαλιστών, να δούμε πώς μπορούμε να επιλύσουμε το πρόβλημα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

20. Ψηφιακές συναλλαγές των ηλικιωμένων

Το ελλιπές γνωστικό επίπεδο στη χρήση τεχνολογικών μέσων αποτελεί το βασικό εμπόδιο στη χρήση των ψηφιακών μέσων από τους ηλικιωμένους. Η επιφυλακτικότητα με την οποία οι ηλικιωμένοι στη χώρα μας αντιμετωπίζουν τα ψηφιακά εργαλεία δεν επιτρέπει τη χρήση τους σε μεγάλο βαθμό, με αποτέλεσμα να μην απολαμβάνουν τις διευκολύνσεις που τους παρέχουν τα εν λόγω μέσα.

Επίσης, είναι πολύ σημαντικό να επισημανθεί ότι τα ψηφιακά αναλφάβητα άτομα δύναται πολλές φορές να πέσουν θύματα εκμετάλλευσης.

Ζητούμε τη λειτουργία ειδικών προγραμμάτων εκμάθησης ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδικτύου στις πόλεις και στην ύπαιθρο, ειδικά για ηλικιωμένους.

21. Τραπεζικές συναλλαγές ηλικιωμένων

- Ένα από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία ιδιαίτερα στην ύπαιθρο και στις ορεινές περιοχές είναι η έλλειψη τραπεζικών καταστημάτων, αλλά και αυτόματων ταμειακών μηχανών. Οι ηλικιωμένοι άνθρωποι με μειωμένη κινητικότητα αδυνατούν να εξυπηρετηθούν μόνοι τους και καταφεύγουν στο να επιβαρύνουν γνωστούς και συγγενείς, για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους.

- Τα πολλαπλά και άδικα τραπεζικά δικαιώματα για τις καθημερινές συναλλαγές είναι ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα για τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Η πολιτική των τραπεζών δεν προφυλάσσει τους οικονομικά ευαίσθητους ηλικιωμένους από τις χρεώσεις αυτές, με αποτέλεσμα τα έξοδα των τραπεζικών τους συναλλαγών να αποτελούν ένα δυσανάλογα μεγάλο κόστος.

- Η Κεντρική Τράπεζα οφείλει να ελέγχει κάθε μείωση των επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα, ώστε παρόμοια μείωση να δίδεται και από τις τράπεζες στους δανειολήπτες.

Οι τράπεζες, πέραν της απληστίας μέσω των τραπεζικών εξόδων, αλλά και έχοντας ως μοναδικό στόχο το κέρδος, δεν επιδεικνύουν ούτε μία βούληση κοινωνικής ευαισθησίας προς αυτούς που το έχουν πραγματικά ανάγκη. Ζητούμε την επίλυση του θέματος και την ενσυναίσθηση της πολιτείας, ειδικά για τους ηλικιωμένους της επαρχίας, που έχουν μείνει αβοήθητοι.

Και αυτό είναι ένα θέμα το οποίο πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Ήδη κάναμε συνάντηση με τον Σύνδεσμο Τραπεζών. Προσπαθούμε να δούμε πώς μπορούμε να ανταπεξέλθουμε με το έξτρα κόστος το οποίο πληρώνουν οι ηλικιωμένοι.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

22. Διά βίου μάθηση

Η εισήγηση της επιτροπής είναι όπως παρέχονται ευκαιρίες για εκπαίδευση και κατάρτιση σε άτομα τρίτης ηλικίας προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους.

Πέραν της ψηφιακής εκμάθησης, που αποτελεί τη βάση όλων των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ζητούμε επέκταση και ενίσχυση του θεσμού της δωρεάν διά βίου μάθησης με περισσότερα και ποικίλα προγράμματα, καθώς και τη διεύρυνσή τους σε απομακρυσμένες κι ορεινές περιοχές.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

23. Επίτροπος Τρίτης Ηλικίας

Η επιτροπή εισηγείται τον διορισμό Επιτρόπου Τρίτης Ηλικίας με μοναδικό στόχο την αμεσότερη και πιο ουσιαστική αντιμετώπιση των ζητημάτων που αφορούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Αυτό είναι ένα πάγιο αίτημα, νομίζω ότι είναι καιρός να το δούμε. Σε άλλες χώρες υπάρχει υπουργός τρίτης ηλικίας, εμείς δεν κατορθώσαμε επίτροπο.

24. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους

Το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων έχει υποβάλει τις εισηγήσεις του για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους.

Ακούσαμε μετά χαράς ότι είναι έτοιμο, ελπίζουμε σύντομα να μας καλέσει η υφυπουργός να το δούμε και να το συζητήσουμε.

25. Φορέας Τρίτης Ηλικίας

Ευθύνη του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας είναι η συνεχής και παραγωγικότερη λειτουργία του Φορέα Τρίτης Ηλικίας, καθώς και η συνεργασία από πλευράς μελών αλλά και κράτους.

Δυστυχώς, δεν προχωρεί, έχει καθυστερήσεις, δεν κάνουμε συναντήσεις.

26. Οδηγός ωφελημάτων ηλικιωμένων

Αίτημα της επιτροπής είναι όπως εκδοθεί επιτέλους ο αναθεωρημένος οδηγός ωφελημάτων και προωθηθεί σε όλους τους ηλικιωμένους προς ενημέρωση.

Αντιλαμβάνομαι ότι ήδη δόθηκε για εκτύπωση και πρόωρα.

27. Αξιοποίηση ηλικιωμένων

Η μοναξιά και η απομόνωση συχνά οδηγούν τους ηλικιωμένους σε παραίτησή τους από την κοινωνική ζωή και την ενεργό γήρανση. Ενώ θεωρούν ότι μπορούν να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο, εντούτοις δεν υπάρχουν οι κατάλληλοι κρατικοί θεσμοί που να προωθούν την ισότιμη συμμετοχή και πρόσβαση των ατόμων τρίτης ηλικίας στις δραστηριότητες του κοινωνικού πεδίου. Η επιτροπή εισηγείται:

- τη λειτουργία προγραμμάτων εθελοντικής προσφοράς για άτομα τρίτης ηλικίας,
- τη λειτουργία προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και υποστήριξης για άτομα τρίτης ηλικίας που επιθυμούν να παραμείνουν ενεργά στο εργατικό δυναμικό,
- την αξιοποίηση της συσσωρευμένης πείρας των ηλικιωμένων πολιτών και
- την εκπροσώπησή τους στη χάραξη της κοινωνικής πολιτικής σε διάφορα κοινωνικά θέματα.

Όλα τα παραπάνω συμβάλλουν στην κοινωνική τους ένταξη και προσφορά στην κοινωνία. Είναι ένα αίτημα το οποίο είχαμε για πολύ καιρό. Υπάρχουν άνθρωποι με εμπειρίες, να δούμε πώς μπορούμε να τους αξιοποιήσουμε.

28. Προσφυγικοί συνοικισμοί (ανελκυστήρες)

Η επιτροπή εδώ και πολλά χρόνια ζητά όπως επιλυθούν τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι στους προσφυγικούς συνοικισμούς με σημαντικότερο την τοποθέτηση ανελκυστήρων.

Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία. Σας ευχαριστούμε. Να καλωσορίσουμε επίσης τη συνάδελφο την κ. Χαραλαμπίδου.

Να προχωρήσουμε τώρα στον κ. Τάκη Αγαθοκλέους, για να μας δώσει τα σημαντικότερα σημεία για την έκθεση της Επιτροπής Υγείας, γιατί ανυπομονούμε να μπούμε στη συζήτηση. Έχω ήδη τον κατάλογο των ομιλητών. Επίσης, να πούμε στις 12.00 το μεσημέρι να κάνουμε το διάλειμμά μας, αν είστε σύμφωνοι; Ωραία. Για να κάνουμε και τη συζήτησή μας, γιατί μόλις μου είπαν ότι ίσως κάποιοι από εσάς να χρειάζεστε το διάλειμμα. Οπότε, όποτε νιώσετε ότι θέλετε να κάνουμε το διάλειμμα, πείτε μου και θα το κάνουμε.

Πρόεδρος Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων (Τάκης Αγαθοκλέους):

(Η έκθεση αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε ο πρόεδρος της επιτροπής)

Έκθεση της Επιτροπής Υγείας για το θέμα «Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών»

Φέτος είμαστε μαζί σας συμπληρώνοντας είκοσι πέντε χρόνια προσπάθειας για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των ηλικιωμένων της χώρας μας και έχοντας ως απώτερο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Η σημερινή εποχή, που πρωταγωνιστεί η ακρίβια, αποτελεί έναν καθημερινό άθλο για τα άτομα της τρίτης ηλικίας, που με μειωμένες οικονομικές δυνατότητες, αλλά και επηρεαζόμενοι και από άλλες δυσμενείς συνθήκες δυσκολεύονται να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, αλλά και στην καθημερινή εξασφάλιση των προς το ζην.

Θα αναφερθούμε ειδικότερα στους ηλικιωμένους της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών οι οποίοι, πέραν της υπάρχουσας ακρίβιας, έχουν να αντιμετωπίσουν και τόσα άλλα προβλήματα, εφόσον βρίσκονται μακριά από αστικά κέντρα.

- Η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας είναι συχνά δύσκολη λόγω της έλλειψης κοντινών κέντρων υγείας ή υπάρχοντων κέντρων χωρίς το απαραίτητο προσωπικό, λόγω της έλλειψης κάποιου φροντιστή-συνοδού ή λόγω της δυσκολίας μετακίνησής τους. Το μεγάλο κόστος φαρμάκων ή θεραπειών που επιβαρύνονται και επηρεάζει άμεσα την οικονομική τους δυνατότητα.

- Η ανεπαρκής υπηρεσία της κατ' οίκον νοσηλείας κι άλλες παροχές υγείας που βρίσκονται μόνο σε μεγαλύτερες πόλεις, όπως φυσιοθεραπευτήρια ή κέντρα αποκατάστασης.

- Τα απομακρυσμένα κέντρα ενηλίκων που με τα τόσα βοηθητικά προγράμματα παρέχουν σε αυτά τα άτομα μεγάλη ψυχολογική υποστήριξη.

Όλα τα παραπάνω είναι προβλήματα με αλυσιδωτή αντίδραση μεταξύ τους και αποτέλεσμα την αδυναμία εξασφάλισης μιας ποιοτικής και αξιοπρεπούς γήρανσης.

Τη φετινή μας Σύνοδο θα την αφιερώσουμε στους ηλικιωμένους της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών, κάνοντας τους γνωστό ότι η Βουλή των Γερόντων προσπαθεί γι' αυτούς, αλλά και για όλους τους ηλικιωμένους παγκύπρια.

Τέλος, η πολιτεία είναι εδώ και πρώτιστο χρέος της αποτελεί η εξασφάλιση ευνοϊκών συνθηκών διαβίωσης της αδύναμης αυτής πληθυσμιακής ομάδας, που είναι η τρίτη ηλικία. Η ασφάλεια, η αξιοπρέπεια, η κοινωνικοποίηση και γενικότερα η ζωή που κάθε άνθρωπος δικαιούται να πορευτεί είναι αυτό που επιζητούμε και εμείς.

Τα αιτήματα της Επιτροπής Υγείας συνοψίζονται πιο κάτω:

1. Λίστες αναμονής

Για άλλη μια φορά και φέτος επαναφέρουμε το θέμα των λιστών αναμονής. Φυσικά, γνωρίζουμε ότι με κάποια μέτρα που έχουν παρθεί κατά καιρούς σημειώνεται κάποια πρόοδος, αλλά το πρόβλημα εξακολουθεί να υφίσταται. Ζητούμε όπως παρουσιαστούν οι τρόποι αποσυμφόρησης και αντιμετώπισης των λιστών αναμονής, καθώς είναι από τους βασικούς στόχους της Επιτροπής Υγείας όπως καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προς εξυπηρέτηση των ηλικιωμένων μας και όχι μόνο. Επίσης, ζητούμε ενημέρωση για τη μελέτη που αναφέρθηκε κατά την 24η Σύνοδο της Βουλής Γερόντων και αφορούσε στα παρακάτω:

- Αύξηση δυνατοτήτων συνταγογράφησης από προσωπικούς ιατρούς.
- Ρύθμιση για περιπτώσεις περιστατικών που χρήζουν πολλών ειδικοτήτων.
- Δυνατότητα έκδοσης κανονικού και κατεπείγοντος παραπεμπτικού.
- Ρύθμιση για αποφυγή διπλών/ταυτόχρονων επισκέψεων σε ειδικούς ιατρούς.

2. Στελέχωση υπηρεσιών υγείας

Παρά τις διαβεβαιώσεις για τον υψηλό βαθμό στελέχωσης σε όλες τις θέσεις- σταθμούς παροχών υγείας, δυστυχώς γνωρίζουμε ότι υπάρχουν ελλείψεις προσωπικού. Λαμβάνουμε υπόψιν τον παράγοντα του κόστους, αλλά πιστεύουμε ότι ο ανθρώπινος παράγοντας είναι πιο σημαντικός σε όλες τις περιπτώσεις. Περιμένουμε από το κράτος την πρόνοια που δικαιούνται όλοι οι πολίτες του και ειδικότερα οι ηλικιωμένοι μας.

3. Αγροτικά ιατρικά κέντρα

Επιμένουμε στην πλήρη στελέχωση των αγροτικών ιατρικών κέντρων με τις απαραίτητες ειδικότητες ιατρών, νοσηλευτικού και διοικητικού προσωπικού, αλλά και εξοπλισμού. Εξίσου βασικό πρόβλημα όμως και πιο άμεσης ανάγκης που πρέπει να εξαλειφθεί είναι η έλλειψη ασθενοφόρων, αλλά και πληρώματος αυτών. Είναι κατανοητό ότι είναι η αμεσότερη βοήθεια που μπορεί να λάβει ένας ασθενής και δη ηλικιωμένος με επιβαρυσμένη κατάσταση υγείας.

4. Πρώτες Βοήθειες των ιδιωτικών και κρατικών νοσηλευτηρίων

Η ένταξη των Τμημάτων Πρώτων Βοηθειών των δύο ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓΕΣΥ είναι μια κίνηση που σίγουρα είναι σημαντική και δεν αμφισβητείται. Σημαντικό όμως, πέραν της ένταξης περισσότερων τμημάτων, θεωρούμε ότι είναι και η καλύτερη οργάνωση και στελέχωσή τους, ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετούν όλα τα περιστατικά, χωρίς να αναγκάζονται να τα παραπέμπουν σε δημόσια νοσοκομεία, με αποτέλεσμα να επικρατούν οι ίδιες συνθήκες αναμονής και καθυστέρησης. Ζητούμε επίσης όπως παρουσιαστούν μέτρα αντιμετώπισης της χρονοβόρας και πολλές φορές επίπονης αναμονής.

5. Αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων

Η αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων είναι απαραίτητη, ώστε να αποκτήσουν την απαραίτητη διοικητική και επιχειρησιακή αυτοτέλεια και να αποτελέσουν πραγματικό και ουσιαστικό πυλώνα στα πλαίσια λειτουργίας του ΓΕΣΥ. Ζητούμε ενημέρωση για την πορεία της διαδικασίας.

6. Κέντρα αποκατάστασης

Λειτουργούν μεν τρία (3) νοσηλευτήρια σε Λευκωσία, Λεμεσό και Λάρνακα, αλλά τα είδη αποκατάστασης που αναλαμβάνονται μέσω ΓΕΣΥ είναι περιορισμένα, με αποτέλεσμα πολλοί ασθενείς που χρειάζονται άλλου είδους αποκατάσταση που δεν περιλαμβάνεται στις χορηγούμενες να αναγκάζονται να καταφεύγουν σε ιδιωτικές μονάδες αποκατάστασης. Η οικονομική επιβάρυνση που επωμίζονται είναι τεράστια δεδομένου του υψηλού κόστους των θεραπειών. Η επιτροπή τονίζει στους αρμόδιους φορείς:

- την αναγκαιότητα ίδρυσης και ένταξης νέων κέντρων αποκατάστασης και
- τη διεύρυνση των ειδών αποκατάστασης με στόχο την αύξηση των δικαιούχων.

Κατά την τελευταία ενημέρωση του Υπουργείου Υγείας εκπρόσωπός του ανέφερε πως το νομοσχέδιο που αφορούσε στα κέντρα αποκατάστασης αποσύρθηκε στις αρχές του 2024 και είχε αρχίσει η επαναδιαβούλευση, ώστε να κατατίθετο έως το καλοκαίρι του 2024. Ζητούμε ενημέρωση για την πορεία εξέλιξης του θέματος.

7. Κατ' οίκον νοσηλεία

Η κατ' οίκον νοσηλεία και ιατρική υποστήριξη σε άτομα που έχουν προβλήματα μετακίνησης είναι ένας θεσμός που το κράτος οφείλει να μεριμνά για τη βέλτιστη απόδοσή του. Σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα, ο θεσμός χρήζει υποστήριξης, ενδυνάμωσης και βελτιστοποίησης κατά το δυνατόν. Οι ηλικιωμένοι που μπορούν να έχουν μια σωστή παρακολούθηση στα θέματα υγείας τους με τη βοήθεια της κατ' οίκον νοσηλείας έχουν τη δυνατότητα να παραμένουν στην οικία τους, διατηρώντας την ανεξαρτησία τους, αλλά και τη σταθερότητα που χρειάζονται. Επίσης, είναι σημαντικό να λαμβάνεται η αντίστοιχη πρόνοια αντικατάστασης του νοσηλευτικού προσωπικού σε περίπτωση απουσίας του με ισοδύναμο προσωπικό.

Ειδικότερα, θα αναφερθούμε για άλλη μια φορά στις ανάγκες των ηλικιωμένων μας που διαβιούν σε απομακρυσμένες περιοχές, μακριά από αστικά κέντρα, όπου οι ανάγκες τους για ιατρική παρακολούθηση και υποστήριξη είναι ακόμη μεγαλύτερη. Το κράτος είναι υπόχρεο να ανακουφίσει με κάθε δυνατό τρόπο αυτές τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Ως επιτροπή εισηγούμαστε την επαναφορά του θεσμού του περιοδεύοντος ιατρού στις απομακρυσμένες περιοχές, που θα ήταν σπουδαία βοήθεια για πολλούς ηλικιωμένους με θέματα μετακίνησης, αλλά και την εμπλοκή των δημοτικών αρχών στην ενδυνάμωση και υποστήριξη της κατ' οίκον νοσηλείας. Τέλος, ζητούμε ενημέρωση για την πορεία εξέλιξης του νομοσχεδίου του 2022 με τίτλο «Ο περί Ίδρυσης και Άδειας Λειτουργίας Υπηρεσιών Παροχής Κοινοτικής Νοσηλευτικής και Κοινοτικής Μαιευτικής Νόμος του 2022».

8. Κατ' οίκον φροντίδα

Η κατ' οίκον φροντίδα αποτελεί μια υπηρεσία ζωτικής σημασίας για την αυτονομία, ανεξαρτησία και στήριξη των ηλικιωμένων που διαμένουν στις οικίες τους. Οι ανάγκες όμως που υπάρχουν δεν αντισταθμίζονται με τα προσφερόμενα προγράμματα παροχής φροντίδας, με αποτέλεσμα η ικανοποίηση των αναγκών να παραμένει ελλιπής.

Ζητείται βελτίωση του θεσμού με τη διεύρυνση των προγραμμάτων φροντίδας στο σπίτι, ικανοποιητική στελέχωση σε προσωπικό, παροχή οικονομικών κινήτρων, αλλά και κατάρτιση των φροντιστών σε θέματα των ηλικιωμένων. Η ικανοποιητική επέκταση του θεσμού στην ύπαιθρο και τις ορεινές περιοχές αποτελεί εξίσου μεγάλη αναγκαιότητα.

9. Φροντιστές των ηλικιωμένων

Η εισήγηση της Επιτροπής Υγείας είναι όπως αντιμετωπιστεί το ζήτημα καθολικά. Η κατοχύρωση και αναγνώριση του επαγγέλματος του φροντιστή θα ήταν ένα πρώτο βήμα, δίνοντας την ευκαιρία σε νέους και νέες να ασχοληθούν στον συγκεκριμένο κλάδο, γνωρίζοντας ότι μπορούν να εξελιχθούν επαγγελματικά. Να σημειωθεί επίσης ότι η

απασχόληση των επαγγελματιών υγείας είναι ιδιαίτερη μειωμένη στον εν λόγω κλάδο λόγω των χαμηλών αμοιβών, με αποτέλεσμα να αναλαμβάνουν ως φροντιστές πολλές φορές άτομα ακατάλληλα και χωρίς γνώσεις. Οι ηλικιωμένοι μας, τόσο κατ' οίκον όσο και στις στέγες ηλικιωμένων, έχουν ανάγκη από φροντιστές καταρτισμένους, γνώστες του αντικειμένου και πάνω από όλα συνοδοιπόρους τους σε αυτό το στάδιο της ζωής τους. Ανθρώπους που θα τους βλέπουν ως ανθρώπους κι όχι σαν μια «δουλειά».

Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές θα μπορούσαν να εμπλακούν στηρίζοντας την παροχή κατ' οίκον φροντίδας μέσω εργοδότησης ή αγοράς υπηρεσιών. Ειδικότερα, να τονίσουμε για άλλη μια φορά την ανάγκη εξυπηρέτησης, ιδιαίτερα των ηλικιωμένων που διαβιούν σε απομακρυσμένες περιοχές.

10. Διακίνηση προς υπηρεσίες υγείας

Η Επιτροπή Υγείας επισημαίνει την ανάγκη στήριξης των ατόμων της τρίτης ηλικίας που δυσκολεύονται να μετακινηθούν προς διάφορες δομές υγείας. Οι ηλικιωμένοι σε απομακρυσμένες ή ορεινές περιοχές αντιμετωπίζουν το πρόβλημα σε μεγαλύτερο βαθμό λόγω της δυσμενέστερης θέσης. Με την εμπλοκή των κρατικών υπηρεσιών, των μέσων συγκοινωνίας, αλλά και της τοπικής αυτοδιοίκησης και των κοινοτήτων θα μπορούσε να δημιουργηθεί υπηρεσία εξυπηρέτησης ασθενών που αδυνατούν να μετακινηθούν μόνοι τους προς τα νοσηλευτήρια ή κέντρα υγείας. Ζητούμε ενημέρωση ως προς τα αποτελέσματα του πιλοτικού προγράμματος του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων περί μεταφοράς ΑΜΕΑ, αλλά και προτάσεις που θα μπορούσαν να επιλύσουν το πρόβλημα της μετακίνησης των ηλικιωμένων.

11. Φάρμακα και συμπληρώμας

11.1. Φάρμακα

Οι συνταξιούχοι επιβαρύνονται με σημαντικό κόστος από την αγορά των φαρμάκων που δεν καλύπτονται από το ΓΕΣΥ, γι' αυτό αιτούμαστε όπως συμπεριληφθούν στο ΓΕΣΥ τα κάτωθι:

- Δαπανηρά, καινοτόμα φάρμακα που συνταγογραφούν οι ιατροί.
- «Απλά» φάρμακα, όπως ασπιρίνες για καρδιοπαθείς, αντιπηκτικά και αντιγριπικά φάρμακα, σιρόπια βήχα, παυσίπονα, αντιφλεγμονώδεις κρέμες, βιταμίνες, ενέσεις, χάπια οστεοπόρωσης κ.ά.
- Φάρμακα που πλέον δεν καλύπτονται από το ΓΕΣΥ.
- Κοστοβόρες θεραπείες.

Η Επιτροπή Υγείας ειδικότερα για το ζήτημα των καινοτόμων φαρμάκων ζητά όπως δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες προς την επίσπευση του χρόνου έγκρισής τους.

Επίσης, και τα φάρμακα που προμηθεύονταν οι ασθενείς από τα φαρμακεία των κρατικών νοσηλευτηρίων προ ΓΕΣΥ, με μόνο τη συμπληρωμή, να τα προμηθεύονται και σήμερα από τα ιδιωτικά φαρμακεία με την επιβάρυνση της συμπληρωμής.

11.2. Συνεισφορά και εισφορά επί της σύνταξης στο ΓΕΣΥ

Τα αιτήματά μας είναι τα εξής:

α. Στα πλαίσια της φορολογικής μεταρρύθμισης να περιληφθεί και η αφαίρεση από τον φόρο εισοδήματος του ποσού συμπληρωμών και συνεισφοράς προς το ΓΕΣΥ, όπως συμβαίνει και με την εισφορά του 2,65%.

β. Οι συνταξιούχοι να λαμβάνουν τα φάρμακά τους πληρώνοντας μόνο τη συμπληρωμή.

γ. Η μηνιαία εισφορά του 2,65% να διαφοροποιηθεί, ώστε να μην επηρεάζεται το βιοτικό επίπεδο, ιδιαίτερα των χαμηλοσυνταξιούχων.

Γνωρίζουμε ότι τα αυξημένα κόστη παραγωγής αυξάνουν διαδοχικά και τα κόστη όλων των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των φαρμάκων. Επειδή όμως τα φάρμακα είναι δυστυχώς ένα αναγκαστικά μεγάλο μέρος των εξόδων των ηλικιωμένων, ζητούμε τη μέριμνα της πολιτείας, ώστε αυτή η ευάλωτη ομάδα να μπορεί να ανταπεξέρχεται χωρίς να «λυγίζει» οικονομικά.

12. Υπηρεσίες εφημερίας προσωπικών ιατρών

Τα μέλη της Επιτροπής Υγείας χαιρετίζουν την επέκταση του ωραρίου λειτουργίας εφημερίας των προσωπικών ιατρών κατά τα Σαββατοκύριακα και τις δημόσιες αργίες. Θα επιμείνουμε όμως στην επιπλέον επέκταση ειδικότερα κατά τις πρωινές ώρες. Σημειώστε πως στις περιπτώσεις των ηλικιωμένων όσο νωρίτερα γίνει μια διάγνωση τόσο πιο γρήγορα μπορεί και να αντιμετωπιστεί, κάτι που θα μπορούσε να αποβεί μοιραίο. Εισηγούμαστε όπως το ωράριο λειτουργίας αλλάξει τις πρωινές ώρες και ξεκινά από τις 08:00 και όχι τις 11:00, που ισχύει σήμερα.

13. Προσωπικοί ιατροί - Ειδικοί ιατροί

Μεγάλες καθυστερήσεις παρατηρούνται στην ημερομηνία εξέτασης τόσο σε προσωπικούς όσο και σε ειδικούς ιατρούς. Ζητούμε όπως το κράτος λάβει μέτρα για αυτό το φαινόμενο, καθώς η μεγάλη καθυστέρηση μπορεί να αποβεί κρίσιμη, ειδικά για τα άτομα προχωρημένης ηλικίας.

14. Εξέταση αύξησης του ορίου επισκέψεων στους προσωπικούς ιατρούς

Ζητούμε την αύξηση του ορίου επισκέψεων στους προσωπικούς ιατρούς με γνώμονα, αλλά και στόχο την πρόληψη ασθενειών ειδικά στους ηλικιωμένους. Παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε σχετικά με το υπόμνημα που κατατέθηκε κατά την προπαρασκευαστική συνεδρία, ημερομηνίας 19 Οκτωβρίου 2023, όπου εξεταζόταν η περίπτωση δημιουργίας

τηλεφωνικής επίσκεψης για συνταγογράφηση, εξετάσεις, αποτελέσματα, η οποία δεν θα υπολογιζόταν στον συνολικό αριθμό επισκέψεων.

15. Διευκολύνσεις ΑΜΕΑ

Να τονίσουμε για άλλη μια φορά την αναγκαιότητα παροχής πρόσβασης, διευκολύνσεων και προτεραιότητας σε άτομα με ειδικές ανάγκες σε όλες τις μονάδες παροχών υγείας.

16. Κάπνισμα σε κλειστούς χώρους

Η Επιτροπή Υγείας θέτει ξανά το θέμα της απαγόρευσης του καπνίσματος σε όλους τους κλειστούς χώρους και απαιτεί την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας κατά των παραβατών.

17. Νοσοκομείο Αθαλάσσας

Η Επιτροπή Υγείας επί συνεχόμενα έτη θέτει το θέμα του Νοσοκομείου Αθαλάσσας. Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των τροφίμων, αλλά και της καθημερινότητας των εργαζομένων είναι απαραίτητη.

Βάσει του υπομνήματος που κατατέθηκε κατά την προπαρασκευαστική συνεδρία της Επιτροπής Υγείας, ημερομηνίας 19 Οκτωβρίου 2023, οι κατασκευαστικές εργασίες που είχαν ξεκινήσει στο νοσοκομείο θα ολοκληρώνονταν μέσα στο 2024. Ζητούμε ενημέρωση για την πορεία των εν λόγω εργασιών.

Επίσης, βάσει του ιδίου υπομνήματος, μας γνωστοποιήθηκε ότι ο ΟΚΥΠΥ δημιούργησε προστατευόμενο ξενώνα στα Λατσιαά που θα προσέφερε υπηρεσίες σε άτομα που δεν έχρηζαν υποχρεωτικής νοσηλείας, αλλά δεν υπήρχε κάποιος να τα αναλάβει. Ο ξενώνας ωστόσο δεν λειτούργησε λόγω έλλειψης προσωπικού.

Η επιτροπή χαιρετίζει αυτή την πρωτοβουλία και ζητούμε όπως ενημερωθούμε για τη στελέχωση του προστατευόμενου ξενώνα, που θεωρούμε ότι αποτελεί θέμα ζωτικής σημασίας.

18. Ποδολόγοι

Η Επιτροπή Υγείας χαιρετίζει την ένταξη των ποδολόγων στο ΓΕΣΥ, μα ζητά απαραίτητως τη διεύρυνση των δικαιούχων. Μόνο εξειδικευμένες περιπτώσεις ασθενών δικαιούνται να παραπέμπονται, ενώ στην περίπτωση των ηλικιωμένων ατόμων η ανάγκη είναι μεγαλύτερη και επιτακτική, καθώς αρκετοί δεν έχουν την απαιτούμενη φυσική κατάσταση προς διαχείριση της ατομικής τους φροντίδας. Απαραιτήτως, πρέπει να περιληφθούν άτομα με περιορισμένη κινητική ικανότητα, ασχέτως ασθενείας.

19. Φυσιοθεραπευτές - Λογοπαθολόγοι

Η ένταξη των φυσιοθεραπευτών και λογοπαθολόγων στο ΓΕΣΥ αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα στις παροχές υγείας. Οι ανάγκες όμως των ηλικιωμένων μας, λόγω του

ηλικιακού σταδίου που βρίσκονται, πολλές φορές χρήζουν περισσότερων θεραπειών από αυτές που προβλέπονται και δικαιούνται από το ΓΕΣΥ, με αποτέλεσμα να τις επιβαρύνονται οι ίδιοι ή να μην τις λαμβάνουν τελικά, καθώς τις περισσότερες φορές οι αξιολογήσεις από τον ΟΑΥ είναι αρνητικές. Ως εκ τούτου, παραμένει το αίτημά μας για αύξηση του αριθμού θεραπειών που δικαιούνται οι ηλικιωμένοι.

20. Αύξηση της χορηγίας για τα ακουστικά βαρηκοΐας και βελτίωση/απλοποίηση της διαδικασίας αίτησης

Δυστυχώς, στις μέρες μας το κόστος αγοράς ακουστικών βαρηκοΐας είναι πολύ υψηλό και πολλές φορές απλησίαστο για άτομα που το έχουν πραγματικά ανάγκη, ηλικιωμένους και μη. Η χορηγία που δίδεται για την αγορά τους είναι πολύ χαμηλή και πολλές φορές η ανάγκη που υπάρχει δεν εξυπηρετείται. Κατά το υπόμνημα που κατατέθηκε στην προπαρασκευαστική συνεδρία της Επιτροπής Υγείας, ημερομηνίας 19 Οκτωβρίου 2023, ένας από τους στόχους του Υπουργείου Υγείας ήταν η χορήγηση ακουστικών ως ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού μέσω του ΓΕΣΥ με χρηματοδότηση από τον ΟΑΥ, διαδικασία η οποία δρομολογούνταν για το έτος 2024. Ζητούμε ενημέρωση για την πορεία του θέματος, καθώς και γενικότερη απλοποίηση της διαδικασίας αίτησης, ώστε να γίνεται από ωτορινολαρυγγολόγο εγγεγραμμένο στο ΓΕΣΥ και όχι μόνο από ειδικό κυβερνητικό ιατρό.

21. Αύξηση ηλικιακού εύρους δικαιούχων συνταξιούχων ατόμων που αφορά σε διάφορες εξετάσεις, όπως τεστ Παπανικολάου, εξέταση οστεοπόρωσης κ.λπ.

Τα τελευταία χρόνια βάσει στατιστικών, με εξαίρεση την covid εποχή, το προσδόκιμο ζωής στην Κύπρο, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο ακολουθεί ανοδική πορεία. Οι σημερινοί ηλικιωμένοι βρίσκονται σε καλύτερη φυσική κατάσταση λόγω της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης, αλλά και της ποιότητας ζωής. Τα εβδομήντα τέσσερα (74) έτη ενός ανθρώπου δεν παραπέμπουν πια σε άτομο που πλησιάζει στο τέλος της ζωής του, αλλά σε άτομο που έχει ακόμη να προσφέρει και να ζήσει. Ζητούμε την αναθεώρηση του ηλικιακού περιορισμού σε σημαντικές εξετάσεις, όπως τεστ Παπ, καρκίνων του προστάτη, παχέος εντέρου και όποια άλλη από την οποία μπορεί να διαγνωστεί ένα δυσοίωνα αποτέλεσμα.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία! Και νομίζω ότι σήμερα πρέπει να βγει και ένα μήνυμα από εδώ, αν μου επιτρέπετε, κύριε Αγαθοκλέους, από τη Βουλή των Γερόντων. Χωρίς να λαμβάνουμε θέση υπέρ ή εναντίον του οποιουδήποτε, αλλά βεβαίως και θα πρέπει να μας ανησυχήσει το γεγονός. Εάν παραλύσουν τα νοσηλευτήριά μας με το ζήτημα το οποίο συζητείται, είναι εναντίον των πολιτών, που δεν φτάνει σε τίποτε. Άρα, ελπίζουμε να πρυτανεύσει η λογική.

Πρόεδρος Επιτροπής Υγείας:

Να καλέσουμε τον Υπουργό Υγείας να παρέμβει, για να μην έχουμε αύριο απεργία των γιατρών.

Πρόεδρος:

Έτσι είναι και κυρίως να μη συνεχιστεί επ' άπειρον, όπως βλέπουμε για παράδειγμα στον τομέα των οικοδομών, που συνεχίζεται για δέκα πόσες μέρες.

Οπότε, είναι σημαντικό να ξεκινήσουμε τη συζήτησή μας, να μη θεωρηθεί για παράδειγμα ότι η Βουλή, η Σύνοδος των Γερόντων δεν λαμβάνει υπόψη της και τις τρέχουσες εξελίξεις των ημερών, χωρίς να καταλογίζουμε ευθύνες.

Να καλωσορίσουμε και τον γενικό διευθυντή.

Καλωσορίσατε!

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Αγαθοκλέους. Να πάρετε τη θέση σας, για να ξεκινήσουμε τη συζήτησή μας με τα μέλη της Βουλής των Γερόντων.

Υπάρχει αλφαβητικός κατάλογος με αυτούς που έχουν δηλώσει ότι επιθυμούν να μιλήσουν, αλλά βεβαίως, αν κάποιος συνάδελφος ή κάποια συναδέλφισσα θέλουν να τοποθετηθούν, δεν θα τους στερήσουμε τον λόγο, θα πρέπει όμως να ψηλώσουν το χέρι τους, για να τους δοθεί η άδεια. Το σημαντικό όμως, για να μπορέσουμε να κάνουμε συζήτηση, είναι να μην ξεπερνάμε τα δύο λεπτά. Στις παρεμβάσεις μας να είμαστε σύντομοι, σύντομες και ουσιαστικοί και θέματα τα οποία -και αυτή είναι η δική μου, αν θέλετε, παράκληση- ήδη συζητούνται ή παρατίθενται στη συζήτηση να μην επαναλαμβάνονται, για να μπορέσουμε να καταγράψουμε όσα περισσότερα και να δούμε κυρίως τι κάνουμε.

Λοιπόν, θα ξεκινήσουμε τη συζήτηση. Για σκοπούς πρακτικών πρέπει να δηλώνετε το όνομα, το επίθετο και το όνομα του οργανωμένου συνόλου και, όπως είπαμε, δεν θα υπερβαίνετε τα δύο λεπτά. Επίσης, θα παρακαλούσα, ως εκπηγάζει και από τον Κανονισμό της Βουλής, όσοι και όσες λαμβάνουν τον λόγο να είναι όρθιοι.

Ξεκινάμε λοιπόν με την κ. Αβραάμ Καλλιόπη, η οποία είναι -θα μας το πει η ίδια βέβαια- από το οργανωμένο σύνολο 55 Συν/Πλην Μαζι-Κύπρος. Έτσι ονομάζεται; Πολύ ωραία! Σας ακούμε.

Εκπρόσωπος 55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ (Καλλιόπη Αβραάμ):

Έντιμη κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, σας ευχαριστώ θερμά και είναι η πρώτη φορά που συμμετέχουμε στη Βουλή των Γερόντων και επιθυμώ να ευχαριστήσουμε βέβαια τον πρόεδρο του ΠΣΕΕ και του συντονιστικού σώματος για την αποδοχή της συμμετοχής μας και επίσης τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Μας βρίσκουν σύμφωνους οι εκθέσεις που έχουν

παρουσιαστεί και τα αιτήματα που έχουνε προβληθεί από τους αγαπητούς συναδέλφους της Βουλής των Γερόντων. Θα ήθελα να σταθώ σε δυο-τρία θέματα, δυο-τρία σχόλια.

Σχετικά με την κοινωνική πρόνοια, πιστεύουμε ότι πρέπει να προωθηθεί ιδιαίτερα ο θεσμός των Κέντρων Ενηλίκων, γιατί αυτά προβάλλουν και επιτρέπουν τη συμμετοχή των ηλικιωμένων ατόμων, προπάντων στην ύπαιθρο και στις ορεινές περιοχές, τους επιτρέπουν ίσως και θα τους επιτρέψουν στο μέλλον να συμμετέχουν σε επιμορφωτικά προγράμματα, σε προγράμματα για τις ψηφιακές δεξιότητες, σε πολιτιστικές εκδηλώσεις και αυτό επιτρέπει βέβαια στα άτομα να έχουν μια καλύτερη κοινωνικοποίηση και επίσης να γνωριστούν με άλλους συγχωριανούς ή άλλα άτομα των γειτονικών περιοχών.

Άλλο ζήτημα που μας ενδιαφέρει είναι και η σωματική αγωγή των ηλικιωμένων ατόμων, γιατί δεν είναι μόνο η νοσηλεία, περίθαλψη, πρέπει επίσης να ενθαρρύνουμε και τη σωματική αγωγή με περιπάτους στα μονοπάτια της φύσης, στις ορεινές περιοχές και άλλα ομαδικά προγράμματα άσκησης.

Ένα άλλο θέμα είναι οι τράπεζες. Είχαν προτείνει στο παρελθόν ότι θα έχουνε κινητές μονάδες στις ορεινές περιοχές, για να εξυπηρετούν τα άτομα των ορεινών περιοχών και της υπαίθρου. Νομίζω πως πρέπει να ενεργοποιηθεί αυτός ο θεσμός.

Επίσης, τα δημόσια μέσα συγκοινωνίας. Υπάρχουν βέβαια βελτιώσεις και χαιρετίζουμε τη βελτίωση που έχει σημειωθεί, αλλά πρέπει να γίνουν ακόμα πιο τακτικά τα δρομολόγια και επίσης η έξυπνη κάρτα. Αυτή ισχύει κανονικά για μια ώρα. Νομίζω πως πρέπει να αυξηθεί το όριο αυτό και να γίνουν τέσσερις ώρες, γιατί είναι και η διαδρομή από τις ορεινές περιοχές στα αστικά κέντρα, αλλά πρέπει επίσης, αν θα αλλάξουν λεωφορεία -τα λεωφορεία στη Λευκωσία, αν το πάρουμε σαν παράδειγμα, κυκλοφορούν σε ορισμένους άξονες κάθε μία ή δύο ώρες- να αυξηθεί το όριο τουλάχιστον σε τέσσερις ώρες, ώστε τα άτομα που χρεώνονται αυτή τη διαδρομή να μπορούν να εξυπηρετηθούν καλύτερα και ίσως, θα έλεγα σαν εισήγηση, να γίνουν και δωρεάν οι μεταφορές των ατόμων από τις ορεινές περιοχές και την ύπαιθρο.

Ένα άλλο θέμα είναι τα αυξημένα ασφάλιστρα για τους οδηγούς των εβδομήντα ετών. Συμφωνούμε ότι πρέπει να επανεξεταστούν, αλλά επίσης, όπως ισχύει και στο εξωτερικό, ίσως να μειώνονται για άτομα που δεν έχουν δυστυχήματα, όπως αυτό ισχύει στο εξωτερικό.

Πρόεδρος:

Ευχαριστώ πολύ. Νομίζω είναι θέμα που είδε και η επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η Εργασία. Ολοκληρώσατε; Συγγνώμη.

Εκπρόσωπος 55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ:

Τελειώνω.

Πρόεδρος:

Βεβαίως.

Εκπρόσωπος 55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ:

Και στο θέμα της υγείας συμφωνούμε για το κόκκινο κουμπί και ίσως -θα εισηγηθώ και κάτι πρόσθετο- ένα βραχιόλι, ένα έξυπνο βραχιόλι, στο οποίο οι γιατροί να έχουν πρόσβαση, με τα δεδομένα, ομάδα αίματος, σοβαρή ασθένεια, που θα βοηθήσουν και την περίθαλψη των ατόμων.

Πρόεδρος:

Πολύ καλές εισηγήσεις.

Εκπρόσωπος 55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ:

Και κλείνω με μια εισήγηση. Όπως θα έχουμε την Προεδρία το 2026, κρίνουμε ότι και η Κύπρος στο πρόγραμμα της Προεδρίας θα έπρεπε να συμπεριλάβει την εισήγηση να εγκατασταθεί, ει δυνατόν, στην Κύπρο, που δεν έχουμε ακόμα, ένα ευρωπαϊκό γραφείο ή παρατηρητήριο για την τρίτη ηλικία, ώστε να προωθηθούν όλα αυτά τα θέματα και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σας ευχαριστώ.

Πρόεδρος:

Πολύ καλές εισηγήσεις, κυρία Αβραάμ. Σας ευχαριστώ. Χαιρόμαστε που σας έχουμε φέτος μαζί μας. Νομίζω όλες οι εισηγήσεις είναι σημαντικές, δεδομένων και κάποιων περιστατικών που είχαμε τελευταίως στα κέντρα ενηλίκων, οπότε αν πρέπει να δούμε αυτό το ζήτημα, να καταγραφεί, παρακαλώ, όπως και οι εισηγήσεις σας, όπως είπατε για τα λεωφορεία κ.λπ. Νομίζω είναι και εύκολο να γίνουν σύντομα, οπότε είμαι σίγουρη ότι θα εξεταστούν από τα αρμόδια υπουργεία και θα αναμένουμε τις απαντήσεις τους.

Να πω ότι όλες οι εισηγήσεις θα συγκεκριμενοποιηθούν υπό μορφή επιστολής. Αυτή είναι η εισήγησή μου για φέτος, για να μπορέσουμε να έχουμε, αν χρειαστεί, παρεμβάσεις και από τους ίδιους τους συναδέλφους μέσω ερωτήσεων της Βουλής, για να έχουμε τις απαντήσεις που πρέπει από τα αρμόδια υπουργεία.

Ελάτε στο βήμα, κυρία Χαραλαμπίδου.

Βουλευτής (Ειρήνη Χαραλαμπίδου):

Κυρία Πρόεδρε, θα είμαι πολύ σύντομη. Πραγματικά, είναι και οι συνάδελφοι εδώ, ως επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πολλά από τα θέματα τα οποία έχουν ακουστεί τα έχουμε συζητήσει.

Πρόεδρος:

Μόλις το είπα, ναι.

Ειρήνη Χαραλαμπίδου:

Και μάλιστα κατ' επανάληψη. Δύο από αυτά για παράδειγμα τα έγραψε η κ. Ατταλίδου. Ήταν το θέμα για το κόκκινο κουμπί και για το θέμα των ασφαλειών. Υπάρχει τεράστιο πρόβλημα με τις ασφάλειες. Πρέπει να σας πω ότι ήταν ανένδοτοι οι παρευρισκόμενοι. Θα επανέλθουμε επί του θέματος.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία.

Ειρήνη Χαραλαμπίδου:

Το θέμα του κόκκινου κουμπιού τον τελευταίο χρόνο θα το είδαμε τουλάχιστον τρεις φορές και επιμένει και πολύ η κ. Ατταλίδου -πρέπει να το πω αυτό- οπότε, ναι, ήδη συζητούνται τα θέματα στις επιτροπές του κοινοβουλίου και θα επανερχόμαστε συνεχώς, μέχρι να καταλήξουμε κάπου.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία. Νομίζω αυτό που θέλει να πει η συνάδελφος -βεβαίως όλοι οι συνάδελφοι, εξάλλου το ίδιο θέμα συζητιέται και στην επιτροπής Εργασίας, όλοι οι συνάδελφοι ενδιαφέρονται- αυτό που θέλει να πει η συνάδελφος πολύ σωστά είναι ότι, όπου μπορεί το κοινοβούλιο να έρθει να ασκήσει τον έλεγχο, την πίεση που χρειάζεται, για να έχουμε είτε απαντήσεις είτε να δρομολογηθούν πολιτικές αποφάσεις, θα το πράξει. Και να ξέρετε ότι παρακολουθούν και οι επιτροπές και οι συνάδελφοι αυτά τα ζητήματα επισταμένως, ακριβώς γιατί θεωρούμε ότι είναι θέματα τουλάχιστον προτεραιότητας για εμάς.

Ευχαριστούμε λοιπόν την κ. Αβραάμ. Προχωρούμε στην κ. Αντωνίου Γιαννούλα, από το Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας Κύπρου. Ελάτε.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου (Γιαννούλα Αντωνίου):

Καλημέρα σε όλους. Εγώ θα ήθελα να δώσω...

Πρόεδρος:

Αν θέλετε, γυρίστε το μικρόφωνο προς το μέρος σας. Σωστά. Μην το κλείσετε. Ελάτε. Θα πρέπει να εγερθείτε, ναι.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου:

Θα ήθελα να σταθώ σε δύο σημεία. Καταρχήν και οι δύο εκθέσεις διαγράφουν τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι πολίτες και πώς θα μπορούσαν να επιλυθούν. Εδώ πιστεύουμε, σαν Παρατηρητήριο, ότι θα πρέπει να κατατεθούν και τα χρονοδιαγράμματα για την ολοκλήρωση αυτών των αιτημάτων, γιατί χωρίς χρονοδιαγράμματα τίποτε δεν θα γίνει. Θα τα φέρνουμε και θα τα ξαναφέρνουμε στην επικαιρότητα, θα τα συζητούμε, αλλά, όταν θα πρέπει να έρθουμε στο σημείο, στην

υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών και των δράσεων, θα πρέπει να δοθούν σχεδιασμοί, πώς θα γίνουν δηλαδή οι δράσεις αυτές και σε πόσο χρονικό διάστημα θα μπορέσουμε να υλοποιήσουμε τουλάχιστον εκείνα τα οποία είναι πιο εύκολο να υλοποιηθούν και δεν παίρνουν πολύ χρόνο.

Το δεύτερο που θα ήθελα να θίξω εκ μέρους και πολλών άλλων ανθρώπων και συνταξιούχων οι οποίοι ζουν καθημερινά με τις χαμηλές συντάξεις πάρα πολύ δύσκολα, έχουν δοθεί κάποια περιθώρια, ότι οι χαμηλοσυνταξιούχοι είναι του άλφα ποσού ή του βήτα ποσού. Δεν λαμβάνονται υπόψη συνταξιούχοι με πολύ χαμηλή σύνταξη οι οποίοι είναι αναγκασμένοι να πληρώνουν και ενοίκιο. Και εδώ θα θέλαμε να συστήσουμε ότι θα ήταν πάρα πολύ βοηθητικό, για να ελαφρύνουμε το κόστος που αναλαμβάνουν αυτοί οι άνθρωποι, μπορεί να μην είναι χιλιάδες όπως τους χαμηλοσυνταξιούχους οι οποίοι εμπίπτουν στις πρόνοιες του σχετικού νόμου, αλλά θα ήταν πάρα πολύ βοηθητικό, αν υπήρχε η ανεξάρτητη υποβοηθούμενη διαβίωση, η οποία να προσφέρεται και στους ανθρώπους, σε όλους τους πολίτες οι οποίοι θα ήθελαν να ενταχθούν σε αυτά τα προγράμματα, αλλά κυρίως στους ανθρώπους που δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν στο κόστος του ενοικίου, το οποίο μειώνει κατά πολύ τη σύνταξή τους και κατ' επέκταση η ποιότητα ζωής τους μειώνεται αισθητά και είναι αναγκασμένοι να εγκλωβίζονται στα σπίτια τους, χωρίς να χαίρονται τα απλά, καθημερινά πράγματα που μπορούν οι άνθρωποι.

Πρόεδρος:

Πολύ σωστά. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ και νομίζω είναι πολύ καλή η εισήγηση της κ. Αντωνίου για τα χρονοδιαγράμματα, για να έχουμε τις απαντήσεις που χρειαζόμαστε, και βεβαίως να ξέρετε πώς θα προχωρήσετε στη συνέχεια, είτε με νέα αιτήματα είτε με ενεργότερη, αν θέλετε, πίεση προς επίλυση των συγκεκριμένων. Οπότε, ναι, είναι κάτι, θεωρώ, που θα πρέπει να το θίξουμε, με την παράδοση των εκθέσεων των δύο επιτροπών. Προχωράμε τώρα στην κ. Αντωνιάδου Τροοδία.

Πατήστε το κουμπί σας και σας ακούμε. Είστε εκ μέρους του ΕΣΣΕ Λεμεσού;

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Λεμεσού (Τροοδία Αντωνιάδου):

ΕΣΣΕ Λεμεσού. Είμαι αντιπρόεδρος των Φίλων των Γερόντων και του Συμβουλίου Ενασχόλησης Ενηλίκων του Παττιχείου του δήμου Λεμεσού.

Ένα θέμα που με απασχόλησε τελευταία, που απασχολεί τις ηλικιωμένες γυναίκες συνήθως, είναι το θέμα της μαστογραφίας. Πάνω από εβδομήντα ετών δεν δικαιούνται και τυχαία συνάντησα την πρώην υπουργό και της το είπα και παρατάθηκε στα εβδομήντα τρία. Από τα εβδομήντα τρία και πέρα δεν δικαιούνται να κάνουν μαστογραφία, έστω και αν τους το υποδείξει κάποιος γιατρός, εκτός μόνο οι καρκινοπαθείς. Πού είναι η πρόληψη; Και πάνω

από τα εβδομήντα τρία οι γυναίκες πληρώνουν το ίδιο ΓΕΣΥ όπως και προηγουμένως. Γιατί να αποκλείονται από τούτο;

Πρόεδρος:

Πολύ σημαντικό σημείο και πραγματικά διερωτώμαι, ούτε το ήξερα, για να είμαι ειλικρινής. Είναι παραβίαση δικαιώματος και της Αρχής της Ισότητας. Απίστευτο! Με βλέπουν και οι συναδέλφισσες. Έχουμε εδώ το Υπουργείο Υγείας; Έτσι είναι;

Διευθύντρια Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (Ελισάβετ Κωνσταντίνου):

Ναι, βασικά έχει αυξηθεί κάπως το όριο, ήταν μικρότερο.

Πρόεδρος:

Δεν σας ακούμε. Λίγο πιο δυνατά. Ελάτε στο βήμα, σας παρακαλώ, για να σας ακούμε.

Διευθύντρια Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας:

Ήταν μέχρι τα εβδομήντα και έγινε μέχρι τα εβδομήντα τρία και θα το μελετήσουμε περαιτέρω.

Πρόεδρος:

Πρέπει να το μελετήσετε οπωσδήποτε -ησυχία, παρακαλώ- γιατί, αν όντως καταβάλλουν τα χρήματα, συνεισφέρουν στο ΓΕΣΥ, που, ακόμα και έτσι να μην ήταν, και με την αύξηση του προσδόκιμου ζωής δεν σημαίνει ότι μετά τα εβδομήντα τρία δίνουμε το μήνυμα ότι... Που καταλαβαίνω, ωραία. Θέλουμε να το δείτε. Αλλά αντιλαμβάνεστε ότι είναι πολύ σημαντικό και θεωρώ ότι θα πρέπει να το δει και η επιτροπή σας.

Ελάτε στο βήμα, κυρία Ατταλίδου.

Βουλευτής (Αλεξάνδρα Ατταλίδου):

Θα ήθελα να σχολιάσω το θέμα αυτό και να ρωτήσω το Υπουργείο Υγείας αν η εξέταση για τον προστάτη σταματά στα εβδομήντα ή στα εβδομήντα τρία.

Διευθύντρια Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας:

Τώρα καταρτίζεται πρόγραμμα για την πρόληψη του καρκίνου του προστάτη και τώρα θα μπουν τα ηλικιακά όρια.

Αλεξάνδρα Ατταλίδου:

Λοιπόν, υπάρχουν πάρα πολλές έρευνες και στην Ευρώπη, αλλά είναι και κάτι που το βλέπουμε στην Κύπρο, ότι η έλλειψη συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψεως αποφάσεων έχει ως αποτέλεσμα, ειδικά στον τομέα της υγείας, θέματα που αφορούν την υγεία της γυναίκας να περιθωριοποιούνται και το είδαμε με το θέμα της μαστογραφίας, η οποία άλλαξε και γίνεται κάθε δύο χρόνια. Άρα, θεωρώ ότι το Υπουργείο Υγείας είναι καιρός να ξεκινήσει να βλέπει αυτά τα θέματα και όχι, επειδή είναι πιο λίγες ίσως οι γυναίκες γύρω από το τραπέζι, να αρχίσουμε να κόβουμε υπηρεσίες προς τις γυναίκες. Θα το

συζητήσουμε τούτο το πράγμα, γιατί εγώ θεωρώ ότι έχει να κάνει με τη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψεως αποφάσεων και γι' αυτό και περιθωριοποιούνται.

Ευχαριστώ.

Πρόεδρος:

Γι' αυτό είναι και τόσο σημαντικό το γεγονός ότι είστε εδώ και σας ακούνε οι συνάδελφοι. Έχει δίκιο ο κ. Δημητρίου, δεν θα δώσω άλλη παρέμβαση, γιατί θα μείνουμε εκτός χρόνου. Απολογούμαι. Αλλά θα το δει και το αρμόδιο υπουργείο. Σημειώνονται. Είναι πολύ σημαντικό, γιατί, αντιλαμβάνεστε, και εμείς, αν δεν ακούμε από εσάς κάποια πράγματα, πολλές φορές δεν τα γνωρίζουμε. Γι' αυτό είναι τόσο σημαντικό να είμαστε εδώ και να ακούμε το τι λένε. Όπως είμαι σίγουρη ότι και οι λειτουργοί, στα χίλια δυο πράγματα που έχουν να διαχειριστούν, μπορεί να είναι κάτι το οποίο δεν έχουν αντιληφθεί ή δεν έχουν προσέξει. Γι' αυτό είναι εδώ και είμαι σίγουρη ότι θα έχουμε σύντομα απάντηση.

Διευθύντρια Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας:

Απλά, μια μικρή παρένθεση. Από τους πέντε διευθυντές τμημάτων οι τέσσερις είναι γυναίκες.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Πρόεδρος:

Ωραία. Όχι διάλογο. Κύριε Μυλωνά, ελάτε.

Βουλευτής (Παύλος Μυλωνάς):

Ακριβώς. Δεν ισχύει αυτό που είπατε.

Πρόεδρος:

Είναι αλήθεια. Δεν είναι θέμα συμμετοχής των γυναικών, είναι θέμα, νομίζω, ενημέρωσης, για να ξέρουμε ακριβώς ότι ισχύει αυτό το παράδοξο, τουλάχιστον κατ' εμένα, και θα πρέπει να σταματήσει.

Προχωράμε στον κ. Αργύρη Αργυρού, από την Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων (Αργύρης Αργυρού):

Εκπροσωπώ την Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων και είμαι και στη διοικούσα επιτροπή του ΠΣΕΕ.

Πρόεδρος:

Είστε και εσείς παντού, ναι.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων:

Κυρία Πρόεδρε, έχουν ειπωθεί πάρα πολλά για αυτά που γίνονται τελευταίως στην Κύπρο, με αυτές όλες τις υψηλές τιμές, αυτά όλα που προσφέρουν λιγότερη ευημερία, τουλάχιστον στους συνταξιούχους και σε αυτούς που έχουν ανάγκη τα αγαθά για την επιβίωσή τους.

Θα ασχοληθώ, έτσι, τριάντα δευτερόλεπτα για κάτι άλλο. Είμαι από μια μικρή κοινότητα της επαρχίας Λάρνακος και υπάρχει βουλευτής εδώ της επαρχίας Λάρνακος, ο κ. Αποστόλου, από τους Αγίους Βαβασιινιάς.

Πρόεδρος:

Είμαι και εγώ εδώ. Με ξεχάσατε εμένα.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων:

Και η κ. Πρόεδρος. Είναι ένα πολύ φιλόξενο και ωραιότατο χωριό. Αλλά η αστυφιλία και η αδιαφορία των κυβερνώντων το έχουν καταντήσει... Υπάρχει ένα μικρό αγροτικό κέντρο, να το πούμε, το οποίο επισκέπτεται ένας γιατρός από το κοντινό αγροτικό κέντρο των Λευκάρων κάθε τρεις βδομάδες.

Πρόεδρος:

Που και εκείνο με τα θέματά του.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων:

Ναι. Και δεν λέω μόνο για τους Αγίους Βαβασιινιάς, μιλώ για όλη την επαρχία, την ορεινή Λάρνακος, τα πέντε χωριά της επαρχίας Λάρνακος, έξι ακόμη: Λάγεια, Βάβλα, Ορά, Μελίνη, Οδού και Άγιοι Βαβασιινιάς. Αυτά, κύριε Νικολαΐδη, πρέπει να τα δείτε ως Γραφείο Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων. Το 2022, που έγινε η μεγάλη πυρκαγιά, η κοινότητά μου έχει πληγεί τεράστια από εκείνη τη μεγάλη πυρκαγιά. Όσοι είχαν απομείνει στην περιοχή έχουν φύγει, γιατί δεν μπορούν να επιβιώσουν. Όταν πηγαίνω και όταν πηγαίνα πιο παλιά, μιλούσα με μεγάλους, ηλικιωμένους ανθρώπους και μου έλεγαν τα τεράστια προβλήματά τους στα θέματα υγείας, κυρία Κωνσταντίνου. Γι' αυτό που είπα προηγουμένως. Γι' αυτό δώστε σημασία όχι μόνο στις ορεινές επαρχίες Λεμεσού και Λευκωσίας, αλλά και Λάρνακας. Να σας παρακαλέσω.

Πρόεδρος:

Ωραία. Ευχαριστώ πολύ.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων:

Όχι, έχω ακόμη ένα, κυρία Πρόεδρε. Επίσης, ως διοικούσα επιτροπή και ως Βουλή Γερόντων, θα βάλω το θέμα του επιδόματος μάνας. Το επίδομα μάνας έχει δοθεί επί κυβέρνησης Γλαύκου Κληρίδη ως τιμητικό επίδομα και ήταν απαγορευτικό τον Δεκέμβρη του 2012 να αποκοπεί τελείως και να δοθεί μετά με εισοδηματικά κριτήρια €250, €350 και €450. Έχουν δοθεί αυξήσεις, δεν λέω ότι δεν έχουν δώσει. Και απευθύνομαι στον κ. Χατζηπαναγιώτου. Έχουν δοθεί αυξήσεις, €50 για κάθε εισοδηματική κατηγορία. Να φύγουν τα εισοδηματικά κριτήρια. Η πολύτεκνη μάνα έχει δώσει σε αυτό τον τόπο τεράστια οφέλη, κοινωνικές ασφαλίσσεις, Εθνική Φρουρά, φόρο εισοδήματος. Έχει μητέρα, μάνα η οποία έχει δώσει και

μέχρι εννέα παιδιά στην Εθνική Φρουρά. Πού να το πεις αυτό το πράγμα; Και αυτή τη στιγμή να δίδουμε το επίδομα μάνας, το οποίο μπορεί να είναι γύρω στα €76 με €80 τον μήνα, ένα ποσό το οποίο είναι τιμητικό. Να επανέλθει χωρίς εισοδηματικά κριτήρια, σας παρακαλώ. Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Πρόεδρος:

Που είναι αίτημα και της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων:

Είναι ένα από τα αιτήματα της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων, αλλά είναι και μέσα στα αιτήματα της Βουλής Γερόντων.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία. Χαίρομαι. Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Αργυρού. Θέλετε να πείτε κάτι; Σύνομα.

Εκπρόσωπος Γραφείου Επιτρόπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων (Χάρης Νικολαΐδης):

Γνωρίζουμε το θέμα για τους Αγίους Βαβασιινιάς. Την προηγούμενη βδομάδα εγώ προσωπικά είχα επικοινωνία με τους προέδρους των κοινοτήτων και με τον πρόεδρο του συμπλέγματος και ένα από τα θέματα που μας ανέφερε ήταν και το συγκεκριμένο και καταγράφηκε.

Πρόεδρος:

Ωραία και σας ευχαριστώ που το λέτε. Το θέμα είναι, στην αρχή της αμοιβαιότητας, να βλέπουμε όλα τα θέματα των ορεινών κοινοτήτων. Η αλήθεια είναι ότι -και εγώ, επειδή πάω συχνά, είμαι σίγουρη και ο κ. Αποστόλου, αλλά και οι υπόλοιποι βουλευτές, δεν χρειάζεται να είσαι βουλευτής της επαρχίας- είναι αυτές οι περιοχές, όχι μόνο στη Λάρνακα, αλλά ευρύτερα της ορεινής -και χαίρομαι που το βάλατε ως θέμα- που είναι πιο παραγκωνισμένες ακόμα και για πρακτικά θέματα. Πολλές φορές που πάμε εμείς, λένε οι ηλικιωμένοι εκεί ότι δεν ξέρουν πώς να διαχειριστούν τα θέματα με το να τραβήξουν τα λεφτά τους, πρακτικά θέματα της καθημερινότητάς τους. Γι' αυτό αποφασίζουν τελικά να φύγουν από αυτές τις περιοχές και χαίρομαι που το έχετε εισαγάγει. Νομίζω το έχει πει προηγουμένως η κ. Αβραάμ, αλλά χαίρομαι που το έχετε εισαγάγει. Και αυτά τα απλά, τα καθημερινά, πέρα από τα μείζονα θέματα πολιτικής, που, σωστά το λέει ο κ. Αργυρού, είναι και θέμα εθνικής επιβίωσης για εμάς. Έχουμε θέμα υπογονιμότητας.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων:

Συγγνώμη που σας διακόπτω. Είναι τεράστιο το δημογραφικό πρόβλημα στην Κύπρο, το έχω πει τα προηγούμενα δύο χρόνια, για αυτό πρέπει να κοιτάξουμε όλοι, οι κυβερνητικοί, οι εκπρόσωποι, οι βουλευτές, η Πρόεδρος της Βουλής και όλοι όσοι ασχολούνται με αυτά τα θέματα, να λύσουμε το πρόβλημα, αλλά να το λύσουμε με τον γηγενή πληθυσμό της

Κύπρου, αυτούς που αποτελούσαν από χιλιετηρίδας στην Κύπρο κατοίκους, χριστιανούς ορθόδοξους, Αρμένιους, Λατίνους, Μαρωνίτες, και όχι να καλύψουμε το δημογραφικό πρόβλημα με εισαγόμενους μουσουλμάνους αιτητές ασύλου. Ευχαριστώ.

Πρόεδρος:

Δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση, σας διαβεβαιώ. Αλλά η Βουλή των Αντιπροσώπων, να ξέρετε, αυτό το θέμα το βλέπει. Βεβαίως εμείς -κάτι που πρέπει επίσης να ξέρετε και θα καταχραστώ τη θέση μου για ένα λεπτό- κάνουμε νόμους εδώ στη Βουλή, κάτι που συγχέουν λίγο οι πολίτες. Εμείς κάνουμε νόμους. Δεν έχουμε δικαίωμα να βάλουμε οτιδήποτε συνεπάγεται έστω και €1 αύξηση. Είναι θέμα της εκτελεστικής εξουσίας. Όμως, λέει σωστά ο κ. Αργυρού, θα πρέπει να ασκήσουμε πιέσεις συζητώντας αυτό το θέμα, ασκώντας πιέσεις βεβαίως, γιατί είναι θέμα πολύ πολύ σημαντικό και, αν μου επιτρέπεις, κύριε Αργυρού, δεν είναι μόνο για εμάς, είναι για ολόκληρη την Ευρώπη, γιατί όλη η Ευρώπη γηράσκει. Έχουμε έναν γηρασμένο πληθυσμό και αυτή είναι μια πραγματικότητα, άρα θα πρέπει να δώσουμε έμφαση σε αυτά τα θέματα, πολύ σωστά. Και θα ήθελα από το Υπουργείο Εργασίας, πριν το ξεχάσω, να μας πει τι κάνει επιτέλους και με αυτό το 12% μετά, σκεφτείτε το λίγο, για να μας πείτε, γιατί αναμένουμε την εισήγησή σας για εκείνο το ευλογημένο το 12% και εγώ και πολλοί άλλοι συμπολίτες μας.

Να καλημερίσουμε την κ. Σοφία Γαβριηλίδου από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Καταναλωτών. Σωστά;

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών (Σοφία Γαβριηλίδου):

Μάλιστα. Καλημέρα σας. Ονομάζομαι Σοφία Γαβριηλίδου. Εκπροσωπώ τον Κυπριακό Σύνδεσμο Καταναλωτών.

Πρόεδρος:

Και πάντως βλέπω φέτος έχει περισσότερες γυναίκες, όχι βεβαίως το ίδιο, στο 50%, αλλά χαίρομαι πολύ που έχει περισσότερες φέτος.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών:

Ευχαριστούμε πολύ. «Γερνάω αλλιώς» δεν σημαίνει ότι δεν γερνάω. Σημαίνει γερνάω με αξιοπρέπεια, σημαίνει ότι αυτή όλη την εμπειρία, τις γνώσεις τις οποίες έχω αποκτήσει κατά τη διάρκεια της ζωής μου δεν θα πρέπει να τις έχω μόνο σαν ανάμνηση, αλλά πρέπει αυτές τις γνώσεις να τις φέρω και να τις μεταδώσω στις νεότερες γενιές. Για να μπορέσω να κάνω αυτό, θα πρέπει να εκπληρώσω όλες τις ανάγκες μου, πρώτα τις βασικές ανάγκες, που είναι τα θέματα τροφής, στέγασης κ.λπ. Εδώ στα μέτρα ακρίβειας σαν Σύνδεσμος Καταναλωτών θα θέλαμε να στηρίξουμε να ευρυνθεί αυτός ο κατάλογος, να μεγαλώσει και να

προστεθούν και νέα τρόφιμα, όπως π.χ. είναι το ψωμί, όπως είναι το γάλα, όπως είναι το κρέας.

Πρόεδρος:

Τα είδη πρώτης ανάγκης.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών:

Είναι πρώτης ανάγκης. Και να μην υπόκεινται στον ΦΠΑ. Επίσης, θα ήθελα να αναφερθώ εδώ στο θέμα της κοινωνικοποίησης των ηλικιωμένων. Έτυχε πριν πολλά χρόνια στη νεαρή μου ηλικία να είμαι διευθύντρια σε κρατικές στέγες ηλικιωμένων και αναπήρων. Αυτές τις λειτουργήσαμε ανά επαρχία, σε περίοδο που δεχόμαστε μόνο πρόσφυγες. Αυτές οι στέγες τώρα έχουν καταργηθεί για λόγους οικονομικούς, υπάρχουν μόνο οι στέγες ηλικιωμένων οι οποίες είναι σαν επιχείρηση. Εδώ θα θέλαμε εμείς να υπάρχει μεγαλύτερος έλεγχος, για να δούμε κατά πόσο εφαρμόζουν τους στόχους της ίδρυσης αυτών των ιδρυμάτων. Θα ήθελα επίσης να συμπληρώσω ότι, για να μπορέσουμε να κοινωνικοποιηθούμε, εγώ είμαι προσοντούχα και προνομιούχα, γιατί έχω μια σύνταξη που με φέρνει σε επαφή και εκπληρώνω τις ψυχικές μου ανάγκες, μπορώ να κάμω οποιαδήποτε εκδρομή και να έχω πρόσβαση με τους συγγενείς μου, τους φίλους μου σε κοινωνικές εκδηλώσεις, βάσει του ότι εμένα η σύνταξή μου είναι ικανοποιητική. Εδώ θα εισηγούμουν...

Πρόεδρος:

Αλλά δεν ισχύει για όλους. Πολύ σωστά.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών:

Δεν ισχύει για όλους, γι' αυτό θα εισηγούμουν στους χαμηλοσυνταξιούχους και κυρίως στους συνταξιούχους οι οποίοι βρίσκονται σε απόμακρα μέρη να δοθεί ένα επίδομα το οποίο να χρησιμοποιείται ειδικά για την υλοποίηση αυτών των ψυχικών αναγκών τους, δηλαδή να μπορούν να συμμετέχουν σε μια εκδρομή και να μη σκέφτονται ότι θα πληρώσουν €5 ή €10.

Πρόεδρος:

Βεβαίως, που μπορεί -αν μου επιτρέπτε, σας διακόπτω- μπορεί κάποιοι από εμάς να μην καταλαβαίνουμε ότι κάποιος μπορεί, ναι, και να μετρά και τα €10 και τα €20 και τα €30 και τα €40. Πολύ σωστά το θέτετε.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών:

Τους στερούν να έχουν μια επαφή ακόμα και με την οικογένειά τους, δηλαδή θα παντρέψω τον εγγονό μου, εγώ δεν έχω κάτι να του προσφέρω σαν δώρο ή να πάω να επισκεφθώ, ας πούμε, στα γενέθλια των εγγονιών μου. Αυτό το πράγμα, αυτό το ειδικό επίδομα θα χρησιμοποιείται μόνο για αυτές τις περιπτώσεις.

Πρόεδρος:

Ευχαριστώ πολύ.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών:

Επίσης, αν μου επιτρέπτε...

Πρόεδρος:

Σύντομα.

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών:

Να δώσουμε ακόμη περισσότερη προσοχή στην ίδρυση κέντρων απασχόλησης αυτών των ανθρώπων στην ύπαιθρο και να υπάρχουν και ειδικά καταφύγια, που αυτοί οι άνθρωποι που κακοποιούνται να φιλοξενούνται.

Πρόεδρος:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Λοιπόν, θα σταθώ ιδιαίτερος στο τελευταίο το οποίο έχετε πει, γιατί πριν αρκετές βδομάδες είχα επισκεφθεί κιόλας μια καινοτομία που έγινε από το δημαρχείο της Λευκωσίας, που είναι το λεγόμενο «κέντρο απασχόλησης», που εμείς θεωρούμε -και θεωρώ ότι το συζητήσαμε και πέρσι, αν θυμάμαι σωστά- ότι πρέπει να εμπλακεί η τοπική αυτοδιοίκηση, για να δούμε πώς μέσω διαφόρων δομών -Ηλία, το θυμάσαι, το είδαμε ξανά μαζί- θα πρέπει και οι δήμοι να εμπλακούν σε αυτή τη διαδικασία και να κάμουν αυτές τις δομές απασχόλησης, για παράδειγμα το ότι γίνονται συγκεκριμένα μαθήματα εξοικείωσης των ηλικιωμένων με την ψηφιακή μετάβαση, ακόμα και για ευχαρίστησή τους, ψυχαγωγία τους. Είναι αυτά τα οποία δυστυχώς δεν υπάρχουν εκτός από τη Λευκωσία σε άλλες περιοχές και νομίζω -αν μου επιτρέπτε, κύριε Δημητρίου, που είστε και συνεπίθετος και σας συμπαθώ πολύ- θα πρέπει, νομίζω, να λάβετε μια πρωτοβουλία, να καλέσετε όλους τους προέδρους των ΕΟΑ, για να δούμε πώς με βάση ένα σωστό εργαλείο, όπως είναι αυτό το οποίο υπάρχει στη Λευκωσία, θα δρομολογηθούν ανάλογες δομές σε όλα τα δημαρχεία, τους μητροπολιτικούς δήμους, ίσως τους δημάρχους των μητροπολιτικών δήμων να καλέσετε ορθότερα, και μπορούμε να διεκδικήσουμε και ευρωπαϊκά κονδύλια, που είναι πολύ σημαντικό, για να γίνουν αυτά.

Και θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντικό να μην ξεχνάμε κάτι άλλο, που το λένε οι ίδιοι οι επιστήμονες. Είμαστε σχεδόν στα δύο με τρία χρόνια μετά την παρέλευση του COVID-19. Τα μεγαλύτερα ίσως «θύματα» ήταν οι ίδιοι οι ηλικιωμένοι μας, απομονώθηκαν, έχασαν επαφή με φίλους τους, με τα παιδιά τους και ακόμα χρειάζονται κάποιοι μεγάλη στήριξη, για να βγουν από το σπίτι και απλά να συνειδητοποιήσουν ότι έχουν πολλά χρόνια μπροστά τους και πρέπει με αξιοπρέπεια να ζουν και να χαίρονται τη ζωή· και εδώ είναι που τέτοιες πρωτοβουλίες θα βοηθήσουν πολύ. Είμαι στη διάθεσή σας να βοηθήσω, Ηλία, και για

αυτό. Να τους συγκαλέσω εδώ, αν σας ευκολύνει, μια μέρα στο γραφείο μου, να έρθετε και εσείς. Νομίζω να συνεννοηθούμε μετά, θα είναι πολύ καλή πρωτοβουλία, μου έδωσε τώρα την ιδέα η κ. Γαβριηλίδου και την ευχαριστώ.

Προχωράμε τώρα στον κ. Πέτρο Γεωργίου, ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ.

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ (Πέτρος Γεωργίου):

Καλημέρα σας, είμαι ο Πέτρος Γεωργίου, είμαι από τα Μάσαρη και μένω στον συνοικισμό των Λατσιών. Εκπροσωπώ τους συνταξιούχους στη ΣΕΚ στην περιοχή Λατσιών-Γερίου. Το θέμα μας είναι με τη στέγη ηλικιωμένων που είχαμε στον συνοικισμό μας και μας τη χάλασαν, έκλεισε το 2013 λόγω οικονομικών...

Πρόεδρος:

Έκλεισε παντελώς;

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ:

Έκλεισε το 2013, που ήταν η οικονομική ύφεση.

Πρόεδρος:

Τα κουρέματα κ.λπ.

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ:

Ναι, με την πρόφαση ότι ήταν ακατάλληλο. Έμεινε εκεί ακατοίκητο, έβγαλαν τις πόρτες, παράθυρα, πράγματα και ήταν μέχρι πέρσι εκεί. Εγώ μίλησα πολλές φορές για τούτο το πράγμα και, όπως φαίνεται, έπιασε τόπο και πήγαν και το χάλασαν.

Πρόεδρος:

Πού ανήκει; Είναι του κράτους; Είναι χαλίτικο; Τι είναι;

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ:

Στον συνοικισμό των Λατσιών.

Πρόεδρος:

Ναι. Πού ανήκει;

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ:

Ήταν της κυβέρνησης. Ήταν σε χαλίτικη γη.

Πρόεδρος:

Άρα, είναι σε κρατική γη.

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ:

Τη χάλασαν τώρα και δεν υπάρχει. Εμείς οι ηλικιωμένοι εκεί πάνω έχουμε μεγάλο πρόβλημα. Πού θα πάμε; Διότι, για να ξέρετε, στους συνοικισμούς προπάντων είμαστε το 80% χαμηλοσυνταξιούχοι. Ήρθαμε από εύφορες περιοχές, ήμαστε γεωργοί, κτηνοτρόφοι και πήγαμε εργάτες με χαμηλό μισθό, χαμηλή σύνταξη. Και περιμένουμε μία στέγη ηλικιωμένων.

Πρόεδρος:

Και μάλιστα, θέλω να πω, γιατί πολλές φορές αδικούνται, κύριε Πέτρο μου...

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ:

Δεν μπορούμε να πάρμε οπουδήποτε. Μας είπε τώρα η υφυπουργός ότι θα δίνει €1.350. Αυτά θα δίνονται άμεσα, για να μπορείς να πάρεις σε ένα... ή θα κάμουμε αίτηση και σε δεκαπέντε μήνες...

Πρόεδρος:

Θα μας απαντήσει η λειτουργός, αν γνωρίζει.

Εκπρόσωπος ΠΕΣΥΣ ΣΕΚ:

Τι γίνεται; Αυτά έχω να πω.

Πρόεδρος:

Πολύ ωραία. Και μερικές φορές πρέπει να αντιληφθούμε ότι πριν αρκετά χρόνια δεν γνωρίζαμε πόσο σημαντικό ήταν ή δεν συνειδητοποιούσε ο κόσμος πόσο σημαντικό ήταν να βάζει τον οβολό του σε πλήρη κλίμακα, για να λαμβάνει τη σύνταξή του σήμερα. Και η απάντηση που μας δίδεται από το υπουργείο -και βεβαίως τη δουλειά τους κάνουν- είναι ότι δεν έβαζαν τα ένσημα που έπρεπε, τα ππούλια που έπρεπε, αλλά τότε, αντιλαμβάνεστε, άλλοι καιροί, πολύ δύσκολοι καιροί, χαλεποί καιροί. Να λάβουμε όμως τις απαντήσεις από τα υπουργεία και είμαι βέβαιη ότι θα το δουν και αυτό.

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Γεωργίου.

Η περιοχή Λατσιών κ.λπ. δεν έχει τίποτε για απασχόληση; Ίσως να δούμε με τον κ. Πιπταρά αν μπορεί να γίνει κάτι ανάλογο με τη Λευκωσία, κύριε Δημητρίου. Να το δούμε το θέμα.

Ο κ. Δημητριάδης Αντώνιος θα τοποθετηθεί και πάλι;

Πρόεδρος Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών (Αντώνης Δημητριάδης):

Ναι.

Πρόεδρος:

Βεβαίως, χαρά μας. Ελάτε.

Πρόεδρος Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών:

Βρισκόμαστε φέτος στο 25ο έτος της έναρξης της Βουλής των Γερόντων και δυστυχώς τα προβλήματα των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας μεγαλώνουν. Εάν κάποιος τρέξει στον κατάλογο αιτημάτων, θα δει προβλήματα που παρουσιάστηκαν στη Βουλή των Γερόντων τα τελευταία χρόνια.

Προσπάθειά μας φέτος θα πρέπει να είναι η λύση όσων περισσότερων προβλημάτων και η κυβερνητική συμβουλή είναι απαραίτητη. Το πιο σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε είναι το δημογραφικό. Βρισκόμαστε πράγματι σε μια απελπιστική κατάσταση, όπου οι

γεννήσεις των αλλοδαπών αυξάνονται συνεχώς, μια πολύ επικίνδυνη κατάσταση. Χρειαζόμαστε επείγοντως κέντρα αποκατάστασης ενηλίκων και ιδίως των ατόμων που ζουν μόνοι. Τα ιδιωτικά κέντρα είναι πανάκριβα, κάτι που οι συνταξιούχοι δεν μπορούν να αντέξουν με τη χαμηλή σύνταξη που παίρνουν. Η συνεχόμενη ακρίβια επιφέρει μεγάλο πλήγμα στους ηλικιωμένους συνταξιούχους. Οι προσπάθειες της πολιτείας για ανακούφιση δεν είναι αρκετές και ειδικότερα για τα προβλήματα της ακρίβιας. Το βλέπουμε και στην ύπαιθρο και στις ορεινές περιοχές, όπου οι συνθήκες διαβίωσης των ηλικιωμένων είναι δυσμενέστερες.

Ζητούμε μια μόνιμη στήριξη των ευάλωτων προσώπων και όχι προσωρινές και εποχικές λύσεις. Χρειαζόμαστε περισσότερη ευαισθησία της πολιτείας για θέματα των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας για μια αξιοπρεπή διαβίωση, όπως τους αρμόζει. Επαναφέρουμε σήμερα το πάγιο αίτημα για διορισμό Επιτρόπου Τρίτης Ηλικίας για μια ουσιαστική αντιμετώπιση των προβλημάτων. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες βλέπουμε ότι υπάρχει υπουργός και υπουργείο για τα θέματα της τρίτης ηλικίας.

Οι διάφορες επιτροπές δυστυχώς δεν εργάζονται κανονικά και υπάρχει πολλή σπατάλη χρόνου χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης πέρασε από όλες τις επιτροπές και από όλους τους οργανισμούς και ελπίζω ότι τώρα... Η υφυπουργός είπε ότι πάει προς το τέλος του. Ας ελπίσουμε ότι, μετά τη λήξη αυτής της 25ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, η πολιτεία και οι οργανώσεις που εκπροσωπούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας θα εργαστούν για τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για μια αξιοπρεπή διαβίωση των ατόμων της τρίτης ηλικίας, όπως τους αρμόζει και όπως τους χρωστούμε.

Για το θέμα των κέντρων των ενηλίκων είναι γεγονός ότι υπήρχαν πολλά κέντρα σε όλες τις πόλεις. Ήταν όλα από οργανώσεις ή από τοπικές επιτροπές, αλλά λόγω της οικονομικής κατάστασης κλείνουν συνεχώς όλα. Δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου. Πρέπει να δούμε τι μπορούμε να κάμουμε, ούτως ώστε οι ηλικιωμένοι να βγουν έξω και να ασχοληθούν και να μπορέσουν να βρεθούν και με όμοιους τους, για να δουν πώς μπορούν να αντεπεξέλθουν στην κατάσταση που έχουν περιέλθει, ιδίως μετά από τον κορονοϊό.

Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος:

Ευχαριστώ και εγώ πάρα πολύ. Προχωράμε τώρα στον κ. Περικλή Δημητρίου από το Σωματείο Δρομέων Κύπρου.

Εκπρόσωπος Σωματείου Δρομέων Κύπρου (Περικλής Δημητρίου):

Καλημέρα, κυρία έντιμη Πρόεδρε, αγαπητοί μας φίλοι.

Συμφωνούμε πάρα πολύ με αυτά που ακούσαμε όσον αφορά την τρίτη ηλικία. Δηλαδή η τρίτη ηλικία χρειάζεται τις αναλύσεις της, τις μαστογραφίες, τις εξετάσεις του προστάτη, τις ψηφιακές δεξιότητες. Και άκουσα ότι δεν υπάρχουν προγράμματα στην ύπαιθρο για τις ψηφιακές δεξιότητες. Όμως, εξ όσων γνωρίζω, το ΚΕΠΑ προσφέρει προγράμματα όσον αφορά ψηφιακές δεξιότητες σε κάποια χωριά της υπαίθρου, όχι σε όλα αλλά σε κάποια χωριά.

Πρόεδρος:

Αυτό λέμε, ότι καλό θα ήταν να εμπλακεί και η τοπική αυτοδιοίκηση. Μόνο καλό μπορεί να κάμει, να υπάρχουν περισσότερα προγράμματα, αλλά καλώς λέτε ότι υπάρχουν κάποια, που όμως δεν είναι αρκετά.

Εκπρόσωπος Σωματίου Δρομέων Κύπρου:

Υπάρχουν κάποια προγράμματα, ναι. Εμείς συμφωνούμε με όλα αυτά, όμως, αγαπητοί μου φίλοι, η τρίτη ηλικία χρειάζεται και άθληση, διότι, για να είμαστε υγιείς και να χαιρόμαστε τα εγγόνια μας, τους φίλους μας, όλα αυτά που μας προσφέρει η ζωή, μόνο η άθληση μπορεί να μας βοηθήσει να τα έχουμε. Γι' αυτό ελάτε μαζί μας να τρέξουμε, να περπατήσουμε, να αθληθούμε. Χάρηκα πάρα πολύ που άκουσα την κ. Καλλιόπη να καλεί τον κόσμο να έρθει να περπατήσει στην ύπαιθρο και να τρέξει. Εμείς, ως Σωματίο Δρομέων, που έχουμε μία ζωή τριάντα εφτά χρόνων, καλούμε τον κόσμο να ασκείται, να τρέχει, να περπατά, να λαμβάνει μέρος σε αγώνες δρόμου και όχι μόνο. Επίσης, καλούμε τον κόσμο να συμμετέχει στα προγράμματα του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (ΚΟΑ). Ο ΚΟΑ προσφέρει προγράμματα πιλάτες, γυμναστικής για όλες τις ηλικίες -η πλειοψηφία των συμμετεχόντων είναι άτομα τα οποία έχουν πρόσφατα αφυπηρετήσει- και μάλιστα με ένα πολύ μικρό κόστος και είναι κρίμα να μην τα αξιοποιούμε αυτά τα προγράμματα.

Θα σταθώ σε κάτι που άκουσα φέτος από τον πρόεδρο της Κύπρου στην Αθήνα, όταν πήγαμε να τρέξουμε στον μαραθώνιο της Αθήνας. Μετά τους αγώνες επισκεφθήκαμε την πρεσβεία της Κύπρου και ακούσαμε από τον κ. Αυγουστήδη μερικά πράγματα και κράτησα μόνο ένα: «Μπορεί να λέγομαι πρόεδρος της Κύπρου, να με λένε πρόεδρο, αλλά οι καλύτεροι πρεσβευτές είσατε εσείς. Εσείς, που με τη δράση σας, τη συμμετοχή σας, το «παρών» σας δίνετε το καλύτερο παράδειγμα και προάγετε τον πολιτισμό της χώρας μας, προωθείτε το πρόβλημα της Κύπρου». Και χαρήκαμε γι' αυτό. Και χαρήκαμε πάρα πολύ που είδαμε και βουλευτές να τρέχουν φέτος. Πριν λίγο ήταν εδώ ο κ. Δημητρίου, τον οποίο συγχάρηκα που έτρεξε στον μαραθώνιο. Ο κ. Χρύσης Παντελίδης του ΔΗΚΟ και ο δήμαρχος Λεμεσού έτρεξαν επίσης στον μαραθώνιο.

Το δρομικό κίνημα μετά χαράς βλέπουμε ότι μεγαλώνει. Φέτος είχαμε μια συμμετοχή εφτακόσιων Κύπριων αθλητών δρομέων μόνο στα σαράντα δύο χιλιόμετρα. Μαζί με τους υπόλοιπους άλλους δρομείς των πέντε, των δέκα χιλιομέτρων πρέπει να ξεπεράσαμε τις δύο χιλιάδες δρομείς. Αυτοί όλοι οι δρομείς που πήγαν στην Αθήνα μετέφεραν μαζί τους πάρα πολλά μηνύματα από την Κύπρο. Γι' αυτό καλούμε τον κόσμο να αθλείται μαζί μας και μαζί με την άθληση ακολουθούν και όλα τα άλλα καλά της ζωής. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Πρόεδρος:

Σας ευχαριστώ και εγώ πάρα πολύ. Να προχωρήσουμε τώρα στον κ. Κάτση Δημήτρη.

Παραρτισκόμνος:

Θα κάνουμε διάλειμμα;

Πρόεδρος:

Κουραστήκατε;

(Μη ευκρινή σχόλια)

Κουραστήκατε. Εντάξει. Θα συνεχίσει ο πολύ καλός μου συνάδελφος ο κ. Καυκαλιάς στη συνέχεια, που είναι και ευγενέστατος και αθόρυβος, πρέπει να πω, γιατί πολλές φορές κάποιοι προσπαθούν να πουν για κάποια θέματα ότι τα βάζουν, ότι τα κάνουν, όμως να ξέρετε ότι κάποιοι πραγματικά εργάζονται. Θα μείνει ο κ. Καυκαλιάς, βεβαίως.

Παραρτισκόμνος:

Ο κ. Καυκαλιάς κάνει ένα πολύ αξιόλογο έργο...

Πρόεδρος:

Αξιολογότατο έργο. Και ξέρετε ότι δεν ανήκουμε στον ίδιο πολιτικό χώρο, αλλά δεν έχω κανένα πρόβλημα να χαιρετίσω θετικά και να αναγνωρίσω την εξαιρετική συμβολή ενός πολύ καλού συναδέλφου.

Θα διακόψουμε... Τώρα είναι 12.05 μ.μ. Μέχρι τις 12.30 μ.μ. να ξεκουραστείτε και να επιστρέψετε πίσω μαζί μας, για να συνεχίσουμε. Χάρηκα πολύ που σας είδα, εύχομαι καλή συνέχεια σε όλους.

Ευχαριστώ τα υπουργεία που ήταν εδώ -είναι πολύ σημαντικό- και θα παραμείνουν μέχρι το τέλος οι εκπρόσωποί τους, για να καταγράψουν, ώστε να έχουμε τις απαντήσεις που πρέπει και στη διάθεσή σας και προσωπικά ό,τι μπορούμε να βοηθήσουμε. Σας ευχαριστώ πολύ.

(Ωρα διακοπής: 12.05 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 12.36 μ.μ.)

Προεδρεύων (Αντρέας Καυκαλιάς):

Να παρακαλέσω να πάρουμε τις θέσεις μας, διότι πρέπει να συνεχίσουμε. Υπάρχει ένα χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να κινηθούμε και θέλω να συμφωνήσουμε όλοι ως προς τούτο, ότι στις 1.15 μ.μ. θα πρέπει να ολοκληρωθούν οι εργασίες μας, γιατί, μιλώντας και με κάποιους και κάποιες από εσάς στο διάλειμμα, έχετε υποχρεώσεις, έχετε καθήκοντα, μεταξύ αυτών να παραλάβετε και τα εγγόνια σας από τα σχολεία, για να συνειδητοποιήσουμε όλοι τον ρόλο που διαδραματίζει ο καθένας και η καθεμιά από εσάς. Οπότε, χωρίς όποια άλλη εισαγωγή, να συνεχίσουμε τη συζήτηση. Να παρακαλέσω να μείνουμε στο δίλεπτο, διότι πρέπει να ολοκληρώσουμε στον χρόνο που συμφωνήσαμε. Να δώσω τον λόγο, αν είναι σωστές οι σημειώσεις που έχω ενώπιόν μου, στον κ. Χριστοφή από την Κίνηση Οικολόγων Συνταξιούχων.

Εκπρόσωπος Κίνησης Οικολόγων Συνταξιούχων (Χριστοφής Κίκας):

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι, φίλες. Δεν θα επικεντρωθώ στα επιμέρους που έχουν τόσο διεξοδικά καλυφθεί από τους προλαλήσαντες αλλά επί της ουσίας.

Κράτος πρόνοιας. Τι θα πρέπει να ήταν το κράτος πρόνοιας; Θα έπρεπε να ήταν το κράτος που παρέχει σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες του ποιοτική υγεία, ποιοτική παιδεία και πραγματική αρωγή και βοήθεια στους ευάλωτους, στους φτωχούς, στους αρρώστους, στους ηλικιωμένους. Υπάρχει ένα τέτοιο κράτος αυτή τη στιγμή και δεν το έχω προσέξει;

Πείτε μου! Για να υπάρχει ένα τέτοιο κράτος πρόνοιας, χρειάζεται όλοι όσοι ασχολούνται με την υγεία, την παιδεία, τη δικαιοσύνη, τη θρησκεία -και βάζω μέσα και όσους ασχολούνται με την πολιτική ζωή- να θεωρούν την ενασχόλησή τους ως λειτουργήμα, με τη σημασία της λέξεως, δηλαδή προσφορά προς τον συνάνθρωπό τους. Αυτό θα πρέπει να είναι και η απαίτησή μας. Δεν μπορεί να έχουμε κάτι που να δουλεύει επιμέρους εδώ και εκεί, μετά να σταματά, χωρίς να εξυγιάνουμε εκ θεμελίων το σύστημά μας, την κοινωνία μας και όχι μόνο την κυβέρνηση, που συνήθως επαναλαμβάνει τα ίδια λάθη.

Οπότε, όσον αφορά τα επιμέρους, έχω και κάτι που ήθελα να υποβάλω στον Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στον κ. Παναγιώτου, ο οποίος έφυγε.

(Μη ευκρινή σχόλια)

Να το πούμε στον διευθυντή, τότε. Για μερικά χρόνια καταφέραμε με χίλια δυο βάσανα, ως οικολόγοι συνταξιούχοι, να πάρουμε τρεις βραδιές στο Τρόδος με επιχορήγηση. Φέτος μας είπαν ότι -από το υπουργείο σας, κύριε- αποφάσισαν να λειτουργήσουν αξιοκρατικά. Και τι έκαναν; Το budget τους ήταν πιο λίγο, για να πάνε όλοι όσοι δεν είχαν ξαναπάει ποτέ. Και τι ανακαλύπτουμε μετά από στόμα σε στόμα; Ότι πλείστοι όσοι είχαν ξαναπάει, ξαναπήγαν αρκετές φορές. Είναι αυτό κράτος δικαίου; Αναρωτηθείτε.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Χριστοφή. Να δώσω τον λόγο στον κ. Κάτση Δημήτρη από τον Οργανισμό Κοινωνικής Πολιτικής και Δράσης.

Εκπρόσωπος Οργανισμού Κοινωνικής Πολιτικής και δράσης (Δημήτρης Κάτσης):

Ευχαριστώ πολύ. Να πούμε ότι εμείς τα τελευταία χρόνια έχουμε ανοίξει ένα γραφείο για κοινωνική στήριξη της Μαραθάσας, για να δούμε κάποια προβλήματα για άτομα τρίτης ηλικίας. Μιλήσαμε με τους κοινοτάρχες και τα κοινοτικά συμβούλια, είδαμε όλους τους ηλικιωμένους, για να δούμε λίγο τα προβλήματα, και τους είπαμε: «Έχουμε εδώ τους εθελοντές μας και ό,τι βοήθεια θέλετε θα την έχετε». Και πραγματικά, αφού μαζέψαμε τον κόσμο στις πλατείες και είδαμε κάποια βασικά ουσιώδη προβλήματα που έχουν οι ηλικιωμένοι μας -και εμείς ηλικιωμένοι είμαστε- και τα βασικά είναι αυτά που είπαμε οι περισσότεροι αλλά όχι τα ουσιώδη... Να πούμε ότι όλοι άρχισαν για τα φαρμακεία, για τις ιατρικές περιθάλψεις κ.λπ. και λέω ότι ολόκληρη Μαραθάσα έχει ένα μόνο ιατρικό κέντρο, που είναι στον Πεδουλά. Δεν έχει άλλο.

Να πούμε ότι σε περιστατικό που ήμουν εγώ... Η ώρα δύο τα μεσάνυχτα, μετά από μια μεγάλη γιορτή, ζητήσαμε ασθενοφόρο να έρθει να πάρει στο νοσοκομείο ένα δεκάχρονο μωρό, το οποίο παρουσίασε επιληψία. Ήρθε ασθενοφόρο από τη μονή Κύκκου μετά από σαράντα λεπτά. Ολόκληρη Μαραθάσα... Μιλούμε για έναν Καλοπαναγιώτη τώρα, που είναι το δεύτερο μεγαλύτερο χωριό στην Ευρώπη -κάνουμε χριστουγεννιάτικα χωριά κ.λπ.- αλλά δυστυχώς έχουμε αυτά τα προβλήματα.

Σε πολλά χωριά της Μαραθάσας ο κόσμος δεν έχει πρόσβαση στην οικία του και σε άλλα χωριά. Είναι μονοπάτια από τα οποία, για να βγει ένας ηλικιωμένος, θέλει και μια ώρα να βγει πάνω, πόσω μάλλον να πάρει και προμήθειες στο σπίτι. Υπάρχουν παντοπωλεία σε αυτά τα χωριά τα οποία λέγεται ότι προσφέρουν κάποιες προμήθειες για τον κόσμο, όμως οι τιμές είναι διπλάσιες και τριπλάσιες από τις υπεραγορές των πόλεων. Αυτά τα προβλήματα πρέπει να δούμε.

Και κάποια άλλη περίπτωση, την οποία μεταφέραμε... Είδαμε ανθρώπους ηλικιωμένους με καρδιακά προβλήματα τους οποίους έπρεπε να τους μεταφέρουμε εμείς, για να τους κατεβάσουμε κάτω. Αυτά έπρεπε να δούμε, για τις μεταφορές τους, ακόμα και για τα λεφτά. Παίρναμε τον κόσμο από τα σπίτια του, για να πιάσει λεφτά από τις τράπεζες, διότι ολόκληρη Μαραθάσα και δεν έχει μια τράπεζα, από όπου να παραλάβει μια κάρτα να πιάσει κάποια λεφτά, για να πληρώσει τα ουσιώδη. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων:

Εγώ σας ευχαριστώ. Ο κ. Ματθαίου από ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ.

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Ματθαίος Ματθαίου):

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι. Εκ μέρους της Ένωσης Κυπρίων Συνταξιούχων της ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ, χαιρετίζουμε τη σημερινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Ένας αξιολογος και σημαντικός θεσμός, που, σύμφωνα με τους σκοπούς ίδρυσής του, θα πρέπει να έχει ενεργό συμβολή στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Δυστυχώς, παρά τις διαπιστώσεις που γίνονται κάθε χρόνο, εκφράζουμε τη λύπη και τον προβληματισμό μας από το γεγονός ότι αυτά δεν γίνονται στην πράξη. Αρκεί να κοιτάξουμε τις εκθέσεις των δύο επιτροπών. Τα θέματα που τίγονται τα τελευταία χρόνια, σχεδόν όλα, είναι τα ίδια χωρίς ουσιαστική πρόοδο. Φαίνεται ότι οι αρμόδιοι φορείς είτε δεν τα λαμβάνουν υπόψη είτε δεν κάνουν εκείνα που χρειάζεται για την προώθηση και την επίλυσή τους.

Κυρίες και κύριοι, η ακρίβια και οι δυσμενείς επιπτώσεις έχουν τσακίσει την κοινωνία. Οι συνταξιούχοι και ιδιαίτερα οι χαμηλοσυνταξιούχοι, οι οποίοι μένουν αβοήθητοι, δεν αντέχουν άλλο. Τα προβλήματα πολλά και οι ανάγκες ανυπέρβλητες. Η έκθεση της Στατιστικής Υπηρεσίας αποτυπώνει την τραγική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει μεγάλη μερίδα της κοινωνίας, ενώ παράλληλα προκαλείται έντονος προβληματισμός για τις επιπτώσεις που έχει η συνέχιση αυτής της πορείας.

Οι συνταξιούχοι εκφράζουν θυμό και αγανάκτηση για την ελλειμματική ανταπόκριση της πολιτείας στα αιτήματά τους. Δεν μπορεί, για παράδειγμα, η κυβέρνηση να πολλαπλασιάζει τα έσοδα του κράτους από τα αυξημένα φορολογικά έσοδα λόγω των αυξήσεων στις τιμές και την ίδια ώρα να χαρίζει εκατομμύρια στις επιχειρήσεις, να αρνείται να φορολογήσει τα υπερκέρδη και να δίδει ψίχουλα στους συνταξιούχους και τις ευάλωτες ομάδες, γιατί έχει δώσει ψίχουλα.

Η ΕΚΥΣΥ εκτιμά θετικά την πορεία εφαρμογής του ΓΕΣΥ, ανεξάρτητα από κάποιες αδυναμίες και προβλήματα που παρουσιάστηκαν. Ένα από τα βασικά θέματα που τίγει η έκθεση της επιτροπής Υγείας είναι το θέμα των φαρμάκων. Διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν προβλήματα που έχουν σχέση με το κόστος αγοράς, τη συνεισφορά που πληρώνουν για αρκετά φάρμακα και το γεγονός -το πιο σημαντικό- ότι αρκετά φάρμακα που είναι απαραίτητα για τους συνταξιούχους δεν καλύπτονται καθόλου από το ΓΕΣΥ. Ας πάρουμε έναν συνταξιούχο που έπαιρνε δέκα φάρμακα. Προηγουμένως πλήρωνε €3 για εγγραφή και €5 για φάρμακα για δύο μήνες, σύνολο €8. Σήμερα πληρώνει εισφορά 2,65%, που σημαίνει μίνιμουμ €10, συμπληρωμή €10, συνεισφορά ανάλογα με την τιμή των φαρμάκων και αγορά φαρμάκων

που δεν καλύπτονται καθόλου από το ΓΕΣΥ. Δηλαδή έχουμε συνταξιούχους που πληρώνουν €40, €50, €100 και περισσότερα κάποτε τον μήνα.

Στα σχόλια του Υπουργείου Υγείας που πήραμε βλέπουμε ότι αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα να βοηθηθούν οι συνταξιούχοι, όμως η απάντηση είναι ότι δεν προβλέπεται η κάλυψή τους από το ΓΕΣΥ. Εφόσον διαπιστώνουμε και εφόσον το υπουργείο διαπιστώνει ότι με την εφαρμογή του ΓΕΣΥ υπήρξε μια αδικία -και μάλιστα σε βάρος των χαμηλοσυνταξιούχων- δεν μπορεί αυτή η αδικία να συνεχίζεται επ' άπειρον. Έχουμε αφαιρέσει κόστος από το κράτος και το έχουμε φορτώσει στους ώμους των χαμηλοσυνταξιούχων. Αντί να προσθέσουμε, αφαιρούμε από το εισόδημα αυτής της ομάδας, που ζει στα όρια της φτώχειας.

Είμαστε βέβαιοι ότι, αφού αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα, αν υπάρχει θέληση, υπάρχουν πολλοί τρόποι να ξεπεραστούν τα οποιαδήποτε προβλήματα με τη νομοθεσία. Επιβάλλεται, κατά τη γνώμη μας, η άμεση επίλυση αυτού του σοβαρού προβλήματος. Χαιρετίζουμε τις προσπάθειες που καταβάλλονται για οικονομική και διοικητική αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων. Τονίζουμε την ανάγκη να υπάρξει η κατάλληλη στήριξη, με απώτερο στόχο να αποτελούν τον βασικό πυλώνα παροχής υπηρεσιών του Συστήματος Υγείας. Μας ανησυχεί η κατάσταση που επικρατεί στα κρατικά νοσηλευτήρια και αφορά τις υπηρεσίες τους που προσφέρονται. Χρηζουν άμεσης βελτίωσης και ενίσχυσης. Μας ανησυχούν τα προβλήματα και οι καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην πορεία υλοποίησης αυτού του στόχου. Μας ανησυχεί ακόμα ιδιαίτερα το γεγονός ότι μεγάλα νοσηλευτήρια πιθανόν να βρίσκονται υπό τον έλεγχο ενός ιδιοκτήτη. Υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι, που δεν αγγίζουν μόνο την ποιότητα των υπηρεσιών και τη χειραγώγηση της αγοράς εργασίας, αλλά απειλούν και το μέλλον του Γενικού Συστήματος Υγείας. Τα προβλήματα που τίγονται βέβαια στις εκθέσεις είναι πολλά. Οι συνταξιούχοι και ιδιαίτερα οι χαμηλοσυνταξιούχοι βρίσκονται σε απόγνωση.

Το θέμα της φετινής συνόδου «Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής, ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών» ως αποτελέσει για όλους μας ένα καμπανάκι προς την κοινωνία. Το κράτος οφείλει να επιδείξει μεγαλύτερη στοργή και φροντίδα προς τους ηλικιωμένους. Η σημερινή Σύνοδος ως αποτελέσει ένα ορόσημο για μεγαλύτερη ανταπόκριση στα αιτήματα των συνταξιούχων μας. Οι συνταξιούχοι και απαιτούν, αλλά και δικαιούνται καλύτερη ποιότητα ζωής.

Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Ματθαίου. Ο κ. Στέλιος Μνάσωνος, ΕΣΣΕ Λευκωσίας.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Λευκωσίας (Στέλιος Μνάσωνος):

Κύριε Πρόεδρε, στην ομιλία της η Πρόεδρος της Βουλής αναφέρθηκε στην αύξηση του κόστους ζωής, το οποίο επηρεάζει ιδιαίτερα την τρίτη ηλικία, τους συνταξιούχους μας. Αυτό είναι γεγονός και δεν το αμφισβητεί κανένας. Όμως, επιτρέψτε μου να προσθέσω ότι η αύξηση του κόστους ζωής επηρεάζει σε εξίσου μεγάλο βαθμό και τους νέους μας για τη δημιουργία της δικής τους οικογένειας. Όταν ρωτούμε τα παιδιά μας «γιατί μόνο ένα παιδί, θέλουμε και άλλα εγγόνια, θα είμαστε κοντά τους, θα τα προσέχουμε εμείς», η αιτιολογία τους κυρίως είναι αυτό ακριβώς το κόστος ζωής. Προτεραιότητά τους είναι να αποκτήσουν το δικό τους σπίτι, για να στεγάσουν τη δική τους οικογένεια. Πόσοι όμως μπορούν σήμερα να αποκτήσουν τη δική τους στέγη;

Το δημογραφικό είναι, κατά την άποψή μας, μετά το εθνικό μας πρόβλημα, το πιο σημαντικό και επείγον θέμα το οποίο αντιμετωπίζει ο τόπος μας. Κυβέρνηση και Βουλή των Αντιπροσώπων οφείλουν να δώσουν κίνητρα στους νέους μας, με αύξηση του επιδόματος τέκνου, με αύξηση στην επιδότηση για την ενοικίαση ή την αγορά κατοικίας, για να μπορούν οι νέοι μας να ζουν με αξιοπρέπεια, να αυξάνεται ο πληθυσμός μας και να χαιρόμαστε και εμείς πολλά εγγόνια, που είναι για μας η πιο όμορφη συντροφιά και η ουσιαστικότερη απασχόλησή μας, που γεμίζει τη ζωή μας και μας κρατά γερούς και δυνατούς, για να μπορούμε να προσφέρουμε περισσότερα στα παιδιά μας. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Στέλιο. Ο κ. Μουρούτης Μιχάλης.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών (Μιχάλης Μουρούτης):

Κύριε έντιμε βουλευτή, κύριε Καυκαλιά, είναι με μεγάλη θλίψη που θέλω να αναφέρω ότι όλα αυτά τα ωραία πράγματα που ακούμε, όταν έρθεις στην πραγματικότητα, είναι μια τραγωδία. Επειδή εκπροσωπώ τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Ευημερίας Τυφλών, η Σχολή Τυφλών θα πείσει πάνω μας!

Δεύτερον, όταν συνταξιοδοτήθηκε η ψυχολόγος της σχολής -έχουν όλα τα σχολεία ψυχολόγους- έχει τώρα περίπου τέσσερα-πέντε χρόνια, δεν έχει αντικατασταθεί. «Σαν δεν ντρέπεστε!», λέω εγώ, «σαν δεν ντρέπεστε!». Δεν φτάνει που μια μάνα έτυχε να γεννήσει ένα μωρό τυφλό... Υπάρχουν όμως και τυφλά μωρά με σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα. Η Σχολή Τυφλών έχει κάποιες ιδιαιτερότητες. Επειδή είναι τυφλά τα πλάσματα, αγγίζουν απ' εδώ και απ' εκεί και χρειάζεται η καθαριότητα να είναι αυστηρή. Είχαμε τέσσερις καθαρίστριες. Συνταξιοδοτείται η μια, μένουν τρεις. Συνταξιοδοτείται η άλλη, έμειναν δύο. Πιάστε τον φλόκκον να δείτε τον νόστον! Ευτυχώς, βάλαμε λεφτά και αγοράσαμε μια μηχανή που την κυλάς και σφουγγαρίζει, διότι η Σχολή Τυφλών είναι τεράστια.

Επειδή είμαστε για την υγεία εδώ πέρα, όταν είπα ότι όλα είναι ένα χάλι και μια τραγωδία... Και δεν είναι μόνο δικό μου άτομο που πήγε στο νοσοκομείο. Είχε κάταγμα ισχίου. Σύμφωνα με πρότυπα, γι' αυτό το κάταγμα, ένεκα του ότι είναι από την οστεοπόρωση ένεκα ηλικίας, έπρεπε να γίνει επέμβαση εντός είκοσι τεσσάρων ωρών. Πάει το πλάσμαν η ώρα δώδεκα το μεσημέρι στις Πρώτες Βοήθειες. Περνούν λογικά δύο-τρεις ώρες και ακόμα είναι μέσα στις Πρώτες Βοήθειες. Έρχεται το βράδυ, είναι στις Πρώτες Βοήθειες. Νυχτώνει, μας τηλεφωνεί: «Θα μείνω απόψε στις Πρώτες Βοήθειες». Γιατί; «Δεν υπάρχει κρεβάτι». Την Παρασκευή ξυπνά, περιμένουμε, δεν έχει κρεβάτι. Και πόση ζημιά γίνεται εν τω μεταξύ στο πόδι το οποίο έχει το πρόβλημα, για παράδειγμα;

Δεύτερη μετακίνηση... Γίνεται μια μετακίνηση και παίρνουν το άτομο στο μεταμοσχευμένο. Ύστερα από πέντε μέρες το πήραν το πλάσμαν του Θεού στο ορθοπαιδικό. Σκεφτείτε πόση ζημιά! Μέσα στον θάλαμο -θα έρθει και εμάς η σειρά μας να πάμε- είχε γιαγιούλες των ενενήντα χρονών και έκαναν μία εβδομάδα να τους κάμουν την επέμβαση. Πόσες φορές πρέπει να σε γυρίσουν και να φωνάζεις από τους πόνους, πριν να κάμεις την εγχείρηση; Και πόσο άγχος, μέχρι να κάμεις την εγχείρηση; Γιατί; Είχε πολλά άτομα μέσα στις Πρώτες Βοήθειες και αλλού, γιατί δεν υπήρχε κρεβάτι. Και ρωτώ: «Καλά, όταν βλέπατε ότι υπήρχε μια αυξητική τάση, τι εκάμετε; Τι εκάμετε; Ντροπή σας!».

Όταν βλέπεις ότι υπάρχει μια αυξητική τάση... Διότι οι προϊστάμενοι γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή πόσοι είναι οι ασθενείς μέσα στο νοσοκομείο. Και βλέπεις ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει αυξητική τάση. Τι έπρεπε να κάμεις; Να πηγαίνουμε στο νοσοκομείο σήμερα και να μας δίνετε γύρο του νοσοκομείου από τον έναν θάλαμο στον άλλο και να γίνεται η επέμβαση μετά από επτά και δέκα μέρες;

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Μιχάλη.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών:

Τελειώνω και απολογούμαι για τον χρόνο...

Προεδρεύων:

Είναι εδώ και το Υπουργείο Υγείας και το Παιδείας...

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών:

Το ξέρω, αλλά δώσατε καθενός τρία λεπτά...

Προεδρεύων:

...να ολοκληρώσουμε και να δώσουν τις απαντήσεις.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών:

Οι πολυκατοικίες δυστυχώς δεν υπάρχει πολιτική να κτίζονται, για να είναι φιλικές προς τον τυφλό. Ένα απλό παράδειγμα: Ζητώ τώρα, αυτή τη στιγμή, εκείνες οι ταμειακές μηχανές που πάμε όλοι, όπως είναι ολόσινα η μηχανή, δεν μπορεί να μπει το τροχοκάθισμα, για να κάμει ο άνθρωπος τη δουλειά του, χρειάζεται ένα κούφωμα. Χαρά στο πράγμα! Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων:

Εγώ ευχαριστώ, κύριε Μιχάλη. Η κ. Έλενα Νικολαΐδου.

Εκπρόσωπος Πνευματικής Αδελφότητας Ελληνίδων Κύπρου (Έλενα Νικολαΐδου):

Εκπροσωπώ την Πνευματική Αδελφότητα Ελληνίδων Κύπρου. Οφείλω να πω ότι δεν ειδοποιηθήκαμε, παρά μόνο την Παρασκευή, και έτσι δεν είμαι έτοιμη, για να πω πολλά πράγματα. Έχω καλυφθεί όμως αρκετά με τα όσα έχουν πει και οι δύο επιτροπές.

Ήθελα μόνο να πω ότι ενδιαφερόμαστε πάρα πολύ για τη δημιουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης για την τρίτη ηλικία, για να μπορούν να δοθούν και να αξιοποιηθούν οι θετικές προοπτικές της γήρανσης. Χρειάζεται όμως μια επικαιροποίηση της νομοθεσίας, διότι με τη μεταρρύθμιση δόθηκαν αρμοδιότητες εις τους δήμους, για να προσφέρουν άμεσα αυτές τις υπηρεσίες, αλλά δεν έχουν επικαιροποιηθεί οι επιμέρους νομοθεσίες και έτσι ακόμα χρειάζεται να εγκριθούν ο προϋπολογισμός των δήμων όπως και η λειτουργία του προγράμματος, ώστε να μπορούν να προσφέρουν άμεσα τις στέγες ημερήσιας φροντίδας κ.τ.λ.

Επίσης, θα ήθελα να πω ότι για τις τράπεζες που αναφέρθηκε το θέμα υπάρχει ακόμα ένα μικρό σημείο, ότι οι τράπεζες αρνούνται να ερευνήσουν συνταξιούχους για δάνειο, ακόμα και αν η σύνταξή τους είναι υψηλή, αρνούνται αν δεν έχουν άλλα εισοδήματα οι συνταξιούχοι. Αυτό πρέπει νομίζω να το δείτε.

Και το άλλο που θα ήθελα να πω είναι ότι πρέπει να γίνει κάποια έρευνα για τη μεταχείριση των ατόμων τρίτης ηλικίας εις τα νοσοκομεία και στις στέγες και κατ' οίκον φροντίδας κ.τ.λ., για να μην είναι, πρώτον, δεύτερης κατηγορίας τα άτομα αυτά, αλλά επίσης να πω ότι στην Αγγλία έγινε έρευνα -και πιστεύω πρέπει να γίνει και στην Κύπρο- για να υπάρχει πιο σωστός έλεγχος για τη μεταχείριση των ατόμων τρίτης ηλικίας. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Έλενα. Έχουν μείνει ακόμα δέκα ομιλητές, ομιλήτριες. Η ώρα είναι 1:00 μ.μ., πρέπει να δοθούν απαντήσεις και από τα υπουργεία, δεν θα στερήσω τον λόγο σε κανέναν. Απλά, έκκληση, για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε τις εργασίες και να έχουμε και κάποιες απαντήσεις, που όλοι νομίζω, έτσι, ιεραρχούμε ως σημαντικό να ακούσουμε κάποιες απαντήσεις, να είμαστε όσο πιο σύντομοι και περιεκτικοί μπορούμε.

Αγαπητέ μου Χρίστο, έχεις τον λόγο και σίγουρα είναι τυχαία η αναφορά μου σε αυτό το σημείο.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Λεμεσού (Χρίστος Παπαδόπουλος):

Κύριε Πρόεδρε, θα είμαι σύντομος, όχι παραπάνω από ενάμισι λεπτό, θα αφαιρέσω πολλά από αυτά που θα ήθελα να πω. Είναι πολύ σημαντικές και αξιόλογες οι τοποθετήσεις που έχουν επισημανθεί από τις επιτροπές Κοινωνικής Πρόνοιας και επιτροπής Υγείας. Θέλω να τονίσω τη δημιουργία εξειδικευμένων ομάδων στα επαρχιακά γραφεία ευημερίας στην κοινοτική ανάπτυξη. Είναι οι εμπειρογνώμονες που θα βοηθήσουν σημαντικά τις ΜΚΟ, τα ΣΚΕ και τα κέντρα ενηλίκων. Με τη βοήθεια αυτών, θα υπάρξει σημαντική οικονομική ενίσχυση όλων των δομών των κέντρων ενηλίκων για δημιουργία προγραμμάτων.

Τονίζω επίσης ως εξαιρετικά σημαντικό για τους ανθρώπους που έχουν συνταξιοδοτηθεί το να συμμετέχουν ενεργά. Γιατί η συναναστροφή με άλλους ανθρώπους είναι θεμελιώδης για την ψυχική μας ευεξία. Μας βοηθά να αισθανόμαστε συνδεδεμένοι, μειώνει το αίσθημα της μοναξιάς και μπορεί να μας προσφέρει συναισθηματική υποστήριξη. Μέσα από τις σχέσεις μαθαίνουμε να αναπτύσσουμε δεξιότητες επικοινωνίας και βρίσκουμε νόημα στη ζωή μας. Συνολικά, η συναναστροφή είναι κρίσιμη για την ευημερία και την ποιότητα της ζωής μας και αυτά μπορούν γίνουν είτε μέσα από τον εθελοντισμό είτε μέσα από τα κέντρα ενηλίκων. Ήθελα κι άλλα να πω, αλλά θα μείνω μέχρι εδώ. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, αγαπητέ μου Χρίστο. Αντώνης Παπαντωνίου, Νέα Αγροτική Κίνηση.

Εκπρόσωπος Νέας Αγροτικής Κίνησης (Αντώνης Παπαντωνίου):

Θα ήθελα να αρχίσω να λέω λίγα πράγματα, θα περικόψω υπερβολικά και θα πω ότι ο τρόπος λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων χρειάζεται αλλαγή. Δεν μπορεί να ερχόμαστε μια φορά τον χρόνο και οι περισσότεροι βουλευτές να μην έχουν ιδέα από πολλά πράγματα και να μην λαμβάνουν μέρος, ώστε να εκφέρουν τις απόψεις και τα προβλήματα τα οποία συναντούν.

Κάποτε η κυρία της Τρόικα είπε ότι στην Κύπρο συνάντησε τη μεγαλύτερη διαφθορά, η οποία υπάρχει σε όλους τους τομείς. Και η διαφθορά δεν είναι μόνο σε έναν τομέα, για παράδειγμα εις την παιδεία, εις το σύστημα κ.λπ., αλλά είναι σε όλα τα επίπεδα. Θα μιλήσουμε, επί παραδείγματι, για τα χρηματιστήρια δύο φορές; Θα μιλήσουμε για τις υπερχρεώσεις από τις τράπεζες των τόκων των δανείων; Θα ήθελα σε αυτό το σημείο να αναφέρω ένα πράγμα, για να γίνει κατανοητό το πόσο ψηλά η διαφθορά έχει φθάσει. Ένας γνωστός μου έκανε αίτηση για δάνειο £100.000, πήγε σε όλα τα τραπεζικά ιδρύματα και συνεργατικά. Ένα συνεργατικό, ο Στρόβολος. Έπρεπε, για να εξοφλήσει το δάνειο, να

πληρώσει ο χρεώστης £20.000 περισσότερα απ' ό,τι θα πλήρωνε εις την Τράπεζα Κύπρου. Ο χρεώστης έκανε το δάνειο με το πιο φτηνό επιτόκιο και ήταν στο Συνεργατικό των δημοσίων υπαλλήλων και τον χρέωσαν €34.000 περισσότερα. Δηλαδή αν τυχόν και το έκαμνε από τον Στρόβολο, θα πλήρωνε πάνω από €70.000. Αυτά που οφείλονται; Στην ανυπαρξία ελέγχου και εις το θέμα της ανοχής. Ανεχόμαστε την κάθε...

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαντωνίου.

Εκπρόσωπος Νέας Αγροτικής Κίνησης:

Εντάξει, ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Να είσαστε καλά. Ακούγομαι λίγο -και δεν είμαι, πιστέψτε με έτσι- πιεστικός, αλλά πρέπει να ολοκληρώσουμε.

Εκπρόσωπος Νέας Αγροτικής Κίνησης:

Γι' αυτό έχω πει στην αρχή ότι πρέπει να αλλάξει ο τρόπος λειτουργίας.

Προεδρεύων:

Το μήνυμα είναι περισσότερο από εμφανές σε σχέση με όλα όσα μας έχετε αναφέρει.

Οδυσσέας Πατσαλίδης, ΕΣΣΕ Κερύνειας.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Κερύνειας (Οδυσσέας Πατσαλίδης):

Χαιρετίζω όλους τους συναδέλφους. Έχω καλυφθεί σε αρκετά μεγάλο βαθμό, απλώς θέτω τις επικεφαλίδες να το πω. Αύξηση για τα νεαρά ζευγάρια, να γίνουν αυξήσεις και όση πιο πολλή βοήθεια μπορεί να δοθεί, διότι από τα νεαρά ζευγάρια με τις γεννήσεις αυτά θα καλύψουν και τους επόμενους συνταξιούχους, τις επόμενες γενεές συνταξιούχων, εννοώ. Διότι, με την υπογεννητικότητα θα αναγκαστούν να αυξήσουν τις κοινωνικές ασφαλίσεις, που δεν θα σηκώνει ο κόσμος, και άρα θα έχουμε πρόβλημα να παίρνουμε από τα αποθεματικά του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αναφέρω και το 12,6, επειδή τυγχάνει να ήμουν εμπλεγμένος στη Συνεργατική Τράπεζα με τα ταμεία προνοίας και των συντάξεων. Δεν συμφωνώ και ας με κατηγορήσουν όλοι! Το 12,6 πρέπει να παραμείνει ως έχει. Δεν μπορεί να μου κόβκει εμένα ή του οποιουδήποτε από εσάς περισσότερα λεφτά και να φεύγει ο άλλος στα 63 του χρόνια και να ερχόμαστε να τον ευνοούμε τον εξηντατριάχρονο. Ας του κόψει στο κάτω κάτω κάτι πιο λίγο, ας μειώσει λίγο την αποκοπή! Αλλά, δεν συμφωνώ στο να εισφέρω εγώ παραπάνω και να έρχεται να δίνει του άλλου δύο χρόνια πριν τα 65, πιο πολλές αποκοπές να γίνονται για εμάς παρά στον νεότερο που φεύγει! Αν θέλουν να φύγουν, να φύγουν! Ο καθένας δικαιούται και αν θέλει και από τα 50 του.

Επίσης, το δεύτερο, όσον αφορά τις αυξήσεις των συντάξεων των γερόντων, εκεί η εισήγηση -ακούστηκε και από άλλους και από τους συνταξιούχους και από άλλους συνδέσμους- είναι να δίνονται οι αυξήσεις, ναι μεν, αλλά πρέπει να υποβοηθηθεί ο χαμηλοσυνταξιούχος, εκείνος που έχει την πραγματική ανάγκη, όχι εγώ που παίρνω, ας πούμε, €2.000 ή ο άλλος που μπορεί να παίρνει €1.500. Να ενισχύουμε με το ποσοστό που δίνουν οι κοινωνικές ασφαλίσεις κάθε χρόνο, όσο μας δίνουν, 2% ή 3% ή ανάλογα του τιμαριθμού, να δίνονται επιπλέον του τιμαριθμού για τους χαμηλοσυνταξιούχους κάποια ποσοστά υψηλά και να είναι μόνιμο. Κάθε χρόνο, παράδειγμα, 5% επιπλέον των κοινωνικών ασφαλίσεων, για να βοηθηθούν, να ανεβούν σιγά σιγά οι συντάξεις των χαμηλοσυνταξιούχων, διότι έχει πάρα πολύ κόσμος που πεινά, και δεν γίνεται να βλέπω καθημερινά μέσα στο Tik Tok άτομα να διαφημίζουν και να μην έχουν να φάνε και να είναι μέσα στα αυτοκίνητα στη Λεμεσό! Σε δύο περιπτώσεις είδα εχτές και προχτές μέσα στα αυτοκίνητα να μένει ο κόσμος, ο ένας σαράντα μέρες και ο άλλος πέντε χρόνια μέσα στο αυτοκίνητο έξω από το νοσοκομείο Λεμεσού. Αυτά είναι απαράδεκτα! Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Πατσαλίδη. Κυρία Έλση Πραξιτέλους, Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ). Να πούμε ότι σήμερα είναι και η Παγκόσμια Ημέρα για την Καταπολέμηση της Βίας Εναντίον των Γυναικών. Έχετε τον λόγο, κυρία Έλση.

Εκπρόσωπος ΣΠΑΒΟ (Έλση Πραξιτέλους):

Είναι η έναρξη των δεκαεξαήμερων εκδηλώσεών μας για τη βία στην οικογένεια. Σας χαιρετώ πρώτα απ' όλα. Ασπάζομαι αρκετά από αυτά που είπαν οι προηγούμενοι, εγώ όμως θα σας μιλήσω αποκλειστικά για τη βία στους ηλικιωμένους. Η παλιά φωτογραφία της ευτυχισμένης οικογένειας όπου παιδιά, γονείς και παππούδες κάθονται γύρω από το τραπέζι και απολαμβάνουν το φαγητό τους, με χαρά, ζώντας μια ευτυχισμένη οικογενειακή στιγμή έχει εκλείψει. Ο παππούς και η γιαγιά στην εποχή μας βρίσκονται σε κάποιο γηροκομείο ή απομονωμένοι στο σπίτι τους, περιμένοντας με λαχτάρα ένα τηλεφώνημα από τα παιδιά τους, που δυστυχώς σπανίως έρχεται ή/και καθόλου. Στην εποχή της ταχύτητας και της τεχνητής νοημοσύνης οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας υφίστανται πολύμορφη βία, απαξίωση και περιφρόνηση. Οι μορφές της βίας είναι: Η ψυχολογική και συναισθηματική βία, η οποία εκφράζεται με εξαναγκασμό, πίεση, υποτιμητικά σχόλια, εξύβριση, απειλές, πλήττει σοβαρά την ψυχολογική ακεραιότητα των ηλικιωμένων ή τους προκαλεί πραγματικό φόβο, απομόνωση από το περιβάλλον τους και έχει μεγάλο αντίκτυπο στην προσωπικότητα των ηλικιωμένων. Σωματική κακοποίηση, η οποία οδηγεί στον

τραυματισμό, πρόκληση πόνου ή/και αναπηρίας του ηλικιωμένου. Ασκείται άμεσα μέσω χτυπημάτων, κουνημάτων ή/και με την χορήγηση ακατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής ή/και με την υποχρεωτική καθήλωση και περιορισμό των ηλικιωμένων. Παραμέληση, η οποία προέρχεται από την αδυναμία των φροντιστών να παρέχουν την κατάλληλη φροντίδα βάσει των αναγκών των ηλικιωμένων. Αυτό γίνεται είτε σκόπιμα είτε από έλλειψη γνώσης ή/και δεξιοτήτων, για να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες ανάγκες των ηλικιωμένων. Επιπλέον, ο ηλικιωμένος μπορεί να ζει κάτω από άθλιες συνθήκες, όπως βρώμικος χώρος, χωρίς τις αναγκαίες παροχές σε ρεύμα και νερό. Σεξουαλική κακοποίηση...

Προεδρεύων:

Κυρία Έλση, πρέπει να ολοκληρώσετε την παρέμβασή σας, παρακαλώ.

Εκπρόσωπος ΣΠΑΒΟ:

Λοιπόν, θα πω τις επικεφαλίδες. Οικονομική εκμετάλλευση, όπου οι ηλικιωμένοι εξαναγκάζονται να παραδώσουν μέρος της σύνταξής τους ή/και της ακίνητης περιουσίας τους. Εξαπάτηση από την ιατρική φροντίδα, σωματική κακοποίηση. Αυτές είναι λίγες από τις μορφές κακοποίησης που υφίστανται οι ηλικιωμένοι.

Επίσης, θέλω να προσθέσω ότι ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ), σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας Κύπρου, συνδιοργανώνει στις 27 Νοεμβρίου 2024 επιστημονική ημερίδα με τίτλο «Αναγνώριση και Υποστήριξη Ηλικιωμένων Θυμάτων Κακοποίησης».

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Έλση. Κώστας Σκαρπάρης, Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων (ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ).

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Κωνσταντίνος Σκαρπάρης):

Κύριε Πρόεδρε, κύριοι εκπρόσωποι της κυβέρνησης, θα ήταν καλύτερα βεβαίως να ήταν οι ίδιοι οι υπουργοί να ακούσουν τη Βουλή των Γερόντων, δεν άντεξαν βεβαίως, όπως και πέρσι, το σημειώνω και θυμάστε. Και είναι μια κριτική καλόπιστη και είναι καλά να μεταφερθεί στους αρμόδιους.

Αγαπητοί φίλοι και φίλες συνάδελφοι βουλευτές της Βουλής των Γερόντων, την ομιλία μου θα την καταθέσω, ωστόσο θα καταπιαστώ με τρία, τέσσερα ζητήματα, που, κατά την άποψή μου, πρέπει να λεχθούν, έτσι, με έντονο τρόπο εδώ στη Βουλή των Γερόντων.

Το πρώτο είναι η ακρίβια, η οποία χτυπά αλύπητα τους συνταξιούχους, ενώ η κυβέρνηση - όπως γνωρίζετε πολύ καλά, πρόσφατα έχουν δημοσιευτεί στοιχεία- η κυβέρνηση εισέπραξε φέτος περίπου €1,5 δις περισσότερα από αυτά που ανέμενε. Και με βάση στοιχεία δικά της

επέστρεψε πίσω τα €140 εκατομ. περίπου, που είναι και υπερκοστολογημένα, γνωρίζοντας διάφορα ζητήματα, όπως παράδειγμα, επέστρεψε ή αποδέχτηκε ένα αίτημα της οργάνωσής μας και της Βουλής των Γερόντων στο να εντάξει τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, τους συνταξιούχους, με αποτέλεσμα να έχουν την έκπτωση, από τον Δεκέμβριο βεβαίως, δεν έγιναν ακόμα τα αναγκαία από την πλευρά της κυβέρνησης, από τον Δεκέμβριο να έχουν 20% έκπτωση στον ηλεκτρισμό. Την ίδια στιγμή όμως αφαίρεσε το δικαίωμα από τη χορηγία του Υπουργείου Οικονομικών -είναι εδώ όπως αντιλαμβάνομαι και ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών- αφαίρεσε από όλους τους καταναλωτές τη χορηγία του Υπουργείου Οικονομικών. Ανάμεσα στους υπόλοιπους καταναλωτές που χάνουν το δικαίωμα είναι ακόμα 120 000 συνταξιούχοι. Και έκανε κάποιες μικροκινήσεις σε κάποια στιγμή, ευκαιριακές, θυμάστε, μας έδωσε €50 για τρεις μήνες μόνο, Απρίλιο, Μάιο, Ιούνιο, και στην πιο κρίσιμη περίοδο, την περίοδο Αυγούστου-Σεπτεμβρίου, που ο καύσωνας ήταν στα ύψη και έπρεπε να χρησιμοποιήσουν κάποιοι τα κλιματιστικά τους, αφαίρεσε αυτό το ποσό η κυβέρνηση. Χρειάζονται πολλά να γίνουν, να δοθούν αντισταθμιστικές παροχές προς τους συνταξιούχους, για να μπορούν να έχουν μια ζωή με αξιοπρέπεια.

Το δεύτερο που υπερτονίζω εδώ και είναι η απαίτηση ευρύτερα της κοινωνίας και της οργάνωσης που εκπροσωπώ, της ΕΚΥΣΥ, αλλά και της Βουλής των Γερόντων είναι η κατάργηση του πέναλτι 12%. Δεν μπορεί να συνεχίσουν οι εργαζόμενοι με πολλά χρόνια εργασίας να τιμωρούνται για πάντα για ένα μέτρο που μας επέβαλε με τα τότε δεδομένα η Τρόικα, όπως και πολλά άλλα, και φροντίσαμε ως κοινωνία το συνδικαλιστικό κίνημα να τα επαναφέρει. Και αυτό είναι μέσα στις προτεραιότητές μας και να το καταλάβει η κυβέρνηση ότι οι δύο προτάσεις που έκανε ήταν προβληματικές και απαράδεκτες, άλλωστε απορριφθήκαν από όλο το συνδικαλιστικό κίνημα.

Τελειώνω με τη μεγάλη μας απαίτηση, ότι πρέπει να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και να φροντίσει το κράτος για μια σταδιακή αποπληρωμή του μεγάλου χρέους που έχει ξεπεράσει τα €10 δις.

Δεν ξεχνούμε βεβαίως και την αδικία που υπάρχει για τους άντρες χήρους που έχασαν τη σύζυγό τους πριν από τον Γενάρη του 2018. Παραβιάζεται η αρχή της ισότητας και οφείλει η κυβέρνηση, για να είναι μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος, να βελτιώσει τη νομοθεσία, με τρόπο ώστε να μην αδικούνται οι άντρες χήροι.

Μένω ως εδώ. Την ομιλία μου την καταθέτω για τα υπόλοιπα.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Σκαρπάρη. Ο κ. Μιχάλης Τριφυλλής, ΕΣΣΕ Αμμοχώστου.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Αμμοχώστου (Μιχάλης Τριφυλλής):

Μιχάλης Τριφυλλής από το ΕΣΣΕ Αμμοχώστου. Τον χρόνο μου προτιμώ να τον παραχωρήσω στις απαντήσεις των υπουργείων.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Τριφυλλή, μας βοηθάτε. Ο κ. Μάμας Φιλίππου, επίσης από το ΕΣΣΕ Αμμοχώστου.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Αμμοχώστου (Μάμας Φιλίππου):

Εγώ θα αναφερθώ σύντομα σε δύο, τρία σημεία. Το πρώτο είναι το θέμα της κατ' οίκον νοσηλείας που στην επαρχία Αμμοχώστου τουλάχιστον, άσχετα αν το υπουργείο μάς έδωσε εκατόν οκτώ νοσηλευτές παγκύπρια γι' αυτό το πρόγραμμα, στην επαρχία Αμμοχώστου υπήρχε ένας και μετά από πολλές ενέργειές μας αυξήθηκαν σε δύο. Όμως, δεν είναι αρκετοί, γιατί, αν τύχει ο ένας να αρρωστήσει και ο άλλος να βρεθεί με άδεια, δεν υπάρχει αντικαταστάτης να τους αντικαταστήσει. Πρέπει να γίνει μια προσπάθεια να αντικαθίστανται οι απόντες.

Όσον αφορά τα φάρμακα, από τον Σεπτέμβριο δικαιούνται όσοι είναι δικαιούχοι να παίρνουν για δύο μήνες φάρμακα μόνο από τα νοσοκομεία, από τα φαρμακεία των νοσοκομείων. Γιατί να μη γίνει το ίδιο σχέδιο και για τα ιδιωτικά φαρμακεία, ώστε να μπορούν οι ηλικιωμένοι να παίρνουν τα φάρμακα από τον τόπο της διαμονής τους;

Και το τρίτο, το σοβαρό που είπε και ο κ. Σκαρπάρης τελευταίο, η αδικία για τη σύνταξη χηρείας των αντρών. Εγώ είχα κάμει τότε που θα γινόταν η νομοθεσία μια έρευνα σε κοινότητα των 5 000 κατοίκων και βρήκα εκατόν τρεις γυναίκες χήρες και μόνο τριάντα επτά χήρους, από τους οποίους ο ένας δημόσιος υπάλληλος συνεχίζει να παίρνει το επίδομα χηρείας. Οι τριάντα τέσσερις, επειδή οι σύζυγοί τους έπαιρναν την κοινωνική σύνταξη, δεν δικαιούνται να πάρουν και μόνο δύο θα δικαιούνταν να πάρουν τη σύνταξη χηρείας. Πώς αυτοί που εκάμαν την έρευνά τους και εκρίναν ότι το ταμείο θα επηρεαστεί με εκατομμύρια είπαν ότι θα επηρεαστεί με τόσο μικρό αριθμό δικαιούχων;

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Μάμα, πάρα πολύ.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Αμμοχώστου:

Εγώ ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ο κ. Παντελής Χατζηπαντέλα.

Εκπρόσωπος ΟΠΡΕΠΟ (Παντελής Χατζηπαντέλα):

Από την Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών. Η παρέμβασή μου, κύριε Πρόεδρε, αφορά τη δυνατότητα εμβολιασμού γρίπης και όχι μόνο στα φαρμακεία για διευκόλυνση των ηλικιωμένων. Η προσβασιμότητα των φαρμακείων της γειτονιάς, η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ φαρμακοποιού και ασθενή λόγω συχνής επαφής και φιλικής σχέσης, οι διευρυμένες ώρες λειτουργίας του φαρμακείου διευκολύνουν ιδιαίτερα τους ηλικιωμένους και τον υπόλοιπο πληθυσμό να επισκεφτούν το φαρμακείο της γειτονιάς και να εμβολιαστούν, αφού από μόνοι τους μπορεί να δυσκολεύονται να οδηγήσουν ή να πάρουν άλλο μέσο μεταφοράς, για να πάνε στον προσωπικό τους γιατρό ή στο νοσοκομείο. Ήδη σε δεκαεπτά ευρωπαϊκά κράτη, συμπεριλαμβανομένου της Ελλάδας, αυτό έχει θεσμοθετηθεί, με αποτέλεσμα τη θεαματική αύξηση της συμμόρφωσης των πολιτών στον εμβολιασμό για την εποχιακή γρίπη.

Επίσης, οι φαρμακοποιοί στην Κύπρο, πέραν της πανεπιστημιακής τους γνώσης, έχουν ήδη εκπαιδευτεί για τον εμβολιασμό κατά την περίοδο του COVID-19 στο Πανεπιστήμιο UNIC και είναι έτοιμοι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για τον εμβολιασμό των πολιτών για την εποχιακή γρίπη και όχι μόνο. Εισηγούμαι όπως το κράτος θεσμοθετήσει τον εμβολιασμό και στα φαρμακεία. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Χατζηπαντέλα. Και ο τελευταίος ομιλητής ο κ. Στέλιος Χριστοδούλου, Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρδιοπαθών.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών (Στέλιος Χριστοδούλου):

Γεια σας και από εμένα. Εγώ θέλω να αναφερθώ σε ένα σοβαρό θέμα που προκύπτει, είναι το θέμα των οικιακών βοηθών από τις ασιατικές χώρες. Δυστυχώς, έχει παρατηρηθεί τον τελευταίο καιρό να το σκάνε τη νύχτα. Ενώ υποβαλλόμαστε σε έξοδα, για να τις φέρουμε από το εξωτερικό, αυτές έρχονται οργανωμένες και μετά από λίγο διάστημα ένα βράδυ το σκάνε χωρίς να λένε τίποτε. Πηγαίνοντας στην Υπηρεσία Αλλοδαπών, εκεί συνάντησα πάρα πολύ κόσμο, που είχε ακριβώς το ίδιο πρόβλημα. Εμείς είμαστε πλέον ηλικιωμένοι, έχουμε ανάγκη από βοηθό στο σπίτι, επωμιζόμαστε τα έξοδα και όμως αυτές χάνονται. Καλώ τον Υπουργό Εσωτερικών να μελετήσει το θέμα, ώστε να μπουν πιο αυστηρά μέτρα και να μην μπορούν να το σκάνε. Δηλαδή, αν το σκάσουν, να ακυρώνεται η κάρτα η ροζ - πώς τη λένε- ή να ειδοποιούνται οι ευρωπαϊκές χώρες ότι είναι άκυρη ή ότι εκμεταλλεύονται την Κύπρο σαν διακομιστικό σταθμό και να υπάρχει και κάποιο πρόστιμο, έστω στον ατζέντη που τις φέρνει ή στον αντιπρόσωπό τους εκεί, ώστε να μας βοηθήσει κι εμάς να βκαίνουμε 'πού τούτο το πρόβλημα. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Επιτρέψτε μου να δώσω για δύο λεπτά ακόμα τον λόγο στον κ. Ξενάκη Ξενοφώντος εκ μέρους της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου. Μπαίνοντας και στη διαδικασία των απαντήσεων πλέον.

Εκπρόσωπος Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου (Ξενοφών Ξενοφώντος):

Χαιρετίζω όλους. Είμαι ο Ξενοφών Ξενοφώντος εκ μέρους της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου. Κύριε Πρόεδρε, όλα αυτά τα προβλήματα που ακούσαμε από τους συναδέλφους εδώ και τις συναδέλφισσες σε εμάς είναι πολύ γνωστά. Εμείς είμαστε κάθε μέρα με τον κόσμο αυτό και προσπαθούμε να λύσουμε το κάθε πρόβλημα, αλλά δυστυχώς, όταν χρειαστούμε τις κυβερνητικές υπηρεσίες, δεν μας απαντούν τα τηλέφωνα. Θα μπορούσαν όλα αυτά, δεν λέω όλα, αλλά τουλάχιστον τα μισά προβλήματα, να μην έρχονταν εδώ, αν ήταν δυνατό να έχουμε επαφή με το κράτος ή ακόμα και με τους βουλευτές μας, οι οποίοι δεν βγαίνουν προς τις κοινότητες να έρθουν σε επαφή μαζί μας, για να τους μεταφέρουμε τα προβλήματα.

Είναι κρίμα τόσα προβλήματα που ακούσαμε σήμερα να μην μπορέσουμε να επιλύσουμε τουλάχιστον τα μισά. Είναι κρίμα, το λέω δύο και τρεις φορές, διότι προσπαθούμε να λύσουμε τα προβλήματα και δεν μπορούμε να έρθουμε σε επαφή με το κράτος. Γι' αυτό, ήθελα να καταγραφεί.

Και κάτι άλλο τελευταίο, κύριε Πρόεδρε, θα μπορούσε το κράτος να δώσει στα κοινοτικά συμβούλια κρατικούς αριθμούς τηλεφώνων, για να μπορούν να απαντούν, όταν βλέπουν ότι είναι από κυβερνητικό, όπως γίνεται μεταξύ των διαφόρων υπουργείων. Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Να δώσω τον λόγο σύντομα, διότι κάποια ήδη έχουν λεχθεί, πολλά βρίσκονται στις αναφορές που έχουμε ενώπιόν μας σε σχέση με την έκθεση προόδου των αιτημάτων, αλλά θεωρώ ότι και για κάποια νέα αιτήματα ή κάποιες αναφορές που έχουν γίνει και σήμερα εδώ χρειάζεται να δοθούν κάποιες απαντήσεις. Δεν έχω κατάλογο των υπουργείων μπροστά μου. Να δώσω πρώτα τον λόγο στον γενικό διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας για κάποια σχόλια, πάρα πολύ σύντομα.

Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Κώστας Χατζηπαναγιώτου):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Θα προσπαθήσω να αντιμετωπίσω όσα θέματα έχουν σχέση με το Υπουργείο Εργασίας.

Ξεκινώντας, αρχικά, είχε γίνει αναφορά για τα κέντρα απασχόλησης στην ύπαιθρο σε συνδυασμό με τις ψηφιακές δεξιότητες για τις οποίες εκπονεί προγράμματα το Κέντρο Παραγωγικότητας. Να αναφέρω ότι για το 2024 είχαν εκπονηθεί δεκατέσσερα προγράμματα σε διάφορες περιοχές της υπαίθρου, αυτά θα αυξηθούν για το 2025, και συμμετείχαν εκατόν εβδομήντα άτομα. Οπότε, εφόσον υπάρχει ανάγκη και ζήτηση για αύξηση, θα γίνει προσπάθεια να αντιμετωπιστεί.

Σε ό,τι αφορά την αναφορά για την επιχορήγηση για ξενοδοχεία και την επανειλημμένη συμμετοχή ατόμων, πιθανόν να μην ήταν γνωστό και θα προσπαθήσουμε να το κοινοποιήσουμε, για να γίνει καλύτερα γνωστό με τη νέα σεζόν. Τις πρώτες δύο βδομάδες έχουν δικαίωμα να κάμουν αίτηση μόνο άτομα τα οποία δεν συμμετείχαν ξανά και το υπόλοιπο χρονικό διάστημα κάμνουν και οι υπόλοιποι. Γι' αυτό θα γίνει προσπάθεια επικοινωνίας με το κοινό και μ' εσάς με καλύτερο τρόπο, ώστε τα αιτήματα να γίνονται έγκαιρα για το δικαίωμα για όσους δεν είχαν συμμετάσχει ξανά.

Σε ό,τι αφορά τη σύνταξη χηρείας για τους άντρες, το κόστος είχε υπολογιστεί, όταν έγινε στο παρελθόν -γιατί υπήρχε το ερώτημα πόσο κοστίζει και ότι είναι λίγο- και όταν έγινε αυτό ήταν περιοριστικό, για να ληφθούν αποφάσεις. Υπόσχομαι, μετά από την αναφορά από αρκετούς, να το θέσουμε ξανά. Στο παρελθόν είχε υπολογιστεί ετήσια δαπάνη €39 εκατομ. και ένα σύνολο €440 εκατομ. για μερικά χρόνια.

Όσον αφορά το δημογραφικό το οποίο είναι μεν ευρύ θέμα, αλλά επηρεάζει αρκετά από τα θέματα τα οποία έχουν αναφερθεί. Νομίζω ότι απασχολεί σοβαρά την κυβέρνηση και έχουν ανακοινωθεί τα μέτρα από τον κ. Πρόεδρο, οπότεν είμαστε στη διάθεσή σας να ακούσουμε οτιδήποτε στο θέμα αυτό και σχόλια για την επόμενη φάση, που θα γίνει η ανακοίνωση των μέτρων.

Σε ό,τι αφορά το 12%, κύριε Πρόεδρε, το οποίο θίξατε και εσείς στην αρχή, πριν από το διάλειμμα, εξακολουθεί να είναι αντικείμενο συζήτησης με τους κοινωνικούς εταίρους και σύντομα πιστεύουμε ότι θα υπάρξουν εξελίξεις. Να μην αναφέρω το ιστορικό. Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, κύριε Χατζηπαναγιώτου.

Εκπρόσωπος Κίνησης Οικολόγων Συνταξιούχων (Χριστοφής Κίκας):

Κύριε Πρόεδρε, να πω ότι έχουν δικαίωμα οι χαμηλοσυνταξιούχοι για τις τρεις βραδιές σε χώρους των βουνών που παραπαίουν, θα κλείσουν σε λίγο, βοηθούμεν τους και αυτούς να μείνουν στους χώρους τους και τους νέους τους εκεί με το να τα πληρώνετε τούτα. Επιπροσθέτως, έχουμε αξιοπρέπεια, δεν είμαστε επαίτες, ρίχνετε κάτι και όποιος προλάβει να το πάρει!

Προεδρεύων:

Προφανώς! Το μήνυμα έν' καθαρό, εδοθήκαν κάποιες απαντήσεις. Θέλω να πω ότι δεν ολοκληρώνουμε ούτε ως Βουλή, είμαι και βέβαιος ούτε κι εσείς ως Βουλή των Γερόντων εδώ, τις παρεμβάσεις μας, τις ενέργειές μας, ξεκινούν σήμερα, ανανεώνονται οι ενέργειές μας στην κατεύθυνση επίλυσης όλων των ζητημάτων που έχουν τεθεί και σήμερα, αλλά δυστυχώς η αλήθεια είναι ότι πολλά από αυτά επαναλαμβάνόμενα.

Να δώσω τον λόγο στο Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας. Είδα τη λειτουργό... Από τη θέση σας, σύντομα, παρακαλώ.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας (Σταυρούλα Γεωργίου):

Ναι, πολύ σύντομα, δεδομένου του ότι η Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας έκαμε μια αρκετά εκτενή αναφορά στις δράσεις του υφυπουργείου σε σχέση με τα αιτήματα. Δεν θα επαναλάβω τις δράσεις μας. Θα μου επιτρέψετε να κρατήσω όμως τις πολλές αναφορές που έγιναν σήμερα στην ανάγκη για επέκταση των κέντρων ενηλίκων, με σκοπό τη δημιουργική απασχόληση, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και την κοινωνικοποίηση των ατόμων τρίτης ηλικίας. Τις θέσεις μας τις έχουμε αποστείλει και γραπτώς, αναφέρθηκε και η υφυπουργός...

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πολύ. Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας... Σχολή Τυφλών. Παρακαλώ.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Μάριος Επαμεινώνδας)

Στην αλληλογραφία που είχαμε πριν τη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, δεν είχε τεθεί το θέμα αυτό, αν δεν κάνω λάθος, θα καταγραφεί και θα προωθηθεί στους αρμόδιους. Για τα υπόλοιπα θέματα επιμορφωτικών κέντρων, μάθησης κ.λπ. υπάρχει ευελιξία και αναλόγως των αιτημάτων θα γίνει το καλύτερο δυνατό.

Προεδρεύων: Υπουργείο Εσωτερικών.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Εσωτερικών (Ειρήνη Γιαννακού):

Ευχαριστώ. Τα θέματα που αφορούν το Υπουργείο Εσωτερικών είχαν αναφερθεί σε σχέση με τους ανελκυστήρες στους κυβερνητικούς οικισμούς στέγασης εκτοπισθέντων, διότι το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως διά του Υπουργού Εσωτερικών υλοποιεί τα σχέδια στους προσφυγικούς

οικισμούς. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι όλες οι καινούργιες πολυκατοικίες χτίζονται με ανελκυστήρα και όσον αφορά τις παλιές πολυκατοικίες έχουμε ήδη εγκαταστήσει αριθμό

ανελκυστήρων σε εκατό δεκαπέντε πολυκατοικίες και όλες οι υπόλοιπες πολυκατοικίες, ακριβώς για να διευκολύνουμε τον κόσμο και για να προχωρήσουν τάχιστα τα προγράμματα, έχουμε ενταχθεί στο νέο σχέδιο «Χτίζω», το οποίο έχει εφαρμοστεί από πέρσι και έτσι προσδοκούμε όλες οι πολυκατοικίες να αποκτήσουν ανελκυστήρα, για να μπορέσουμε να προσφέρουμε ποιοτική και ασφαλή διαβίωση σ' αυτούς τους κατοίκους. Η θέση μας είναι καταγεγραμμένη στην έκθεση της επιτροπής. Δεν θέλω να προσθέσω κάτι άλλο λόγω και του περιορισμένου χρόνου που μας διατίθεται. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ. Υπουργείο Υγείας. Αν έχετε κάποια επιπλέον σχόλια...

Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας (Ελισάβετ Κωνσταντίνου):

Απλώς, για τα θέματα τα οποία έχουν θιχτεί κατά κόρον, είναι τα θέματα των φαρμάκων, στα πλαίσια του σχεδίου υγείας. Θα πω ότι γι' αυτά τα φάρμακα στα πλαίσια του ΓΕΣΥ σε κάθε κατηγορία υπάρχει τουλάχιστον ένα φάρμακο το οποίο μπορεί να λάβει ο δικαιούχος με την καταβολή μόνο ενός ευρώ. Απ' εκεί και πέρα, έχουν μπει και πολλά άλλα φάρμακα σε κάθε κατηγορία και χρειάζεται να καταβάλουμε τη διαφορά από το αρχικό φάρμακο.

Παλιά, πριν την εφαρμογή του ΓΕΣΥ, ο κάθε δικαιούχος είχε την ευκαιρία να λάβει μόνο ένα φάρμακο. Τώρα υπάρχει μεγάλη γκάμα

φαρμάκων και για ένα φάρμακο με την καταβολή ενός ευρώ, ενώ όλα τα υπόλοιπα με τη συμπληρωμή των €2.

Σχετικά με τα καινοτόμα, από ό,τι έχω δει ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας επεξεργάζεται τρόπο να μπαίνουν γρηγορότερα και να είναι χαμηλότερη η συνεισφορά. Για τα λεγόμενα «μη συνταγογραφούμενα φάρμακα», όπως είναι η ασπιρίνη, η εντεροδιαλυτή, η βιταμίνη D κ.λπ., στο παρόν στάδιο χορηγούνται βάσει ειδικών πρωτοκόλλων, δηλαδή πρέπει να έχει συγκεκριμένες ασθένειες ο δικαιούχος, αλλά ο Οργανισμός είναι στη διαδικασία να παρέχει και κάποια μέσω προσφορών, δηλαδή να τα προμηθευτεί και να είναι πιο εύκολα προσβάσιμα στους δικαιούχους.

Όσον αφορά τον εμβολιασμό στα φαρμακεία, ο λόγος για τον οποίο μέχρι στιγμής δεν έχουν δοθεί είναι ότι γίνεται μια αξιολόγηση των δικαιούχων και προτεραιότητα έχουν πρώτα οι ευάλωτες ομάδες που είναι οι ηλικιωμένοι, αυτοί που πάσχουν από χρόνια νοσήματα. Αντιλαμβάνεστε ότι στο φαρμακείο δεν θα μπορεί να γίνει αυτή η αξιολόγηση, οπότε θα πρέπει όλοι να είναι δικαιούχοι και με την ίδια σειρά. Θα το μελετήσουμε όμως. Αλλά το

γεγονός ότι το εμβόλιο της γρίπης παρέχεται από τον προσωπικό γιατρό σίγουρα έχει δώσει πολύ εύκολη πρόσβαση στον πληθυσμό και είμαστε ικανοποιημένοι από την ανταπόκριση. Υπάρχει προσέλευση, υπάρχει ενδιαφέρον, ο κόσμος εμβολιάζεται.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ, κυρία Κωνσταντίνου.

Ο εκπρόσωπος του ΟΑΥ θέλει να προσθέσει κάτι;

Εκπρόσωπος ΟΑΥ (Πέτρος Νεοφύτου):

Είμαστε καλυμμένοι, έχουμε απαντήσει γραπτώς στα διάφορα θέματα που έχουν θιχτεί. Εμείς εκείνο που θέλουμε να διαβεβαιώσουμε είναι ότι ο Οργανισμός επικεντρώνεται στο να βελτιώνει διαρκώς τις υπηρεσίες, λαμβάνοντας υπόψη ακριβώς τις ανησυχίες των ατόμων που κατά κύριο λόγο έχουν ανάγκη τις υπηρεσίες και αυτός είναι ο προσανατολισμός μας, αυτή είναι η επικέντρωσή μας. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής. Επιβεβαιώνετε ότι θα έχουμε το κόκκινο κουμπί, έστω πιλοτικά, έστω μετά από πέντε χρόνια που αποφασίστηκε αρχές του χρόνου; Τι βλέπετε το υφυπουργείο;

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Κυριακή Πάντζιαρου):

Κοιτάζω την εκπρόσωπο του Υφυπουργείου Πρόνοιας, που κάθεται δίπλα μου, την κ. Γεωργίου, επειδή το θέμα είναι κοντά τους. Όπως έχουμε πει και σε άλλες περιπτώσεις, είμαστε στη διάθεσή τους για οποιοδήποτε τεχνικό θέμα, τεχνικές προδιαγραφές της οποιασδήποτε λύσης αποφασιστεί.

Από πλευράς του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, ήθελα να πω ότι στο κομμάτι των ψηφιακών δεξιοτήτων ακούσαμε ότι υπάρχει ενδιαφέρον από διάφορες περιοχές. Το Υπουργείο Εργασίας είπε ότι υπάρχουν και εκπαιδεύσεις πλέον και στην ύπαιθρο και με τον νέο χρόνο προωθούμε και εκπαιδεύσεις για τις γυναίκες της υπαίθρου που θα είναι πιο στοχευμένες σε ψηφιακές δεξιότητες, για να ενισχύσουμε και αυτό το κομμάτι του πληθυσμού, ίσως και για κάποιες να μπουν ενεργά στο κομμάτι της απασχόλησης. Είμαστε σε συνεργασία με άλλα υπουργεία και φορείς της

τοπικής αυτοδιοίκησης και προτείνουμε συγκεκριμένες δράσεις, για να τις υλοποιήσουμε, όπως είναι η αξιοποίηση του κέντρου ενηλίκων στον δήμο Λευκωσίας, που θα το δούμε πιλοτικά για το 2025, για να δούμε πώς μπορούμε να βοηθήσουμε, εκτός από τις εκπαιδεύσεις, τους ηλικιωμένους με τη διεκπεραίωση των διαδικτυακών τους συναλλαγών. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Ανδρέας Νικηφόρου):

Γεια σας. Όσον αφορά τις θέσεις του Υπουργείου Μεταφορών, αυτές έχουν αποσταλεί γραπτώς τόσο για τις διακινήσεις για το δίκτυο όσο και για την προσβασιμότητα στις διάφορες στάσεις. Το μόνο που θα ήθελα να πω είναι για ένα σχόλιο που έγινε για τις έξυπνες κάρτες, «emotion card», όπως τις λέμε. Με την έκδοση της έξυπνης κάρτας, μπορούν οι χαμηλοσυνταξιούχοι να διακινούνται δωρεάν σε όλες τις δημόσιες μεταφορές και οι συνταξιούχοι με έκπτωση 50%. Απλά, πρέπει να αναφερθεί στον κόσμο ότι θα πρέπει να πάνε στα κέντρα πωλήσεων των συγκεκριμένων καρτών, για να προμηθευτούν τις κάρτες τους. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Υπουργείο Οικονομικών.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών (Ηλίας Μάλλης):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Σημείωσα τρία θέματα. Το πρώτο αφορά την αύξηση του κόστους ζωής. Το δεύτερο αφορά κάτι για τις τράπεζες σε σχέση με δάνεια τα οποία δεν παρέχονται και το τρίτο είναι το θέμα του ενεργειακού κόστους.

Τώρα για το θέμα του κόστους ζωής ούτως ή άλλως η κυβέρνηση έκαμε πάρα πολλά σχέδια, ουσιαστικά για να το περιορίσει, και κάποια από αυτά τα σχέδια ουσιαστικά ανταποκρίνονταν σε διάφορες κατηγορίες του πληθυσμού ιδιαίτερα ευάλωτες. Μέσα σε αυτές είναι και οι χαμηλοσυνταξιούχοι και μέσα σε αυτά τα πλαίσια μην ξεχνάτε ότι είναι οι προσπάθειες που

κάνει η κυβέρνηση για άμβλυνση του δημογραφικού προβλήματος μέσω των τελευταίων μέτρων που ανακοίνωσε.

Για το θέμα των τραπεζών ότι δεν δίνει δάνεια, σε περιπτώσεις όπου ένας συνταξιούχος προφανώς αιτείται για δάνειο, ουσιαστικά ζητά η τράπεζα αν έχει... Βασικά, αυτό που λέχθηκε είναι ότι δεν παρέχονται καθόλου δάνεια σε συνταξιούχους...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή της Βουλής των Γερόντων)

Μάλιστα. Εν πάση περιπτώσει, αυτό το θέμα είναι καθαρά θέμα των τραπεζών. Είναι οι τράπεζες που αποφασίζουν. Το Υπουργείο Οικονομικών δεν μπορεί να έρθει να επιβάλει στην τράπεζα ότι πρέπει να παρέχει τα δάνεια, γιατί ουσιαστικά πρόκειται για έναν ιδιωτικό οργανισμό ο οποίος παίρνει τις αποφάσεις. Ούτε και η Κεντρική Τράπεζα έχει αρμοδιότητα να κάνει κάτι τέτοιο. Εγώ θα μεταφέρω αυτό το αίτημα όμως στο Υπουργείο Οικονομικών, για να γίνει κάποια εσωτερική επεξεργασία και να συζητήσουμε με τους αρμόδιους, που είναι οι τράπεζες, ο σύνδεσμός τους κ.λπ., και ελπίζω σε μελλοντική φάση, κύριε Πρόεδρε, να επανέλθουμε για το θέμα αυτό.

Όσον αφορά το θέμα του ενεργειακού κόστους, η κυβέρνηση κατάφερε μετά από επεξεργασία διαφόρων μέτρων πολιτικής που έκαμε να εισαγάγει ουσιαστικά τη διατίμηση 0,8, που ουσιαστικά σημαίνει πιο χαμηλός λογαριασμός ρεύματος για συγκεκριμένες ομάδες. Σε αυτές τις ομάδες που είναι ευάλωτες ομάδες, είτε χρόνιοι ασθενείς είτε άλλως πως, εμπίπτουν οι χαμηλοσυνταξιούχοι. Τούτο έν' πολλά σημαντικό...

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ, Ηλία.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών:

Ναι, λέω το τελευταίο πλέον. Το Υπουργείο Οικονομικών έκαμε αυτό που έκαμε, τώρα είναι η σειρά του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, για να το κάμει ως διάταγμα, για να μπορέσει να εφαρμοστεί στην πράξη. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Εδώ ολοκληρώνεται η διαδικασία με τις απαντήσεις και από πλευράς των εκπροσώπων της εκτελεστικής εξουσίας. Είναι η ώρα να θέσουμε προς έγκριση τις δύο εκθέσεις που έχουμε ενώπιόν μας.

Να θέσω πρώτα προς έγκριση την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας.

Πόσοι τάσσονται υπέρ της έγκρισης της έκθεσης;

Γραμματέας:

Όλοι.

Προεδρεύων:

Πόσοι είναι εναντίον;

Γραμματέας:

Κανένας.

Προεδρεύων:

Αποχές;

Γραμματέας:

Καμία.

Προεδρεύων:

Η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας εγκρίνεται ομόφωνα.

Θέτω τώρα προς έγκριση την έκθεση της Επιτροπής Υγείας.

Πόσοι τάσσονται υπέρ της έγκρισης της έκθεσης;

Γραμματέας:

Όλοι.

Προεδρεύων:

Πόσοι είναι εναντίον;

Γραμματέας:

Κανένας.

Προεδρεύων:

Αποχές;

Γραμματέας:

Καμία.

Προεδρεύων:

Ομόφωνα εγκρίνεται και η έκθεση της Επιτροπής Υγείας.

Βάσει των διαδικασιών ολοκληρώσαμε. Μένουν ακόμα δύο, τρία λεπτά. Θα δώσω τον λόγο στον κ. Δημητρίου, πριν και το τελικό δικό μου σχόλιο, θα είναι πάρα πολύ σύντομο, μην ανησυχείτε, για έναν δίλεπτο σχολιασμό από την πλευρά και του κ. Δημητρίου.

Έχετε τον λόγο, κύριε Δημητρίου.

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων:

Και εγώ σύντομος θα είμαι. Να πω ότι σίγουρα εκείνο το οποίο κρατώ είναι ότι τουλάχιστον έχουν δοθεί κάποιες υποσχέσεις σε αρκετά θέματα και αναμένουμε να έχουμε ένα τελικό αποτέλεσμα θετικό, για να μην ερχόμαστε κάθε φορά να συζητούμε τα ίδια και τα ίδια.

Όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας της Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, έχουμε κάμει τροποποιήσεις, γράψτε μας εισηγήσεις, αν έχετε, να τις δούμε, γιατί είμαστε και ευέλικτοι και προσπαθούμε για το καλύτερο. Θεωρία δεν χρειάζεται. Γράψτε μας συγκεκριμένες εισηγήσεις! Αν μου πείτε τώρα, γιατί έκαμα και εγώ εισήγηση, ότι δεν πρέπει να παρεμβαίνουν οι κανονικοί βουλευτές την ώρα της συνεδρίας, ναι. Είναι τόσο απλό. Εδώ δεν ερχόμαστε ούτε για λαϊκισμούς ούτε για να πούμε τις θέσεις μας «το έβαλα στην τάδε επιτροπή, το έβαλε ο τάδε βουλευτής». Ερχόμαστε εμείς, για να μιλήσουμε. Έχω και εγώ εισηγήσεις, γράψτε τις και εσείς και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων τις βλέπει και τις αξιολογεί ανάλογα.

Εγώ να σας ευχαριστήσω που μείνατε μέχρι το τέλος. Σήμερα ήταν άθλος πραγματικά, γιατί έχουν μείνει όλοι οι βουλευτές και οι βουλευτρίες μέχρι το τέλος, έχουν διευθετήσει άλλες διαδικασίες με τα εγγόνια και ιστορίες!

Να είστε καλά, καλή συνέχεια!

Και να ευχαριστήσω και τον προεδρεύοντα τον κ. Καυκαλιά, όπως έχω ευχαριστήσει και την κ. Αννίτα Δημητρίου, γιατί και ο βουλευτής ο κ. Άντρος Καυκαλιάς τόσο στην επιτροπή Εργασίας, όπου συζητούνται τα θέματα, ανελλιπώς καλεί το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και -πολλά σωστά λέει ο κ. Αργυρού- βοηθά με την καλή έννοια του «βοηθώ».

Να είστε καλά! Ευχαριστώ.

Προεδρεύων:

Να συγχαρώ, επιτρέψτε μου ένα τελευταίο σχόλιο, τις δύο επιτροπές για την αξιολογηση δουλειά που έχετε κάνει και για τις εμπειριστατωμένες εκθέσεις που έχετε καταθέσει ενώπιον της Βουλής. Να συγχαρώ επίσης όλους εσάς, τα μέλη της Βουλής των Γερόντων, για την ενεργό συμμετοχή σας και για τις πολύ ουσιαστικές παρεμβάσεις σας και είμαι σίγουρος ότι οι παρεμβάσεις σας όπως αυτές έχουν κατατεθεί θα αποτελέσουν πρόσθετες αναφορές για εκτενέστερη μελέτη από όλους τους αρμόδιους.

Θέλω να τονίσω ξανά τη βούληση της Βουλής των Αντιπροσώπων να συνδράμει τις προσπάθειές σας και να σταθεί δίπλα στον αγώνα για αντιμετώπιση των δυσκολιών που υπάρχουν, την προώθηση των αιτημάτων που και σήμερα για άλλη μια φορά έχουν

επαναληφθεί. Και να είσαστε βέβαιοι ότι μέσα και από τις κοινοβουλευτικές επιτροπές της Βουλής στις οποίες οι εκθέσεις θα αποσταλούν θα συνεχίσουμε τούτη την προσπάθεια. Σας λέω από τώρα ότι εντός Ιανουαρίου 2025 στην επιτροπή της οποίας έχω την τιμή να προεδρεύω θα υπάρχει συγκεκριμένη συζήτηση για σειρά από τα θέματα που και σήμερα έχουν αναδειχθεί.

Θέλω να συγχαρώ το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την επιτυχή διοργάνωση της 25ης Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Υπάρχουν διαδικαστικά ζητήματα, συμφωνώ, που πρέπει να δούμε, για να κάνουμε ακόμη πιο αποτελεσματική τη διεξαγωγή των εργασιών της Συνόδου τζαι τούτο μπορούμε να το δούμε σε συνεργασία.

Επιτρέψτε μου να συγχαρώ επίσης το προσωπικό της Βουλής για τη στήριξή του στην όλη προσπάθεια.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Απολογίες στα εγγόνια που, αν δεν επετύχετε άλλες ρυθμίσεις, έχουμε ζητήματα!

Να είσαστε καλά!

(Ωρα λήξης: 1.49 μ.μ.)

Παράρτημα Ι

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΟΠΡΕΠΟ
2	ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΡΓΥΡΗΣ (ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
3	ΑΝΘΙΜΟΥ ΝΙΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
4	ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
5	ΚΑΡΑΒΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ
6	ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
7	ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Δ.Ε. ΠΣΣΕ - ΚΕΝΘΕΑ
8	ΛΟΪΖΙΔΗΣ ΜΑΡΚΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΥΟΠΑΘΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
9	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
10	ΠΑΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΟΕΛΜΕΚ)
11	ΣΚΑΡΠΑΡΗΣ ΚΩΣΤΑΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
12	ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Παράρτημα II

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ ΤΑΚΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
2	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΟΠΡΕΠΟ
3	ESKIDJIAN ANAHID	ΑΡΜΕΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
4	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ	ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ
5	ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ	ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Δ.Ε. ΠΣΣΕ
6	ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
7	ΜΟΥΡΟΥΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ
8	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΜΑΜΑΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
9	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ

Παράρτημα ΙΙΙ

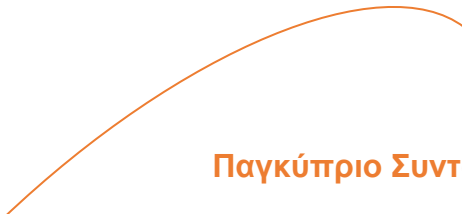
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ESKIDJIAN ANAHID - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΑΡΜΕΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
2	ΑΒΡΑΑΜ ΚΑΛΛΙΟΠΗ – ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ
3	ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ ΤΑΚΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
4	ΑΝΘΙΜΟΥ ΝΙΚΟΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
5	ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ ΤΡΟΟΔΙΑ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
6	ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
7	ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΡΓΥΡΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
8	ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
9	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΓΚΟΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΩΗΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
10	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΠΕΣΥΣ -ΣΕΚ
11	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΟΠΡΕΠΟ
12	ΖΗΣΙΜΟΣ ΣΩΤΗΡΗΣ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
13	ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΔΡΟΜΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
14	ΙΑΚΩΒΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗΣ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
15	ΙΕΡΕΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΘΑΚΗ
16	ΚΑΡΑΒΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΠΕΣΥΣ -ΣΕΚ

25^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
«Αξιοπρεπής διαβίωση των ηλικιωμένων και καλύτερη ποιότητα ζωής,
ιδιαίτερα των συνταξιούχων της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών»

17	ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
18	ΚΑΤΣΙΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ
19	ΚΙΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΚΙΝΗΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
20	ΚΙΤΣΙΟΥ ΑΓΑΘΗ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΑΝΟΙΩΝ
21	ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΠΣΣΕ - ΚΕΝΘΕΑ
22	ΚΟΝΤΟΥ ΧΡΥΣΤΑΛΛΑ - ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΑΝΟΙΩΝ
23	ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ ΙΩΑΝΝΑ - ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΘΑΚΗ
24	ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	ΠΣΣΕ
25	ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΝΤΡΕΑΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
26	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΑΔΩΝΙΣ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	55 ΣΥΝ/ΠΛΗΝ ΜΑΖΙ-ΚΥΠΡΟΣ
27	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ - ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΚΥΣΥ - ΠΕΟ
28	ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ/ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
29	ΛΟΪΖΙΔΗΣ ΜΑΡΚΟΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΥΟΠΑΘΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
30	ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
31	ΜΝΑΣΩΝΟΣ ΣΤΕΛΙΟΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
32	ΜΟΥΡΟΥΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ
33	ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΕΛΕΝΑ - ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
34	ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΞΕΝΑΚΗΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΝΩΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
35	ΟΥΣΜΙΑΝΗ ΝΙΝΕΤΤΑ – ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΛΑΤΙΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
36	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
37	ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΝΕΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ
38	ΠΑΠΑΤΡΥΦΩΝΟΣ ΣΩΤΗΡΟΥΛΑ - ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
39	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.

40	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ - ΒΑΣΙΚΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
41	ΠΑΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΟΕΛΜΕΚ)
42	ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΕΛΣΗ - ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΣΠΑΒΟ
43	ΣΚΑΡΠΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
44	ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
45	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΜΑΜΑΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
46	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ - ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
47	ΧΑΤΖΗΘΕΟΧΑΡΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΑ - ΒΑΣΙΚΗ ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΑ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
48	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑ ΠΑΝΤΕΛΗΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΟΠΡΕΠΟ
49	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΕΙΑΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Σούδας 11, 2035 Στρόβολος – Λευκωσία

Τ.Θ. 24649, 1302 Λευκωσία

Τηλ +35722 514786 | Φαξ + 357 22 514788 | info@volunteerism-cc.org.cy

www.volunteerism-cc.org.cy | **Like us on facebook**

www.ethelontis.net (Διαδικτυακή Πύλη Εθελοντισμού)

